

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

A woman in a white dress stands on a globe of the Earth, which is positioned in the center of the frame. The globe shows continents and oceans. Below the globe, a crowd of people is silhouetted against a blue background, with many of them raising their arms in celebration. The overall scene is set against a blue, textured background that resembles a sky or a large-scale architectural structure.

منتظران ظہور

با حضور

حسن احمدی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

منتظران ظهور با حضور

نویسنده:

حسن احمدی

ناشر چاپی:

دار النشر اسلام

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۷	منتظران ظهور با حضور
۷	مشخصات کتاب
۷	اشاره
۱۲	اهدا
۱۳	فهرست
۱۶	مقدمه
۲۲	معنای ظهور و حضور
۲۶	پروردگار عالمیان ظاهر و شاهد و حاضر است
۳۰	معنای تجلی و ظهور خداوند
۳۴	غیب و شهود پروردگار
۳۷	محمد و آل محمد(علیهم السلام) عالمان به غیب و شهود
۴۱	محمد و آل محمد(علیهم السلام) گواهان و شاهدان بر همه هستی
۴۶	مهدی(علیه السلام) چشم بینای پروردگار و گواه بر آفرینش
۴۸	محمد و آل محمد(علیهم السلام) اول خواست پروردگار
۵۰	ظهور خدا در اولین و آخرین جلوه خواست پروردگار
۶۴	مَثَل کامل نور خدا حجه بن الحسن العسکری(عجل الله تعالی فرجه الشریف)
۷۰	پوشش نور جلال عظمت به دوازده پرده ی فروزان
۷۴	حقیقت محمد و آل محمد(علیهم السلام) پنهانی که هرگز شناخته نشوند
۸۲	محمد و آل محمد(علیهم السلام) مظهر کامل نور جلال عظمت و ولایت
۸۴	فلسفه حقیقی ظهور و انتظار، ظهور ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام)
۹۴	هدف از بعثت انبیاء اظهار ولایت کلیه محمد و آل محمد(علیهم السلام)
۹۸	مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) ثمره و چکیده انبیاء از آدم تا خاتم
۱۰۲	تجلی اشراقات نورانیه محمد و آل محمد(علیهم السلام) در میان آفرینش

- ۱۰۹ ..... اشراقات نورانیه و تجلیات مهدویه
- ۱۱۲ ..... محمد و آل محمد(علیهم السلام) گنجینه های علم پروردگار
- ۱۱۷ ..... محمد و آل محمد(علیهم السلام) مظهر توانایی خداوند
- ۱۲۰ ..... عصر ظهور زمان شکوفایی همه توانایی های امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف)
- ۱۲۶ ..... تجلی محمد و آل محمد(علیهم السلام) در ظهور آخرین برگزیده
- ۱۳۱ ..... محمد و آل محمد(علیهم السلام) حافظان اسرار الهی
- ۱۳۴ ..... آخرین جانشین پیامبر ظاهر کننده سز کامل پروردگار
- ۱۳۶ ..... محمد و آل محمد(علیهم السلام) دلیل روشن و استوار بر یکتایی پروردگار
- ۱۳۹ ..... مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) ظهور معجزات و دلیل حقانیت محمد و آل محمد(علیهم السلام)
- ۱۴۶ ..... امام زمان(علیه السلام) آشکار کننده ظاهر و باطن قرآن
- ۱۵۳ ..... اظهار دین کامل در جهان با ظهور مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف)
- ۱۵۹ ..... انتظار امام ظاهر یا حضور جسمی غائب
- ۱۶۷ ..... مهدی(علیه السلام) آخرین جانشین و تبلور ویژگی های کامل ائمه(علیهم السلام)
- ۱۷۰ ..... امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد مؤمنان آزموده ظاهرتر از خورشید
- ۱۸۲ ..... ظهور عدالت کلی در دولت مهدویه
- ۱۸۷ ..... ظهور عدالت در اجتماع و قضاوت
- ۱۸۹ ..... آشکار شدن گنج ها و معادن در عصر ظهور
- ۱۹۱ ..... ظهور همه برکات و نعمت ها در دولت کریمه امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف)
- ۱۹۴ ..... شکوفایی عقل ها در زمان ظهور
- ۱۹۶ ..... سیطره ولایت علویه در تجلی دولت کریمه
- ۲۰۴ ..... ظهور امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد ۳۱۳ اصحاب خاص
- ۲۱۰ ..... منتظران ظهور با حضور
- ۲۱۶ ..... درباره مرکز

منتظران ظهور با حضور

مشخصات کتاب

سرشناسه: احمدی، حسن، 1340 -

عنوان و نام پدیدآور: منتظران ظهور با حضور/ نویسنده حسن احمدی.

مشخصات نشر: قم: دارالنشر اسلام، 1395.

مشخصات ظاهری: 202ص

شابک: 4-168-475-964-978

وضعیت فهرست نویسی: فیپا

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم، 255ق. - - غیبت

Muhammad ibn Hasan, Imam XII -- Occultation: موضوع

موضوع: مهدویت -- انتظار

Mahdism -- *Waiting: موضوع

رده بندی کنگره: 4/BP224/الف255م8 1395

رده بندی دیویی: 297/462

شماره کتابشناسی ملی: 4292610

ص: 1

اشاره

منتظران ظهور با حضور

ص: 3

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

اَللّٰهُمَّ كُنْ لَوْلِيَّكَ الْحُجَّهٖ بِنِ الْحَسَنِ صَلَواتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَىٰ اَبائِهِ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيًّا وَحَافِظًا وَقائِدًا وَنَاصِرًا وَدَلِيلاً وَعَيْنًا حَتَّى تُسْكِنَهُ اَرْضَكَ طَوْعاً وَتُمَتِّعَهُ فِيهَا طويلاً بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ وَصَلَّى اللّٰهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ.

ص: 5

به مظهر کامل جمال و جلال پروردگار

به تجلی اشراقات الهیه و روح و معانی کلمات و اسماء صفات خدا

به جلوه‌گاه ظهور خدا و خط و نشان انبیاء از آدم تا خاتم و از امیر مؤمنان علی (علیه السلام) تا امام عسکری (علیه السلام)

به نور فروزان دل های مؤمنان، بقیه الله الاعظم امام اولین و آخرین حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام)

به خورشید فروزان آسمان امامت و ولایت و روشنائی اهل زمین

به احیاگر امر خدا و رسالت انبیاء و ولایت خاتم الاولیاء

به صاحب ولایت کلیه الهیه و ظهور دولت علویه

به پیشگاه قطب دایره امکان ولی اولیاء و خاتم اوصیاء و مجری علم و عدالت در دنیا

معنای ظهور و حضور. 9

پروردگار عالمیان ظاهر و شاهد و حاضر است... 13

معنای تجلی و ظهور خداوند. 17

غیب و شهود پروردگار. 21

محمد و آل محمد (علیهم السلام) عالمان به غیب و شهود 24

محمد و آل محمد (علیهم السلام) گواهان و شاهدان بر همه هستی.. 28

مهدی (علیه السلام) چشم بینای پروردگار و گواه بر آفرینش... 33

محمد و آل محمد (علیهم السلام) اول خواست پروردگار. 35

ظهور خدا در اولین و آخرین جلوه خواست پروردگار. 37

مثل کامل نور خدا حجه بن الحسن العسکری (عجل الله تعالی فرجه الشریف).. 51

پوشش نور جلال عظمت به دوازده پرده ی فروزان. 57

حقیقت محمد و آل محمد (علیهم السلام) پنهانی که هرگز شناخته نشوند. 61

محمد و آل محمد (علیهم السلام) مظهر کامل نور جلال عظمت و ولایت... 69

فلسفه حقیقی ظهور و انتظار، ظهور ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام).. 71

هدف از بعثت انبیاء اظهار ولایت کلیه محمد و آل محمد (علیهم السلام).. 81

مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ثمره و چکیده انبیاء از آدم تا خاتم. 85

تجلی اشراقات نورانیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) در میان آفرینش... 89

اشراقات نورانیه و تجلیات مهدویه. 96

محمد و آل محمد (علیهم السلام) گنجینه های علم پروردگار. 99

- محمد و آل محمد(علیهم السلام) مظهر توانایی خداوند. 104
- عصر ظهور زمان شکوفایی همه توانایی های امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف).. 107
- تجلی محمد و آل محمد(علیهم السلام) در ظهور آخرین برگزیده 113
- محمد و آل محمد(علیهم السلام) حافظان اسرار الهی.. 118
- آخرین جانشین پیامبر ظاهر کننده سرّ کامل پروردگار. 121
- محمد و آل محمد(علیهم السلام) دلیل روشن و استوار بر یکتایی پروردگار. 123
- مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) ظهور معجزات و دلیل حقانیت محمد و آل محمد(علیهم السلام).. 126
- امام زمان(علیه السلام) آشکار کننده ظاهر و باطن قرآن. 131
- اظهار دین کامل در جهان با ظهور مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف).. 140
- انتظار امام ظاهر یا حضور جسمی غائب... 146
- مهدی(علیه السلام) آخرین جانشین و تبلور ویژگی های کامل ائمه(علیهم السلام).. 154
- امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد مؤمنان آزموده ظاهرتر از خورشید. 157
- ظهور عدالت کلی در دولت مهدویه. 169
- ظهور عدالت در اجتماع و قضاوت... 174
- آشکار شدن گنج ها و معادن در عصر ظهور. 176
- ظهور همه برکات و نعمت ها در دولت کریمه امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف).. 178
- شکوفایی عقل ها در زمان ظهور. 181
- سیطره ولایت علویه در تجلی دولت کریمه. 183
- ظهور امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد 313 اصحاب خاص.... 191
- منتظران ظهور با حضور. 197

دروود و سپاس بر پروردگاری که در عین غیب الغیوب بودن، ظاهرتر و آشکارتر از هر ظاهری است او برتر از آن است که با ابزار عقل و علم حصولی و حضوری ادراک و ظاهر گردد.

او آشکارتر از آن است که با تفکر و تعقل یا توهم یا ادعاء مکاشفه و شهود صوفیانه ذات او را عین همه چیز یا شبیه یا سنخ با مخلوقات ببینند، او پنهانی نیست که به فناء در ذات او آشکار گردد(1) بلکه مؤمن موحد عاقل، بی هیچ پرده و بدون وسیله او را به نور فطرت و عقل می یابند.

با آنکه ذات پروردگار به هیچ مثال تشبیه نشده و در کمال ظهور

ص: 3

1- قال علی (علیه السلام):... و لا بمستتر فیکشف... توحید: 78. قال أبو عبد الله (علیه السلام):... و لله المثل الأعلى الذی لایشبهه شیء و لایوصف و لایتوهم فذلک المثل الأعلى... توحید: 324. قال موسی بن جعفر (علیهما السلام):... و حجاب خالق الخلائق أجمعین... تأویل الآیات: 394. قال محمد بن علی الباقر (علیهما السلام):... خلقتکم من نور عظمتی و احتجبت بکم عن سؤالکم... بحار الانوار: ج 54 / 202. عن النبی (صلی الله علیه واله):... فمن اصابه من ذلک النور اهتدی الی ولایه آل محمد (علیهم السلام)... خصال: ج 1 / 188.

پنهان است اما او به اول فعل و نور و کلام، خویش را آشکار نموده و شناسانده است زیرا آن، مثل بلند و آیه ی عظمی و وجه ذوالجلال و نور بزرگ خداوند است البته او نیز همچون آفریننده اش از دیدگان پنهان و تجلی اعظم و حجاب اکبر پروردگار است که به هیچ فکر و عقل و وسیله ادراک نشود اما خود خواسته که به اول آفریده شناخته و پرستیده شود.

درود و سلام بر محمد و آل محمد (علیهم السلام) چهارده نور فروزان و تجلیگاه درخشنده نور عظمت و شئون آشکار پروردگار، آنکه پیرامون عرش جلوه‌گاه نورانیت و مظهر دانایی و توانایی از کمالات حضرت حق گردیدند و از آنجا نمایانگر شئون خداوند شده و اظهار درخشندگی نمودند.

پروردگار جایگاه بلندی از درخشندگی و بزرگی محمد و آل محمد (علیهم السلام) گرداگرد عرش آشکار ساخته به گونه ای که همگان را به نظاره نشانده و نه تنها خود را برای عرشیان پنهان ساخته بلکه آنان نیز از شدت درخشندگی حجاب گرفته که فهم و درک چگونگی آن را تنها خود می داند.

درود و سلام کامل و تمام بر صاحب زمان و جهان، دست توانا و چشم بینا و گوش شنوا و گواه و سرپرست همه آفرینش حجه ابن الحسن العسکری (علیهما السلام) تجلی کامل ولایت الهیه و احیاگر حیات جاودانه، خلاصه و چکیده از آدم تا خاتم (صلی الله علیه واله)، آقای اوصیاء پیامبر خاتم (صلی الله علیه واله) او

که همچون طاووس بهشتیان در کمال درخشندگی در میان شعاع فروزان چهارده نور پاکیزه ایستاده و به انتظار امر پروردگار نشست (1)

تا عظمت و بزرگی خداوند را که مقصود از آفرینش (ولایت) می باشد ظاهر نماید، او ستاره آسمان امامت و ولایت و مظهر تمام و کمال شوکت و عظمت محمد و آل محمد (علیهم السلام) است که پروردگار او را ذخیره نموده، او حجه باقیمانده و رحمت واسعه، ولایت کامله پروردگار است؛ ظهور او یعنی روز ظهور تجلی سلطنت و سرپرستی محمد و آل محمد که منظور از پیدایش همه هستی بوده، یعنی زمان گستره عدالت و فرمانروایی بر جهان؛ بدیهی است که سرّ و حکمت غیب و پنهان ماندن وقت ظهور همان اختفاء سرپرستی و ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) است که تجلی دولت علویه و اظهار حاکمیت علی الاطلاق پروردگار است که قائم آل محمد حجه ابن الحسن العسکری (علیهما السلام) احیاگر و ظاهر کننده شئون و مظهر اشراقات ولایت خدا می باشد.

آری او خواهد آمد و خدا و همه پیامبران و نیکان عالم و همه خلق را از انتظار به در خواهد آورد، او خواهد آمد و روز موعود به سر خواهد رسید زیرا مهدی ظهور امر و وجه و دانایی و توانایی خدا است؛ یعنی ذات غیب الغیوب را در تجلی اسماء و صفات ظاهر

ص: 5

1- قال رسول الله (صلی الله علیه واله):... و المهدی فی ضحضاح من نور قیام یصلون و هو فی وسطهم یعنی المهدی کانه کوكب درّی... البرهان: ج 1 / 572؛ منهاج البراعه: ج 9 / 35.

خواهد نمود یعنی ظهور حاکمیت علی الاطلاق پروردگار، او وجود ظاهر خداوند و ولی و چشم گواه اوست، او ظهور از آدم تا خاتم(علیهم السلام) است او انگیزه بعثت انبیاء و انزال کتاب های آسمانی را آشکار خواهد ساخت، او ظهور مقصود آفرینش یعنی ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام) است که آن را به جهانیان خواهد نمایاند او ظهور همه ادیان و دین حنیف ابراهیم و اسلام است که حیات جاودانه خواهد یافت، او حیات همه انسان ها است که با ظهور او زندگانی جدید خواهند یافت، او چشمه جوشان همه کمالات و خوبی ها و ذخیره شده حیات جاودانه بشری است، او خورشید درخشان و عالم تاب عالم امکان است که ثبات و بقاء همه هستی به وجود او و هدایات و ظهور اوست.

آری او خواهد آمد و همه کمالات و علوم سرشار و ولایت و سرپرستی محمد و آل محمد(علیهم السلام) را که مقصود آفرینش بوده، به منصّه ظهور خواهد گذارد، او چکیده نور کامل و تمام پروردگار است که برای روز ظهور ذخیره شده و همگان را با صاحب اختیار عالم به انتظار نشانده که «فانتظروا انّی معکم من المنتظرین».

با توجه به این نکته که فلسفه و انگیزه آفرینش جهان ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام) بوده و تا هنگام ظهور در میان امت ها و ملت ها بزرگی شرافت آن پنهان مانده و امروز دنیا یافته که باید صاحب سلطنت و ولایت کلیه الهیه حاضر شود و این امر مهم را که تاکنون به اختفاء نشسته ظاهر نماید تا حاکمیت و قدرت و شئونات پروردگار بر جهان

سلطه یافته و تلاش همه جانبه پیامبران و خوبان عالم که همان زندگانی جاودانه با دانش کامل و عدالت است، به اجراء گذارده شود و از جهات اعتقاد و اقتصاد و اخلاق و اجتماع سالم و پاکیزه به سوی کمال پیش رود و تنها او بندگی شود و بشر با هدایت پیشوایان معصوم (علیهم السلام) نجات یابد.

بنابراین باید امر پیشوای آخرین ظهور یابد و انتظار تجلی شئونات و مظهر کمالات به سر آید نه فقط او حاضر شود و ما حضور او را بخواهیم بلکه باید حضور همراه با ظهور اشراقات خداگونه او را خواست تا دولت کامله الهیه و صولت و دولت هاشمیه نمایانده شود باید همه به امید ظهور چنین امر به انتظار نشست و بگوییم:

«یا أيُّها العزیز مسننا و أهلنا الصّرّ و جئنا ببضاعه مزجاء فأوف لنا الكیل و تصدّق علينا إنّ الله یجزی المتصدّقین» (1).

اللّهم عجل لظهور ولیک الفرج

ص: 7

بدیهی است هر چیز آشکار و روشن را ظاهر نامند مانند آنکه گویند خورشید آشکار گردید یعنی طلوع نمود، لذا به هنگام زوال ظهر گفته می شود پس ظاهر که جمع او ظهور است به چیزی گفته می شود که باطناً هویدا و نمایان باشد گرچه در خارج وجود نداشته و حاضر نباشد و مقابل آن به هر چیزی که پنهان و مستور باشد می گویند. (1)

اما حضور و حاضر به معنای مخفی نبودن و بودن در عیان است لذا گفته می شود در محضر او هستم یعنی در حضور و دید او می باشم یا در حال احتضار است یعنی مرگ را احساس نموده و مشرف به جان دادن است.

در مقابل غائب گفته می شود و آن به هر چیزی گفته می شود که از تو پنهان و مخفی باشد چنانچه می گوئیم: پروردگار علام الغیوب است

ص: 9

1- الشیء یظهر ظهوراً ای برز بعد الخفاء، ظهرت علیه ای اطلعت، و ظهر الحمل ای تبین وجوده و وقت الظهر. مصباح المنیر: ج 2 / 387 و خفی الشیء خفاءً ای استتر. مصباح المنیر: 459.

یا خورشید در پرده شب فرو رفته است. (1) در

نتیجه هر جا امری ظاهر باشد حتماً حاضر نیست و بالعکس هر مکانی که چیزی باشد حتماً باطن آن روشن نیست اما ممکن هست چیزی هم ظاهر و هم حاضر باشد.

با توجه به این معنایی که اشاره نمودیم این نکته روشن می گردد که: هر چیز ظاهر به طور قطع و یقین همه جا حاضر نیست مثل نور علم و عقل و حقیقت روح که نزد انسان عاقل ظاهرتر از روز است و در وجود خود آن را می یابیم اما هرگز حاضر و محسوس نزد ما نمی باشد.

چنانچه هر چیز حاضری ظاهر نمی باشد همچون بسیاری از مطالب مکشوفه که امروزه در جهان هستی مانند خورشید و ماه و ستارگان و کهکشان ها و موجودات را می بینیم و رصد می کنیم اما حقیقت آن برای ما ظاهر و آشکار نمی باشد.

البته ممکن هست که هر چیز ظاهری هم حاضر و هر شیء حاضری ظاهر هم باشد، مانند وجود انبیاء و کتاب های آسمانی که هر یک در زمان های گذشته حضور و وجودی آشکار داشته اند و از سویی

ص: 10

1- حضر الغائب حضوراً قدم من غيبته، حضور الشیء فناء و قربه، حضره الموت ای أشرف علیه و احتضره بحضره فلان ای بحضوره و بمشاهده. مصباح المنیر: ج 2 / 140 و غاب الشیء غیباً و غیبه و غیوباً و هو کل ما غاب عنک، مثل ما غاب القمر و الشمس غیبوبه و هو التواری فی المغیب. مصباح المنیر: ج 2 / 457

برهانی استوار بر یکتائی حضرت حق می باشند و هر کدام در زمان های گذشته هم حاضر بودند و هم امر آنها و معجزه ی آنها ظاهرتر از هر چیز و هر کس می باشند.

بدیهی است این معنا در همه جا یکسان نبوده و نمی باشد، ما در صدد جستجوی این نکته برآمدیم که آیا مؤمنین و شیعیان در زمان غیبت امام زمان حضرت بقیه الله (عجل الله تعالی فرجه الشریف) که آن حضرت به ظاهر حاضر نیستند و از دیدگان پنهان می باشند آیا طالب ظهور یا حضور باید باشند و اساساً چه تفاوتی میان ظهور یا حضور امام عصر (علیه السلام) می باشد؟

با توجه به این که علت غیبت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) اموری است از قبیل حکمت و سرّ الهی و یا کشتن آن حضرت و نابودی عالم و آزمایش و تأسی به انبیاء و علت های فراوان دیگر که خود نیازمند بررسی فراوان است اما می توان گفت که علت عدم حضور آخرین حجت الهی در میان امت اسلام عدم قابلیت امت و ظهور واقعی امام زمان (علیه السلام) است (گرچه در میان عده ای اندک ظاهر می باشند) که همان عدم قابلیت است که امیرمؤمنان علی (علیه السلام) را خانه نشین کرد و چهل نفر یاور نیافت تا حق امامت را ظاهر گرداند امروز نیز به تعداد اصحاب بدر سیصد و سیزده نفر حضرت یاور ندارند که امام نزد ایشان به حقیقت ظاهر باشد و تاکنون این امر مهیا نشده است.

البته چنانچه اراده حق بر ظهور با حضور تعلق گیرد سیصد و سیزده نفر مهیا می شود علاوه بر آن حکمت پروردگار این چنین است

که طریق بندگی خویش را شناخت به حقیقت حجت خود بیان داشته است که با ظهور واقعی امام تحقق می یابد.

امام غائب است یعنی شئونات و تجلیات الهیه پنهان شده باید امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ظاهر شود تا اشراقات نورانیه و ولایه که با ظهور او تحقق می یابد و حضرت حق و جلوه های او در جهان ظاهر گردد او خواهد آمد تا نمایانگر دانایی و توانایی و مظهر تمام و کمال اسماء و صفات و کمالات پروردگار گردد و بشر را با نور و هدایت به منتها کمالات انسانی و اشراقات ربّانی رساند.

ص: 12

خداوند متعال می فرماید: او اول و آخر و آشکار و پنهان است و او به همه چیز داناست. (1)

بدون تردید پروردگار عالمیان حاضر و ناظر و شاهد همه آفرینش می باشد او اول و آخر و ظاهر و باطن و دانا و توانا و بینایی است که کوچکترین ذره ای از موجودات در اعماق زمین و آسمان ها از او پنهان و مخفی نمی باشد، بر هر چیز گواه و احاطه قیومی و سلطنت و ولایت دارد، او در عین اینکه ذاتش غیب الغیوب و پنهان است، خود ظاهرتر و آشکارتر از هر چیز ظاهر است، البته او خود را به همه خلق بدون تشبیه و تمثیل و تحدید نمایانده و یگانه ای بی مانند در ذات و حقیقت و معنا می باشد به گونه ای که همه موجودات بدون تصور و ادراک و تعقل او را یافته اند و از شدت ظهور و آشکاری، همه چیز زبان به ثنا و ستایش گشوده و او را از هر سنخیت و شباهت خارج نموده و بی هیچ مثلثیت با مخلوقات او را تنزیه نموده اند، بدون آنکه او را با عقل کوتاه ادراک و تصور یا تشبیه و محدود نمایند، او را بی هیچ حجاب

ص: 13

1- قال الله تعالى: «هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن...». حدید: 3.

و صورت و مثال شناخته و می پرستند. (1)

از اسامی پروردگار ظاهر و باطن می باشد، او ظاهر و باطنی است که با دانایی و توانایی، بینا و شنوا و بر همه اشیاء احاطه و سلطنت قیومی دارد.

امام صادق (علیه السلام) ضمن آیه ی شریفه ی «و هو الله فی السماوات و الأرض» می فرماید: ... حق تعالی به آنچه آفریده با دانایی و توانایی احاطه و سلطه و تصرف می کند دانش او در زمین کمتر از میان آسمان نیست از آنها دور نبوده همه چیز نزد او به جهت دانایی و توانایی و سیطره و تصرف و احاطه یکسان است... (2)

پروردگار عالمیان ظاهرترین و آشکارترین حقیقتی است که خود را به همه موجودات نمایانده، او گواه و حاضر و ناظر بر آنها می باشد او ظاهری است که باطن است و باطنی است که ظاهر است، او بینا و شنوا، سمیع و بصیر بر همه اشیاء بوده و احاطه و سیطره قیومی بر آنها دارد.

سید الشهداء (علیه السلام) در فقره ای از دعاء عرفه می فرماید: ... آیا غیر تو ظهوری دارد که تو نداری تا او تو را آشکار نماید کی پنهان بودی که به آثار و آیات تو را بشناسیم... تو را در هر چه ظاهر دیده و برای هر

ص: 14

1- کافی: ج 1 / 114؛ توحید: 192.

2- انعام: 3؛ توحید: 133؛ البرهان: ج 2 / 402؛ بحار الانوار: ج 3 / 323.

پروردگار عالمیان در کتاب عزیز خود اینگونه خود را معرفی نموده است: «آیا ندانستند که خدا اسرار و سخنان پنهان آنان را می داند و بی تردید خدا دانای به همه نهان هاست»، (2) و همچنین می فرماید: «دانای نهان و آشکار است»، (3)

و می فرماید: «در آسمان ها و زمین ذره ای از او پوشیده نیست»، (4) و همچنین می فرماید: «یقیناً چیزی در زمین و در آسمان بر خدا پوشیده نیست». (5)

امام رضا (علیه السلام) ضمن حدیثی می فرماید: ... نام ظاهر به این سبب نیست که بر اشیاء سوار شده و بر پشت آن نشسته است و بر قله ی آن قرار گرفته است بلکه به سبب توانایی و غلبه و قدرت بر آن ظاهر است همانطور که اگر شخصی بگوید بر دشمنانم آشکار شدم و خدا

ص: 15

1- مفاتیح الجنان: فقره دعاء عرفه؛ اقبال: ج 1 / 349؛ بحار الانوار: ج 64 / 142 و ج 95 / 226؛ منهاج البراعه: ج 16 / 87 در دعا آمده است: یا من خفی من فرط ظهوره... همچنین در دعا می خوانیم: کیف تخفی و انت بالمنظر الأعلى ظاهر أم کیف تغیب و أنت الرقیب الحاضر... و نیز اینگونه می گوئیم: لكل مسأله منك سمع حاضر و جواب عتید... قال الله تعالى: «و الله هو السميع البصیر». مائده: 76
قال الله تعالى: «انّهُ هو السميع العليم». شعراء: 230

2- قال الله تعالى: «ألم يعلموا أنّ الله يعلم سرّهم و نجواهم و أنّ الله علّام الغیوب». توبه: 87

3- قال الله تعالى: «عالم الغیب و الشهاده». انعام: 73؛ رعد: 9؛ مؤمنون: 92؛ سجده: 6؛ زمر: 46؛ تغابن: 18

4- قال الله تعالى: «لا یعزب عنه مثقال ذره فی السماوات و لا فی الارض». سبا: 3

5- قال الله تعالى: «انّ الله لا یخفی علیه شیء فی الارض و لا فی السماء». آل عمران: 5

مرا بر دشمنم آشکار گرداند، از غلبه بر دشمن خبر می دهد و ظهور خدا بر اشیاء چنین نیست.

و معنای دیگر چنین است که او برای هر آنکه او را طلب کند ظاهر است و چیزی از او پنهان نمی ماند و اوست مدبّر بر آنچه آفریده است پس کدامین ظاهر از خدا آشکارتر و ظاهرتر و واضح تر است زیرا به هر سو رو می آوری مخلوقات او را می بینی اگر تنها به خود بنگری آثار او را می بینی در حالی که ظاهر در میان اشیاء بدین معنا است که خود آن چیز و حدود آن واضح می باشد، ظاهر از حیث لفظ مشترک بین ما و خدا است اما از جهت معنا متفاوت هستیم و اما باطن به معنای رفتن در میان اشیاء نیست که در آن فرورود بلکه به این معنا است که علم و حفظ و تدبیر اشیاء را در باطن، خود دارد و در برگرفته است... یعنی در مورد آن آگاه است و پنهان های راز را می داند، پنهان و نهفته است و غائب از نظر هاست و در مورد لفظ با سایرین یکجور است اما از حیث معنی متفاوت می باشد. (1)

ص: 16

1- توحید: 189؛ نور الثقلین: ج 5 / 234؛ البرهان: ج 5 / 279. قال الصادق(عليه السلام):... البصير الذی لیس شیء أبصر منه... بحار الانوار: ج 78 / 236.

معنای تجلی و ظهور خداوند

با توجه به اینکه ذات پروردگار با توهم و تفکر و ادراک هیچگونه تعریف و توصیف نمی شود و اساساً ذات او پنهان نیست تا با مفهومات عقلی ادراک شود، او ظاهرتر و آشکارتر از هر چیز است و شناخت او به مدرکات متفرع بر پنهان بودن او است که لازمه اش تغییر در او خواهد شد که زمانی آشکار نبود اکنون نمایان شد، ذات او از ادراک افکار و عقل ها بدون هیچ پرده ای مستور است بلکه خود مخلوقات سبب احتجاب خود هستند. (1)

خداوند خود را به نور و آیات و کلامش برای خلق نمایاند و فهماند که موجودات تجلی ذات و شعاع او نیستند بلکه نشانه هایی بر یکتایی او هستند، اما عرفا مخلوقات را تعین ذات، و ظهوری از ظهورات ذات می دانند و به حضور حق نزد همه موجودات حکم

ص: 17

1- قال علی (علیه السلام): ... و لا بمستتر فیکشف... توحید: 78. عن الرضا (علیه السلام): ... احتجب بغير حجاب محجوب و استتر بغير ستر مستور... کافی: ج 1 / 105. عن الصادق (علیه السلام): ... و الحجاب بينه و بين خلقه إياهم لإمتناعه مما يمكن في ذواتهم... کافی: ج 1 / 341؛ بحار الانوار: ج 4 / 285. عن علی (علیه السلام): الحمد لله المتجلی لخلقه بخلق... نهج البلاغه: 155. عن علی (علیه السلام): ... فتجلی لهم سبحانه فی کتابه من غیر أن یكون رأوه... کافی: ج 8 / 387.

می کنند و در عین تنزیه او را تشبیه می کنند، گویند: «هو الظاهر و الباطن»⁽¹⁾

به مرتبه ظهور ذات باز می گردد، آنان می پندارند ظهور خدا با خود او دوتا نیست بلکه یکی است سپس سنخیت بین علت و معلول می بینند، آنان با دو عنوان ظاهر و باطن و با علم حصولی و حضوری و ابزار عقل اصطلاحی به این نکته رسیده اند که ذات وجود را باطن عالم دانسته و با ابزار شهود و ظهور عینی و علمی و مفهوم تجلی و اثبات وحدت وجود پس از علیت به وحدت شخصی می رسند و می گویند: اوست که در همه صورت ها ظاهر شده است، ایشان مخلوقات را ظهور ذات در قوس نزول می دانند؛⁽²⁾ برترین درجه سلوک عارف تجلی ذاتی حق برای اوست که جز فناء خود در ذات حق ندیده و فریاد انا للهی زده و گیری نمی بینند، گویند: غیر از او وجودی در خارج نیست پس هم ظاهر و هم مظهر است آنان با وحدت شخصی و دو اسم ظاهر و باطن، ظهور را خارج از وجود خدا نمی دانند و در صورت تنزل گویند: به حسب ظهور متحدند زیرا ظاهر در مرتبه مظهر عین مظهر است و بی مظهر ظهوری ندارد.

بدیهی است اینها غیر از شناختی است که پروردگار در قرآن و

ص: 18

1- الحدید: 3.

2- یقول ابن العربی: ... اما سرّ المنزل و المنازل فهو ظهور الحق فی صور کل ما سواه... فتوحات مکیه: ج 3 / 194 یقول شیخ الرئیس: ... بذاته ظاهر متجل لجميع الموجودات... و لیس تجلیه الا حقیقه ذاته... اسفار: ج 1 / 419 یقول ابن العربی: سبحان الذی اظهر الأشياء و هو عینها.

روایات خود را به آیات و آثار و در کلام و به نور به خلق نمایانده تا او را از باطل بودن و تشبیه به مخلوقات خارج نموده او را بی هیچ شباهت و سنخیت یافته و تنزیه نمایند.

به طور خلاصه بیان می شود که: تجلی ای که عرفا و فلاسفه می گویند به معنای آشکار شدنی که به صورت تراوش و لبریز شدن از ذات حق است می باشد که همه موجودات را تجلیات و شئون ذات می دانند اما تجلی نزد اهل بیت (علیهم السلام) آن است که پروردگار به گونه ای خود را برای همه دلها به آفرینش نمایانده که از هرگونه فهم و درک و اندازه خارج بوده و به نشانه های بزرگ و کوچک خود را نمایانده است.

ص: 19

خداوند در قرآن می فرماید: «و کلیدهای خزائن غیب نزد اوست، کسی جز او بر آن آگاه نیست» (1).

خداوند متعال می فرماید: «او دانای غیب عالم است و هیچ کس را بر غیب خود آگاه نمی کند مگر آن کس را که به پیامبری برگزیده است...» (2).

خداوند متعال می فرماید: «و خدا همه شما را از سرّ غیب آگاه نسازد ولی از پیغمبران خود هر که را مشیت او تعلّق گرفت برگزیند...» (3).

خداوند متعال می فرماید: «بگو تنها گواه بین من و شما خدا و عالمان حقیقی به کتاب کافی خواهد بود» (4).

ص: 21

1- قال الله تعالى: «قل أيّ شيء أكبر شهادة قل الله شهيداً بيني وبينكم». انعام: 19. قال الله تعالى: «وعنده مفاتيح الغيب لا يعلمها الا هو». انعام: 59.

2- قال الله تعالى: «عالم الغيب فلا يظهر على غيبه أحد الا من ارتضى من رسول...». جن: 26 / 27.

3- قال الله تعالى: «وما كان الله ليطلعكم على الغيب ولكن الله يجتبي من رسله من يشاء». آل عمران: 179.

4- قال الله تعالى: «قل كفى بالله شهيداً بيني وبينكم و من عنده علم الكتاب». رعد: 43.

خداوند متعال می فرماید: «و بگو که هر عملی انجام بدهید خدا آن عمل را می بیند و هم رسول و مؤمنان بر آن آگاه می شوند».(1)

خداوند متعال می فرماید: «همانا چیزی در آسمان و زمین از خدا پنهان نیست».(2)

با توجه به مطالب گذشته به این نتیجه رسیدیم که: پروردگار عالمیان به ذات خود دانا و بینا و شنوا و شاهد و گواه بر همه آفرینش بوده و می باشد، با آنکه ذات او پنهان و غیبی است که هرگز تعریف و توصیف و شناخته نمی شود، و اینگونه بینایی و شنوایی که بازگشت به دانایی او نموده هیچگونه شباهت و سنخیت به سایر موجودات ندارد، او به تمام حرکات و سکانات و پنهان های آفرینش دانا بوده و کوچک و بزرگ موجودات از او پنهان نمی باشد، او بر همه آن ها احاطه و سلطنت دارد، او قیوم و آگاه علی الاطلاق بر همه چیز عالم بوده و هست در حالتی که این دانایی هیچگونه تغییر و تحوّل در ذات او ایجاد نمی کند.

خداوند عالم به آشکار و نهان و اسرار است و همه اعمال و خاطرات دل های بندگان را می داند که قرآن می فرماید: «برای شهادت و گواهی بر حقانیت من در میان من و شما خداوند کافی و بس

ص: 22

1- قال الله تعالى: «قل اعلموا فسیری الله عملکم و رسوله و المؤمنون». توبه: 105.

2- قال الله تعالى: «انّ الله لا یخفی علیه شیء فی الأرض و لا فی السماء». آل عمران: 5.

و می فرماید: «و خدای تو بر همه چیز نگهبان و آگاه است»(2)

پروردگار عالمیان همه چیز را می داند و هرگز به فراموشی و نسیان توصیف نمی شود و دارای صفات ضد (جهل) نمی باشد.

و دانایی و بینایی و شنوایی او نیز شباهت به هیچ آفریده ای ندارد او حافظ و نگهبان و محیط و شاهد بر همه پنهان ها بوده و آگاه بر همه غیب ها است که چیزی از او پنهان نمی باشد، او بر همه هستی حافظ و مدبّر بوده و هست و همه چیز را می بیند و می شنود و بر آن ها دانا و توانا است و چیزی بر بینایی و شنوایی او افزوده نمی گردد از بالای عرش تا زمین های هفتگانه را می بیند و هیچ دیدار و پنهانی مانع او نشده و از او مخفی نمی باشد که قرآن می فرماید: «همانا چیزی در آسمان و زمین از خدا پنهان نیست»(3).

ص: 23

1- اسراء: 96.

2- قال الله تعالى: وربك على كل شيء حفيظ. سبأ: 21.

3- آل عمران: 5.

خداوند در قرآن می فرماید: «او دانای غیب عالم است و هیچ کس را بر غیب خود آگاه نمی کند مگر آن کس را که به پیامبری برگزیده است».(1)

خداوند تعالی می فرماید: «و خدا همه شما را از سرّ غیب آگاه نسازد ولیکن از پیغمبران خود هر که را مشیت او تعلق گرفت برگزیند».(2)

خداوند تعالی می فرماید: «بگو تنها گواه بین من و شما خدا و عالمان حقیقی به کتاب کافی خواهد بود».(3)

خداوند تعالی می فرماید: «بگو که هر عملی انجام دهید خدا آن عمل را می بیند و هم رسول و مؤمنان بر آن آگاه می شوند».(4)

ص: 24

1- قال الله عزوجل: «عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه احداً الا من ارتضى من رسول». جن: 26 / 27.

2- قال الله تعالی: «و ما كان الله لیطلعکم علی الغیب ولكن الله یجتبی من رسله من یشاء». آل عمران: 179.

3- قال الله تعالی: «قل کفی بالله شهیداً بینی و بینکم و من عنده علم الکتاب». رعد: 43.

4- قال الله تعالی: «قل اعملوا فیسری الله عملکم و رسوله و المؤمنون». توبه: 105.

ذات غیب الغیوب پروردگار بی هیچ پرده پنهان است و افکار بشر را راهی برای ادراک و احاطه به او نیست او به ذات خویش دانای به هر پنهان و نهان است که قرآن می فرماید: «و لله غیب السموات والأرض» (1)،

«عالم الغیب».

بدیهی است غیب در مقابل شهود است و مراتب گوناگون دارد اما چون دانش بشر محدود و احاطه شهودی بر آفرینش ندارد پس نداری و نادانی او سبب پنهان بودن و نادانی اوست به هر اندازه داناتر و توانا باشد به همان مقدار پرده های جهل و نداری کنار می رود و انسان بر پنهان ها آگاه می گردد که قرآن می فرماید: «این از اخبار غیب است که به تو وحی می کنیم» (2).

البته دانایی و توانایی بر اساس داده های وحیانی یا الهامی و اشراقات رحمانی و تجلیات نورانی و شهود روحانی و یا به اخبار ملک و کتاب های آسمانی از لوح محفوظ و ام الکتاب و قرآن و سایر کتب یا اسم اعظم و صحیفه و جفر و... می باشد که حق تعالی به هر کس عطا نماید او را شاهد و گواه خلق نموده و بر پنهان ها و نهان ها آگاه می نماید.

آشنا و دانای به معارف و شئون بلند پایگان جهان هستی محمد و آل محمد (علیهم السلام) به خوبی می داند که حق تعالی ایشان را از نور جلال

ص: 25

1- هود: 123؛ نحل: 77.

2- قال الله تعالی: «تلك من انباء الغیب نوحیها الیک». هود: 49.

عظمت خویش آفریده که لازمه چنین آفرینش شاهد و گواه بودن بر همه هستی است البته آنان به ذات خود مستقلاً ندارند بلکه از تجلیات ذات حق دارند، محمد و آل محمد (علیهم السلام) در جایگاه خواست پروردگار و گواهان بر آفرینش و دانایان بر بدائیات و قضاء و قدر می باشند آگاه به آنچه بوده و خواهد بود و آنچه را تاکنون پروردگار نیافریده (ما لم یکن) می باشند.

آنان گنجینه های علوم سرشار و اسرار پنهان الهی می باشند که به حسب سعه ی وجودی هر عالم اظهار دانش و توانایی نموده اند اخبارات غیبی و بیانات نورانی آنان از خفایای دل ها و همه وقایع گذشته و آینده و دانایی به سخنان سایر مخلوقات (منطق السیر) و دانایی بر ملکوت آسمان ها تا کنار عرش و بهشت و جهنم و شرق و غرب جهان خود دلیل روشن و برهان محکم و متینی بر دانایی و آگاهی بر علوم غیب و پنهان ایشان می نماید که به جهت اختصار به اندکی از آنها اشاره می کنم. (1)

امام صادق (علیه السلام) ضمن آیه شریفه «عالم الغیب و الشهاده...» می فرماید: پنهان چیزی است که نمی باشد و شاهد امری است که

ص: 26

1- عن أبي جعفر (عليه السلام):... و الذی نفسی بیده ائى لأعلم علم النبى و علم ما کان و ما هو کائن فى ما بینى و بین قیام الساعه. بصائر الدرجات: 147. عن زین العابدین (عليه السلام):... یعلم ما فى الضمائر و یعلم ما کان و ما یکون الی یوم القیامه... بحار الانوار: ج 26 / 15. عن أبى عبدالله (عليه السلام): ائى لأعلم ما فى السموات و ما فى الأرض و أعلم ما فى الجنه و أعلم ما فى النار و أعلم ما کان و ما یکون... بصائر الدرجات: ج 1 / 128 / 147؛ کافی: ج 1 / 261.

می باشد. (1)

امام صادق (علیه السلام) در زیارت ابی عبدالله (علیه السلام) می فرماید: به شما فرود می آید و از خانه های شما حکم آن صادر می شود

و... (2)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) ضمن آیه شریفه «عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه احد الا من ارتضی من رسول» می فرماید: حق تعالی

دانایی و توانایی شما را در علوم غیب به همه آفرینش شناسانده است... (3)

امام (علیه السلام) ضمن آیه شریفه «عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه...» می فرماید: دانشی را که پروردگار تقدیر و امضا نموده می آید و

چنین دانایی به پیامبر و ما منتهی منتهی می گردد... پس آگاهی ما به آنچه بوده و می باشد تا روز قیامت می باشد. (4)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: به خدا سوگند اگر بخواهم شما را از برون و درون و همه امور شما خبر می دهم ولی بیم دارم

درباره من به رسول خدا (صلی الله علیه واله) کافر شوید... (5)

ص: 27

1- معانی الأخبار: 146؛ البرهان: ج 2 / 431 و ج 5 / 350. قال أبو جعفر (علیه السلام) فی قوله تعالی «عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه

احد الا من ارتضی من رسول...»: فاما العلم الذی یقدره الله عزوجل فیقضیه و یمضیه فهو العلم الذی انتهی الی رسول الله (صلی الله

علیه واله)... کافی: ج 1 / 256.

2- بحار الانوار: ج 98 / 153؛ کافی: ج 4 / 577.

3- نور الثقلین: ج 3 / 421؛ بحار الانوار: ج 90 / 118.

4- کافی: ج 1 / 256.

5- نهج البلاغه: 250 خ 175.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) گواهان و شاهدان بر همه هستی

با توجه به مطالب گذشته گفته می شود که محمد و آل محمد (علیهم السلام) شاهدان و گواهان بر همه هستی می باشند، آنان چشم بینا و قلب آگاه و آگاهان و شاهدان بر عوالم پیشین تا روز قیامت و دنیا و آخرت هستند(1)

حجت های پروردگار باید گواه بر همه هستی باشند و چیزی از آنها پنهان نباشد و چنین شهود نشانه و برهان محکم بر بزرگی و مرتبه بلند و مقامات و شئوناتی است که حق تعالی به ایشان عطا نموده است.(2)

باید پرده های تیره نادانی را کنار زده و مظاهر دانایی و توانایی و گواهان هستی را که از مسیر تنها مظهر جمال و جلال الهی نمایان است و حق تعالی در رخساره انوار فروزان محمد و آل محمد (علیهم السلام)

ص: 28

-
- 1- در زیارت جامعه می خوانیم: (... و حجج الله علی اهل الدنیا و الآخرة و الأولی...)، (و شهداء علی خلقه...)، (... شهداء دار الفناء...). قال أمير المؤمنين (عليه السلام):... شهداء علی خلقه... کمال الدین: ج 1 / 240.
  - 2- قال الله تعالی: «انا ارسلناک شاهداً...». احزاب: 45. قال الله تعالی: «أفمن کان علی بینه من ربه و یتلوه شاهد منه». هود: 17. قال الله تعالی: «قل اعلموا فیسیری الله عملکم و رسوله». توبه: 105. قال الله تعالی: «قل کفی باللہ شهیداً بینی و بینکم و من عنده علم الکتاب». رعد: 43.

ظاهر ساخته مشاهده نمایی آنان چون اول آفریده ی کامل نورانی پروردگار هستند، احاطه وجودی و نوری و علمی و روحی و ولائی و... بر همه مخلوقات داشته و به واسطه آن و داشتن هفتاد و دو اسم اعظم و وحی و الهام و سایر اسباب، شاهد و گواه بر مجموعه آفرینش می باشند بر این اساس می گوئیم آن بزرگواران آگاهان و گواهان بر قضا و قدر و ام الكتاب و لوح محفوظ بوده و احاطه کامل بر همه کتب آسمانی و معجزات پیامبران دارند، آنان دانایان بر اسرار و غیب ها و خاطرات عقل ها و وهم ها و دل ها و گواهان بر آنچه بوده و می باشد و آنچه نبوده و آفریده نشده نیز می باشند،(1)

گواه این مطلب را باید در لابه لای آیات شریفه قرآن و اخبار و آثار پاکیزه محمد و آل محمد(علیهم السلام) جستجو نمود که به روشنی این معنا آشکار است.

امام جواد(علیه السلام) می فرماید:... آنگاه که محمد و علی و فاطمه(علیهم السلام) را آفرید سپس هزار روزگار تأمل نمود آنگاه سایر چیزها را آفریده و ایشان را گواه آفرینش آنها گرفته و فرمان برداری را بر ایشان لازم نموده و کار آنها را به ایشان واگذارده... (2)

ص: 29

1- ... فقالت فاطمه(علیها السلام):... و أنا من ذلك النور أعلم ما كان و ما يكون و ما لم يكن... بحارالانوار: ج 43 / 8؛ عیون المعجزات: 54. قال رسول الله(صلى الله عليه واله) للحسين(عليه السلام):... علمه علمی اِنَّهْ لأعلم بالكائن قبل كینونته... مدینه المعاجز: ج 3 / 453.

2- کافی: ج 1 / 441؛ بحارالانوار: ج 15 / 19. قال أبو عبد الله(عليه السلام): الحجج قبل الخلق و مع الخلق و بعد الخلق. کافی: ج 1 / 251؛ اکمال الدین: ج 1 / 221.

امیر مؤمنان علی (علیه السلام): ... (امام) ما بین مشرق و مغرب را می بیند و چیزی از عالم ملک و ملکوت از او پنهان نمی باشد... (1)

امام صادق (علیه السلام) ضمن آیه شریفه «و کذلک نری ابراهیم ملکوت السموات و الأرض...» می فرماید: حق تعالی برای ابراهیم آسمان های هفتگانه را نمود و او تا بالای عرش را نگریست... و همچنین برای پیامبر (صلی الله علیه و اله) و ائمه (علیهم السلام) بعد از او و امام شما چنین کرد... (2)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) ضمن آیه شریفه «لتکونوا شهداء علی الناس...» می فرماید: رسول خدا (صلی الله علیه و اله) گواه بر ما و شاهدان بر همه آفرینش می باشیم... (3)

گوید از امام صادق (علیه السلام) شنیدم که می فرمود: همانا پروردگار حکمران تر و گرامی تر و برتر و داناتر از آن است که بر بندگان خویش حجت و گواه آورده آن گاه چیزی از امر ایشان را پنهان دارد... (4)

موسی بن جعفر (علیهما السلام) می فرماید: ... به دست خود آن دورا آفرید... و آن دورا امین و گواه خود بر آفرینش و چشم بینای خود بر آنها قرار

ص: 30

1- بحار الانوار: ج 25 / 165.

2- بصائر الدرجات: ج 1 / 107؛ بحار الانوار: ج 26 / 114.

3- شواهد التنزیل: ج 1 / 119؛ نور الثقلین: ج 3 / 522.

4- بصائر الدرجات: 122.

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) در حدیث می فرماید: ... من به پس آن احاطه دارم و دانش من به او همچون دانش من به دنیای شماسست و من نگهبان و شاهد بر آن هستم به جهت آن که اسم اعظم داشته و نشانه ی بلند و معجزه ی آشکارم... (2)

مردی ستاره شناس بر زین العابدین (علیه السلام) وارد شد: ... امام به او فرمود: آیات را بر مردی راهنمایی کنم که از وقتی بر او وارد شدی چهارده عالم را که سه برابر بزرگتر از دنیای شماسست سیر نمود و از جای خود حرکت ننمود گفتم او کیست؟ فرمود: آن شخص من می باشم و چنانچه (برهان آن را) بخواهی به تو می گویم که چه خورده و چه چیز در خانه ذخیره نموده ای... (3)

امام صادق (علیه السلام) به مفضل می فرماید: آیا می دانی که آنچه از ملائکه در آسمانها و آنچه از جن و بشر و هر متحرکی که در زمین است ما نزد او هستیم... تمامی این (دانایی) بدون تعلیم و تلاش است... (4)

امام باقر (علیه السلام) ضمن حدیثی می فرماید: ... آیا می پنداری ما چشم بینا و گوش شنوا در میان شما نداریم بد چیز می پنداری سوگند بخدا

ص: 31

1- بحار الانوار: ج 35 / 28.

2- بحار الانوار: ج 57 / 336.

3- بصائر الدرجات: ج 8 / 401؛ بحار الانوار: ج 46 / 27 و ج 23 / 333.

4- انوار الساطعه: ج 1 / 468.

چیزی از رفتار شما نزد ما پنهان نیست همه ما را حاضر بدانید...[\(1\)](#)

رسول خدا(صلی الله علیه واله) به امیر مؤمنان علی(علیه السلام) می فرماید: ای علی(علیه السلام) همانا پروردگار تو را با من در هفت آسمان ها گواه گرفت و تو شاهد بودی... از برابر تو آسمان ها و زمین های هفتگانه را کنار زد و تو ساکنان و آبادی ها و جایگاه هر ملکی را دیدی هر چه در آنها بود دیدی همان گونه که من دیدم...[\(2\)](#)

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: همانا من بر آنچه در آسمان ها و زمین و آنچه در بهشت و دوزخ است دانایم می باشم و آگاه تر بر آنچه بوده و می باشد هستم...

گوید من و صفوان خدمت امام موسی بن جعفر(علیهما السلام) بودیم که سخن از مقام و برتری امام شد، حضرت فرمود: همانا مرتبه امام در زمین همچون ماه در آسمان است در جایگاهی قرار گرفته که بر همه چیز آگاه است.

پیامبر(صلی الله علیه واله) به امیر مؤمنان(علیه السلام) پس از بازگشت از معراج فرمود:... همانا تو شنیدی آنچه من شنیدم و دیدی آنچه من دیدم...

بدین جهت امیر مؤمنان علی(علیه السلام) می فرماید:... همانا من به راه های آسمان دانایم از راه های زمین می باشم.

ص: 32

1- بحار الانوار: ج 46 / 244.

2- بصائر الدرجات: 127 ح 3.

مهدی (علیه السلام) چشم بینای پروردگار و گواه بر آفرینش

بر این اساس برترین و کامل ترین ذخیره و حجت پروردگار، چشم بینا و گوش شنوا و قلب آگاه و تجلی خواست کامل پروردگار حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) او که مظهر کامل همه اسماء اعظم و دانای بر ام الکتاب و لوح محفوظ احاطه شهودی بر همه هستی داشته و دارد او نه تنها گواه بر وقایع گذشته و آینده و آگاه بر رازهای پنهان و سخنان حیوانات و... می باشد بلکه دانا و شاهد و گواه بر ملکوت آسمان ها از عرش تا فرش، بهشت و دوزخ، شرق و غرب جهان بوده و هیچ چیز و هیچ موجودی از او پنهان نمی باشد هرگاه بخواهد به اذن پروردگار می داند و می شنود و بر آن احاطه شهودی دارد زیرا او وجه و چشم پروردگار است.

می فرماید: نهمین ایشان باطن آنان (ائمہ علیہم السلام) است که ظاهر می گردد و او برترین و قائم آنها می باشد... (1)

در پاره ای از زیارت اینگونه به آن حضرت سلام می دهیم: سلام بر

ص: 33

1- قال رسول الله (صلى الله عليه واله):... تاسعهم باطنهم هو ظاهرهم و هو افضلهم و هو قائمهم... غيبت نعماني: 67.

تو ای بیننده درخت طوبی و سدره المنتهی... (1)

در پاره ای دیگر می خوانیم: ... سلام بر تو ای چشم پروردگار در میان آفرینش... (2)

در جای دیگر می خوانیم: ... تو شاهد بر آن هستی و این پیمانی از من به تو می باشد...

ص: 34

1- در زیارت سرّ من رأی آمده: السلام علیک یا ناظر شجره طوبی و سدره المنتهی... مزار: 204. و نیز آمده: ... و عینک فی أرضک... بحار الانوار: ج 99 / 102.

2- در زیارت روز جمعه می خوانیم: ... السلام علیک یا عین الله فی خلقه... بحار الانوار: ج 99 / 215. در زیارت امام عسکری (علیه السلام) آمده: ... و أتوسل الیک یا رب یا مامنا و محقق زماننا الیوم الموعود و الشاهد المشهود و النور الأزهر و الضیاء الأنور... بحار الانوار: ج 99 / 69.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) اول خواست پروردگار

پروردگار عالمیان دانا و توانای بی مانندی است که به اختیار و خواست خود بدون علیت و اجبار و سابقه پیشین برترین و شریف ترین و کامل ترین موجود نوری خود را آفرید او همان خواست و ذکر اول(1) و حجاب و تجلی بزرگ نور عظمت و ولایت پروردگار بود.

او آفرینش را به انوار پاکیزه و فروزان امناء هستی محمد و آل محمد (علیهم السلام) که جایگاه و مخزن اسرار و اسماء و صفات خود بود شروع نمود آنگاه خواست آنان را خواست خود رضا و سخط و ولایت ایشان را رضا و سخط و ولایت خود قرار داد به آنان اراده ای کامل و نافذ و خلل ناپذیر بر همه آفرینش عطا نمود، دانش بر بدائیات و قضائیات و

ص: 35

1- قال الصادق (علیه السلام): نحن مشیه الله. مجمع النورین: 215. قال الرضا (علیه السلام):... أ تدری ما المشیه یا یونس؟ قلت: لا، قال: هو الذکر الاول... تفسیر القمی: ج 1 / 24. عن أبی عبد الله (علیه السلام):... انّ الامام وکر لإرادہ الله عزوجل لا یشاء الا من یشاء الله. بحار الانوار: ج 25 / 385؛ المحتضر: 128 عن أبی الحسن الثالث (علیه السلام) قال: انّ الله جعل قلوب الأئمة مورد لإرادته فاذا یشاء الله شیئاً شاءوه و هو قول الله عزوجل «و ما تشاؤون الا أن یشاء الله». تفسیر القمی: ج 2 / 409؛ بصائر الدرجات: ج 1 / 517.

مقدرات را به ایشان واگذار نمود.

امام صادق(علیه السلام) در فقره ای از زیارت اباعبدالله الحسین(علیه السلام) می فرماید: خواست پروردگار در تقدیرات امور بر ایشان نازل شده و از خانه های آنان محمد و آل محمد(علیهم السلام) حکم آن بیرون می آید. [\(1\)](#)

اینگونه خداوند خواسته از خواست او سؤال نشود که چون محمد و آل محمد(علیهم السلام) گنجینه های اسرار و علوم سرشار و امینان و کارگزاران هستی خوانده شده اند خواست خود را در خواست آنان ظاهر نماید، چرا که آنان اسم بزرگ و بلند مرتبه و واسطه همه کمالات و خوبی ها هستند.

بنابراین هیچ موجودی در عوالم امکان در ملک و ملکوت کوچک ترین تحول و دگرگونی در او راه نمی یابد مگر آن که آنان آگاه بر آن بوده و هرگونه تصرف و سرپرستی بر او داشته و امر ایشان در او جاری و نافذ می باشد. [\(2\)](#)

ص: 36

1- قال الصادق(علیه السلام) فی زیاره الحسین(علیه السلام):... اراده الرب فی مقادیر امورہ تهبط الیکم و تصدر من بیوتکم... کافی: ج4 / 577؛ تهذیب: ج6 / 55.

2- قال الصادق(علیه السلام):... سبحان الذی سخر للإمام کل شیء و جعل له مقالید السموات و الارض لینوب عن الله فی خلقه و یقیم فیهم حدوده... مدینه المعاجز: ج6 / 100؛ عوالم: ج20 / 377. عن زین العابدین(علیه السلام):... و جعل لنا الفضیله بالملکه علی جمیع الخلق فکل خلیقته... صحیفه السجادیه: 36.

ظهور خدا در اولین و آخرین جلوه خواست پروردگار

حق تعالی دانا و توانا و بینا و شنواست و آفرینش هیچ گونه تحدید و تبدیل در ذات او ایجاد نمی کند در غیر این صورت محتاج و محدود می شود، او توانا و دانا بر این آفرینش و مثل این و ضد این تا بی نهایت بوده و هست، محتاج در آفرینش و مضطر نبوده (1)

بلکه به اختیار و استقلال و خواست خود یک موجود کامل نورانی آفرید و به او شروع در آفرینش نمود، او به خواست غیر ازلی مخلوقات را بدون سابقه پیشین از هیچ و بدون علیت آفرید و خواست او ایجاد فعل و نور (و حادث) او است، او عبث نیافرید بلکه اختیار تام در آفرینش داشت و مجبور نبود تا به نحو علیت باشد بلکه او در آفرینش، بزرگی خویش را در وجه و جمال اول آفریده خود به نمایش گذارد او را جلوه گاه اشراقات خود خواند تمام شئونات خویش را به او واگذار نمود و به طور خلاصه چنانچه می خواست خود را در میان خلق آشکار سازد در وجه باقی و نور احاطی انوار فروزان محمد و آل محمد (علیهم السلام) خود را ظاهر ساخت آنگاه آنان را جایگاه خواست خود و تجلیگاه اسماء و

ص: 37

1- عن أبي عبدالله (عليه السلام) قال: ... فاعل لا ياضطرار... كافي: ج 1 / 139؛ توحيد: 308.

صفات و فعل خود معرفی نمود.

البته نسبت افعال به غیر خدا به طور مستقل و بی نیاز از حق کفر به خدای بزرگ است و با توحید افعالی نمی سازد زیرا مؤثر در کل عالم خود خداست هیچ موجودی در تمام عوالم کوچکترین حرکت و تغییر و تبدیل بدون اذن و خواست او نمی پذیرد بهود دست خدا را بسته می بینند(1) یا فلاسفه گویند: جز یک فعل از خدا صادر نمی شود.

بلکه او هر روز می آفریند و محو و نابود می کند سپس چیز دیگری می آفریند(2)

که قرآن می فرماید: هر کس در آسمان ها و زمین است همه از خدا درخواست می کنند و او را هر روز کاری و شأنی است.(3)

امام عسکری(علیه السلام) می فرماید:... زیرا امری پروردگار را از امری و نه محاسبه ای از محاسبه ای... و آفرینشی از آفرینش دیگر باز نمی دارد...(4)

موسی بن جعفر(علیهما السلام) می فرماید:... ای کسی که هیچ سخنی در او پنهان نمی باشد گفتارها بر او اشتباه نگردد ای کسی که هر روز در

ص: 38

1- قال الله تعالى: «وقالت اليهود يد الله مغلولة غلّت أيديهم لعنوا بما قالوا». مائده: 64.

2- قال الله تعالى: «يمحو الله ما يشاء ويثبت...». رعد: 39.

3- قال الله تعالى: «يسأله من في السموات والارض كل يوم هو في شأن». رحمن: 29. در لسان العرب آمده: الشأن الخطب و الامر و الحال. ج 13 / 23.

4- قال العسکری(علیه السلام):... لأنه لا يشغله شأن عن شأن... تفسير الامام العسکری(علیه السلام): 606. فی دعاء مشلول عن ابراهيم:... یا من هو کل یوم فی شأن یا من لا يشغله شأن عن شأن یا عظیم الشأن... بلد الأمين: 338.

امری است و او را کاری از کاری باز نمی دارد... (1)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: درود و سپاس بر پروردگاری که نمی میرد و عجائب آفرینش او تمام شدنی نیست زیرا او هر روز امری تازه که نیست ایجاد می کند. (2)

پروردگار عالمیان هر روز در آفرینش تازه و تغییر یا تبدیل جدید است و همه مقدرات و امورات خلائق و حاجت ها و گرفتاری ها و... به قدرت و حکمت او انجام می پذیرد و هرگز سستی و تعلل در سلطنت همیشگی او راه ندارد. (3)

خداوند حکیم علی الاطلاق است که هر لحظه بر آفرینش مدبر است بینا و شنوایی است که در هر چه و هرگونه بخواهد تصرف در آفرینش نموده می آفریند، می میراند، روزی می دهد، بیمار می کند و شفا می دهد او به خواست خود اراده ای نافذ در تمام عوالم هستی دارد هیچگاه امر مخلوقی او را از سایر موجودات مشغول نمی کند. (4)

با آنکه پروردگار عالمیان در فعل خود نیاز به غیر ندارد و محتاج و

ص: 39

1- قال موسى بن جعفر (عليهما السلام): يا من لاتخفى عليه اللغات و لاتتشابه عليه الاصوات و يا من هو كل يوم في شأن و يا من لايشغله شأن عن شأن... جمال الأسبوع: 285؛ مصباح المتهجد: ج 1 / 306.

2- قال أمير المؤمنين (عليه السلام): الحمد لله الذي لا يموت و لاتنقضي عجائبه لأنه كل يوم في شأن من احداث بديع لم يكن... كافي: ج 1 / 141؛ توحيد: 31.

3- فإن الله كل يوم هو في شأن لايشغله شأن عن شأن ذلك الله رب العالمين. اقبال الأعمال: ج 1 / 290.

4- قال الصادق (عليه السلام): لايشغله شأن عن شأن... اقبال الأعمال: ج 1 / 201.

مجبور در امر خلق نبوده و نیست اما او به اختیار و خواست غیر ازلی خود بدون سابقه پیشین کامل ترین و برترین اسم اعظم و بلند مرتبه خود را نوری کامل آفرید و آن را تجلی بزرگ و خواست اول و نور جلال عظمت و ولایت خویش معرفی نمود.

به او دانایی و توانایی و مراتب عالی عطا نموده و اراده خویش را اراده او خواند او اینگونه خواسته که از خواست او سؤال نشود که خواست خود را در خواست آن ظاهر نماید.

آن را مظاهر تمام و کمال جمال و جلال کبریائی و دانایی و توانایی، دست توانا، قلب آگاه، چشم بینا، گوش شنوا و زبان گویای خود خواند، دانش بر بدهاء و قضاء و قدر و هرگونه تغییر و تصرف در عالم امکان را به آن واگذار نمود.

امام نهم جواد الائمه (علیه السلام) می فرماید: ... آنگاه محمد و علی و فاطمه (علیهم السلام) را آفرید و هزار روزگار بر ایشان گذشت سپس سایر چیزها را آفریده و آنان را گواه بر آفرینش آنها قرار داد و اطاعت ایشان را بر سایر مخلوقات لازم گرداند خداوند آنچه خود خواست برای آنان قرار داد و امور همه آفرینش را در فرمان دادن و شناسائی و هدایت و امر و نهی به ایشان واگذار نمود زیرا آنان سرپرستان و والیان بودند آنان صاحب هدایت و ولایت و نایبان و دربانان پروردگار هستند که هر چه خواهند حلال یا حرام می کنند اما جز خواست پروردگار انجام نمی دهند بندگان گرامی داشته شده ای که بر فرمان او پیشی نگرفته و

به فرمان او رفتار می کنند... (1)

آن را واسطه همه کمالات و خوبی ها و نزول رحمت ها و برکات و فیوضات خود خواند.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) در برترین مرتبه و شأن از جهت توانایی و دانایی و گواه بر همه خلق هستند که دست خدا و چشم و گوش او خوانده شده اند آنان تجلی و ظهور اول فعل خدا هستند و حق تعالی هرگونه تحول و دگرگونی که در عوالم امکان از ملک و ملکوت خواهد به مشیت خود انجام می دهد و اراده ایشان همان اراده خلل ناپذیر پروردگاری است که بر همه هستی جاری و نافذ است. (2)

البته آخرین وصی پیامبر ظهور کامل آخرین جانشین اوست و حق تعالی او را خط و نشان و نمایانگر عزت و بزرگی یکایک ائمه معصومین برشمرده پیمان برتری او را از همه پیامبران گذشته گرفته به گونه ای که هر پیامبری که پیش از سایرین آن را پذیرفت از انبیاء اولوالعزم گردید بنابراین او جایگاه همه خواسته های خداوند گردید و حق تعالی او را ذخیره روز اظهار سلطنت و سیطره ولایتی محمد و آل محمد (علیهم السلام) قرار داد در نتیجه آنچه ایشان اراده نمایند، خدا بخواهد و

ص: 41

1- مقدمه برهان: 66.

2- قال الصادق (علیه السلام): ... سبحانه الذی سَخَّرَ لِلْإِمَامِ كُلِّ شَيْءٍ... عوالم: ج 20 / 377. عن زین العابدین (علیه السلام): ... و جعل لنا الفضیله بالملکه علی جمیع الخلق فکل خلیفته عنقاده لنا بقدرته و صائرته الی طاعتنا بعزته... صحیفه سجادیه: 36.

هر آنچه پروردگار بخواهد، خاندان عصمت نیز می خواهند.

با توجه به اینکه آنچه در آفرینش آفریده یا تغییر و تصرف در چیزی ایجاد می گردد به نیروی پروردگار است و جز خواست او برگ درختی نمی افتد و همه تحت قدرت الهی و احاطه قیومی اوست اما چون او هیچگونه آمد و شد و آمیزش با مخلوقات نداشته بلکه مقدرات و امورات به واسطه کارگذاران و امینان خود در میان خلق انجام می گیرد و به هرگونه تصرف سلطه ایجاد می کند و با توجه به اینکه کارگذاران او از ملائکه و پیامبران... به طور مستقل از خود چیزی ندارند هر یک با فرمان و امر او در میان آفرینش می آفرینند، می میرانند، روزی می دهند و... و از سویی کردار خود را به پروردگار خویش نسبت می دهند و خداوند نیز آنان را مورد تکریم خویش قرار داده و کار آنان را فعل خود خوانده است. (1)

بدین جهات گفته می شود برترین و کامل ترین برگزیدگان جهان محمد و آل محمد (علیهم السلام) سرپرستان و امناء هستی و گواهان بر همه آفرینش به خواست پروردگار می باشند (2)

آنان دست توانا و قلب آگاه با دانایی و توانایی و ولایت پروردگار می باشند که به ایشان هرگونه در

ص: 42

1- قال الله تعالى: «و ما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمی». أنفال: 17. قال الله تعالى: «انّ الذین یبایعونک انّما یبایعون الله». فتح: 10.

قال الله تعالى: «من یطع الرسول فقد اطاع الله». نساء: 80.

2- قال موسی بن جعفر (علیهما السلام):... فیهم تظہر قدرته و منهم تری آیاته و معجزاته... بحار الانوار: ج 35 / 28.

میان خلق تصرف نموده و تحت سیطره و احاطه آنان می باشد.

بدیهی است آخرین وصی پیامبر امام عصر حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) که تداوم رسالت پیامبر و امامت یکایک ائمه را به عهده دارد و باقیمانده از نسل پاکیزه ایشان می باشد کسی که نمایانگر شوکت و عظمت و ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) را عهده دار و پرچم دار دولت کامله علویه است و برتر خوانده شده او عهده دار اظهار همه دانایی ها و توانایی ها و کمالات محمد و آل محمد (علیهم السلام) می باشد زیرا او برترین امین و کارگذار حق تعالی است که به همه هستی احاطه و سلطنت یافته و هرگونه تصرف و تحول در میان آفرینش به امر پروردگار نموده زنده نموده و می میراند.

امیر مؤمنان (علیه السلام) می فرماید: ... حق تعالی به ما اسم اعظمی داده که چنانچه بخواهیم آسمان ها و زمین و بهشت و دوزخ را پشت سر گذارده و آسمان بالا رفته و به زمین فرود می آییم... به عرش بالا رفته و در برابر پروردگار می نشینیم به وسیله آن همه چیز حتی آسمان و زمین و خورشید و ماه و ستاره و کوه ها و درختان و چهارپایان و دریاها و بهشت و دوزخ همه فرمان بردار ما هستند... و ما بندگان گرامی داشته شده ای که بر گفتار و فرمان او پیشی نمی گیریم. (1)

موسی بن جعفر (علیهما السلام) می فرماید: ... زیرا ما خلاصه ای از چکیده

ص: 43

1- قال أمير المؤمنين علي (عليه السلام): ... قد أعطانا ربنا علمنا للاسم الاعظم الذي لو شئنا... بحار الانوار: ج 26 / 7.

آفرینش می باشیم که حق تعالی ما را برای خویش برگزیده... به ما نیرومندی خود عطا کرده و برای ما آیات و معجزات خود را آشکار ساخته... (1)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... هرگاه ما بخواهیم او می خواهد... پس بدا به حال کسی که برتری و خصوصیات ما را که حق تعالی به ما عطا کرده منکر شود زیرا منکر آن خواست خدا و توانایی او را انکار کرده... (2)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... همانا سرپرستانی دارد که فرمان آنان فرمان اوست بندگانی که گرامی داشته شده و بر او پیشی نمی گیرند و به فرمان او رفتار می کنند... (3)

محمد و آل محمد (علیهم السلام) مظهر توانایی پروردگار هستند که به هر گونه در میان آفرینش با اذن او و با داشتن روح القدس و هفتاد و دو اسم اعظم تصرف می کنند البته خلق و اعدام از هیچ خلق اختراع و ابداع است و مخصوص خدا است آنان نیز به خواست او زنده نموده و می میرانند و... و به طور خلاصه بر ملک و ملکوت، دنیا و آخرت، بهشت و جهنم و بر آنچه بوده و می باشد ولایت و سیطره دارند و تصرف می کنند آنان تجلیگاه همه فیوضات و معجزات و کرامات او

ص: 44

-
- 1- عن موسى بن جعفر (عليهما السلام): ... لأنهم صفوه الصفوه اصطفاهم لنفسه... بحار الانوار: ج 35 / 28.
  - 2- قال علي (عليه السلام): ... ونحن اذا شئنا شاء الله و اذا كرهنا كره الله... بحار الانوار: ج 26 / 7.
  - 3- قال أمير المؤمنين (عليه السلام): ... و بأن له أولياء تجرى أفعالهم و احكامهم... احتجاج: ج 1 / 252 / 264.

گردیدند او اینگونه خواسته که توانایی خویش را در وجود آنان ظاهر نماید لذا کار ملک الموت را کار خود خوانده، (1)

به هر کس هر چه می دهد به دست کارگذاران خود یعنی محمد و آل محمد (علیهم السلام) می دهد و آنان جز خواست او نمی خواهند.

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... سوگند به خدا امام جانشین پیامبر نیست جز آن که مرده زنده می کند، از آسمان باران فرود آورد یا اموری که دیگران ناتوان هستند آنان آشکارا می آورند... (2)

بنابراین خاندان عظیم القدر و جلیل الشأن محمد و آل محمد (علیهم السلام) برترین و کامل ترین دست توانای پروردگار و جایگاه و خواستگاه های شئون ربوبی و مظاهر اشراقات الوهی در میان آفرینش شناسانده شده اند.

چنانچه عیسی روح الله که کلمه ای از کلمات پروردگار، به اذن او بیافریند، زنده کند، مبروص و کور شفا دهد، آنان که هفتاد و دو اسم

ص: 45

1- قال الله تعالى: «قل يتوفاكم ملك الموت الذي وكل بكم ثم الى ربكم ترجعون». سجده: 11. قال الله تعالى: «الله يتوفى الأنفس حين موتها...». زمر: 42. قال أبو جعفر (عليه السلام): ... ثم يبعث الله ملكين خلاقين فيقال لهما اخلقا كما يريد الله ذكراً أو أنثى... كافي: ج 6 / 16 / 6 / 7. قال أبو جعفر (عليه السلام): ... ان الله عز وجل فوض الأمر الى ملك من الملائكة فخلق سبع سموات و سبع أرضين... وسائل الشيعه: ج 1 / 76؛ بحار الانوار: ج 4 / 150.

2- قال أمير المؤمنين (عليه السلام): ... و الله لا يكون الامام اماماً حتى يحيى الموتى أو ينزل من السماء مطراً أو يأتي بما يشاء ذلك مما يعجز عند غيره. بحار الانوار: ج 54 / 345. قال الصادق (عليه السلام): ... يا ملك الموت قال ليبيك ايها الامام قال أأست أمرت بالسمع و الطاعة... بحار الانوار: ج 47 / 116؛ الخرائج: ج 1 / 295.

اعظم پروردگار شمرده شده اند در میان آفرینش همه گونه تصرف به نیروی الهی می کنند می میرانند، زنده می کنند، شفا می دهند، حیات جدید می دهند، اما آفرینش از هیچ مختص باری تعالی است.

در نتیجه همه معجزات و کرامات و جلوات درخشنده از آیات و براهین نمایشی و اندکی از شئونات و جلوه های توانایی و دانایی محمد و آل محمد (علیهم السلام) است که حق تعالی به خواست خود در رخساره تمام و کمال وجه جمال و جلال خویش ظاهر ساخته تا اولاً آقای و بزرگی آنان را که بر اساس اختیار و آزمایش آزموده شده اند بنمایاند و از سویی به همه مخلوقات سلطنت و سرپرستی آنان را یادآور شود که بی جهت آنان در برترین و کامل ترین مرتبه و مقام نرسیده اند و نائل نشده اند و این خود برترین دلیل بر پیشوایی و ولایت و انتخاب حضرت حق با داشتن کرامات و معجزات است.

البته وجود معجزه دلیل دوستی نیست بلکه درمان بیماران نادان بی خردی است که به دنبال حقیقت نبوده و بر خلاف طبیعت بر آنها اقامه می شود تا هدایت شوند، معجزه به اذن پروردگار و بر اساس حکمت خود، دلیل درستی پیامبران و پیشوایان معصوم است که موافق عقل و مطابق واقع و در مقام احقاق حق است.

با آنکه محمد و آل محمد (علیهم السلام) خود معجزه و برهان روشن و آشکار بر یکتایی پروردگار هستند قرآن پیامبر و کلام آنها به تنهایی دلیل روشن بر درستی آنها است با توجه به اینکه هزاران معجزات و

برهان های کامل بر حقانیت توحید و رسالت و ولایت و امامت و معاد اقامه نموده اند که خود نیاز به تدوین کتابی مستقل است و تاکنون بیش از هزاران کتاب در این زمینه تدوین شده است به عنوان نمونه معجزه شق القمر و بازگشت خورشید و وجود قرآن و سایر معجزات از اخبارات غیبی و... گونه ای از زندگی سراسر معجزه آسای آنان است که دلیل آشکار بر حقانیت ایشان شمرده می شود باید گفت همه معجزات انبیاء از قبیل اعجاز ید بیضاء و عصا و احیاء اموات و شفای امراض و سخن گفتن کودک در گهواره اندکی از شئونات و جلوات حقیقیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) است که از پرتو درخشنده آنان به پیامبران پیشین عطا شده است و همه آنها قطراتی است از کرامات و جلوات درخشنده معجزات و کرامات محمد و آل محمد (علیهم السلام) است.

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... چنانچه عمل ایشان کار ملک مرگ باشد و کار ملک الموت کار پروردگار باشد زیرا او به دست هر که خواهد جان ها را می ستاند به هر که خواهد عطا می کند یا باز می دارد به دست هر که خواهد پاداش داده یا عقاب می کند همانا عمل کارگذاران او کار خود اوست و آنان جز خواست او نخواهند... (1)

امام رضا (علیه السلام) ضمن حدیثی می فرماید: ... همانا کار او همچون خوردن پلک چشم به هم یا کمتر است هرگاه در آفرینش چیزی اراده

ص: 47

نماید که تحقق پذیرد به خواست خود می خواهد... (1)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) ضمن آیه ی شریفه ی «الرحمن علی العرش استوی» می فرماید: ... همانا مقصود از آیه این است که او خواسته سلطنت و سیطره کار گذاران خود را به توانایی که به ایشان بر همه آفرینش عطا نموده ظاهر سازد زیرا کار آنان را کار خود شمرده است... (2)

امام باقر (علیه السلام) به جابر فرمود: ... معانی ما هستیم که حق تعالی بر ما ظاهر نموده ما را از نور ذات خود انتخاب نمود و کار آفرینش را به ما واگذار کرد ما به اجازه او هر چه خواهیم انجام می دهیم اما جز خواست او نمی خواهیم و هرگاه او بخواهد می خواهیم... ما را چشم بینای خود در میان بندگان و دلیل روشن در شهرها و صورت و نشانه های خود قرار داده است... (3)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: پروردگار به پیامبر (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... «و ما رمیت اذ رمیت ولكن الله رمی» آنگاه که تو تیر انداختی تو نیافکندی بلکه خدا افکند و خداوند کار پیامبر را کار خود خوانده... (4)

امام صادق (علیه السلام) ضمن آیه ی شریفه «فلما آسفونا انتقمنا منهم» (5)

ص: 48

1- توحید: 440؛ عیون: ج 1 / 177.

2- احتجاج: ج 1 / 250؛ نورالثقلین ج 4 / 618.

3- بحار الانوار: ج 26 / 14.

4- احتجاج: ج 1 / 250.

5- زخرف: 55.

می فرماید: همانا پروردگار همچون سایرین اندوهناک نمی شود سرورانی را برای خویش آفریده که اندوهناک شده و خوشنود می شوند آنان آفریده ها و تربیت شدگان او هستند خوشنودی آنان را خوشنودی خود و خشم آنان را خشم خود خوانده... و فرموده «انّ الذین یبایعونک انّما یبایعون الله»(1)

و هرچه مثل این امور باشد اینگونه است... (2)

امام صادق(علیه السلام) ضمن حدیثی چنین می فرماید:... هیچ معجزه ای از معجزات پیامبران و جانشینان او نیست مگر آنکه حق تعالی مانند آن را به دست قائم ما اهل بیت(علیهم السلام) ظاهر می نماید... (3)

امام صادق(علیه السلام) ذیل آیه ی شریفه «ما آتاکم الرسول فخذوه»(4)

می فرماید:... همانا خداوند امر خود را به ائمه معصومین(علیهم السلام) واگذار نموده هر آنچه بر پیامبر اکرم(صلی الله علیه واله) واگذار نموده است پس بپیم به خود راه مده... (5)

ص: 49

1- فتح: 10.

2- توحید: 169.

3- اثبات الهداه: ج 7 / 357.

4- حشر: 7.

5- بحار الانوار: ج 2 / 240.

مَثَلُ كَامِلٍ نُوْرُ خَدَا حَجَّه بِنِ الْحَسَنِ الْعَسْكَرِيِّ (عَجَلَ اللهُ تَعَالَى فَرَجَهُ الشَّرِيفُ)

خداوند متعال می فرماید: «و برترین مثال ها از آن خداست و او مقتدر حکیم است».(1)

خداوند متعال می فرماید: «و آن ذات یکتا را در آسمان ها و زمین مظهر و مثالی عالی تر است و مقتدر کامل و دانا تنها اوست».(2)

با آنکه حقیقت ذات پروردگار غیب و پنهانی است که به هیچ موجود شباهت نداشته و بی مانند و مثال است و هرگز توصیف و تعریف نمی پذیرد، او برتر از آن است که به صورت و مثال و حجاب توصیف شود(3)

زیرا فایده ذکر مَثَلِ توصیف به تشبیه است که در ارتباط به پروردگار محال است پس برای او شبیه و مانندی نیست تا بدان توصیف گردد، او را باید شناخت و از هرگونه تشبیه و تمثیل تنزیه

ص: 51

1- قال الله تعالى: ولله المثل الأعلى وهو العزيز الحكيم». نحل: 60.

2- قال الله تعالى: «وله المثل الأعلى في السموات والأرض وهو العزيز الحكيم». روم: 27.

3- قال الصادق(عليه السلام):... و من زعم أنه يعرف الله بحجاب أو بصورة أو بمثال فهو مشرك لأن الحجاب والمثال والصورة غيره.

توحيد: 143 / 192.

او خود را به نور و کلام و آیات و آثار و مثل اعلی و نور عظمت و فعل اول خویش نمایانده است و این غیر از تجلی و ظهور ذات نزد عرفاء است؛ در مکتب اهل بیت (علیهم السلام) پروردگار عالمیان خود را به نور و مثل اعلی و اول خواست خود نمایند تا همه موجودات را به خویش رهنمون گرداند تا بفهماند که موجودات ظهور و شئون ذات او نیستند بلکه فعل و نشانه ها و آیات پروردگار هستند، اساساً چون حقیقت نور عظمت و فعل اول (نور الله) (2)

- حجاب الله (3) - کلمه الله (4) - مشیت الله (5) - وجه الله (6) - مثل الله - عرش علم - نور عظمت - حقیقت قرآن - رحمت واسعه) نزد هیچکس آشکار نبوده و از چگونگی آن ها نیز پرسیده نمی شود بلکه معرف آن، خود اوست که از خواست آن کسی جز او آگاه نمی باشد، اما خداوند شناخت آن را شناخت خود معرفی نموده است زیرا به جهت شرافت و بزرگی

ص: 52

-
- 1- قال: سئل النبي (صلى الله عليه واله): ... و ما حق معرفته؟ قال: ان تعرفه بلا مثال و لا شبه... و لا مثل له... بحار الانوار: ج 3 / 14.
  - 2- قال الرضا (عليه السلام): ... و النور في هذا الموضع اول فعل الله... و الحروف هي المفعول بذلك الفعل... بحار الانوار: ج 10 / 313.
  - 3- بحار: ج 57 / 192 و ج 15 / 10؛ تأويل الآيات: 294.
  - 4- بحار: ج 25 / 22.
  - 5- قال الصادق (عليه السلام): خلق المشيه بنفسها ثم خلق الأشياء بالمشيه. توحيد: 148. قال (عليه السلام): خلق المشيه قبل الأشياء ثم خلق الأشياء بالمشيه. توحيد: 339.
  - 6- قال (عليه السلام): ... احتجبت بنور وجه الله القديم الكامل و تحصنت... بحار الانوار: ج 91 / 378.

او دانا و توانا بر آفرینش این عالم و مانند این و ضد این تا بی نهایت بوده اما به اختیار و خواست خود بدون علیت و اجبار، موجود کامل نوری آفرید و آن را برتر و شریف تر و کامل ترین موجود به همگان شناساند به جهت شرافت و بزرگی او، آن را سبب و وسیله و مقصود همه آفرینش قرار داد، آنگاه که اراده نمود بیافریند به خواست خود نوری آفرید، که همان آفرینش اول، نور خدا، ذکر اول، (2)

حجاب اعلی و تجلی بزرگ و مثل بلند پایه از نور عظمت (3) و ولایت که همان ابتدای شروع فعل او بود که به نور شروع شده و سپس به صورت حروف نورانیه و کلمات تامه تکوینیه الهیه تجلی نمود، او مثل اعلی بر بزرگی پروردگار است که در قرآن از آن یاد شده است که برای اثبات او به آن استدلال می شود، او مظهر و نشانگر نور جلال عظمت و دانایی و توانایی پروردگار عالمیان شمرده می شود.

ص: 53

1- سألت أبا عبد الله (عليه السلام) عن العرش والكرسي... والله المثل الأعلى الذي لا يشبهه شيء ولا يوصف ولا يتوهم فذلك المثل الأعلى... توحيد: 324؛ البرهان: ج 3 / 432. قال (عليه السلام):... اللهم اني أسئلك يا من احتجب بشعاع نوره عن نواظر خلقه... بحار الانوار: ج 91 / 403.

2- قال الرضا (عليه السلام):... أتدري ما المشيه يا يونس؟ قلت: لا، قال: هو الذكر الاول... بحار الانوار: ج 5 / 116.

3- در زیارت جامعه آمده... و تمام نور کم... عن موسى بن جعفر (عليهما السلام):... ان الله تعالى خلق نور محمد (صلى الله عليه واله) من اختراعه من نور عظمته و جلاله و هو نور لا هوتيته... بحار الانوار: ج 35 / 28. عن أبي جعفر (عليه السلام):... فأول ما ابتداء من خلق خلقه ان خلق محمداً و خلقنا أهل البيت من نوره و عظمته... خلقتكم من نور عظمتي و احتجبت بكم عمّن سواكم. بحار الانوار: ج 25 / 17.

در این میان امام زمان(علیه السلام) وجه باقی و نور احاطی و مَثَل اعلی و وعده ی پروردگار است او باقیمانده از سلاله انبیاء و چکیده اولیاء و خاتم اوصیاء حق تعالی است و خداوند او را ذخیره نموده تا نمایانگر همه کمالات خویش گردد او جلوه گاه شئونات و ظهور خواسته های پروردگار است او حجاب بزرگ و واسطه کامل و تمام میان پروردگار و مخلوقات است او چکیده ای از دودمان رسالت و ولایت است که برای برپایی دولت کریمه علویه و سیطره ولایتی محمد و آل محمد(علیهم السلام) ذخیره شده است.(1)

از امیرمؤمنان علی(علیه السلام) سؤال شده است: ... اولین چیزی که خداوند آفرید را به من بگویند حضرت در جواب فرمودند: خداوند نور را آفریده است...(2)

خداوند تعالی می فرماید: خداوند نور آسمانها و زمین است مثال نورش به مشکاتی ماند که در آن چراغی روشن باشد...(3)

بنابراین او نمونه کامل و تمام از نور جلال و عظمت پروردگاری است که پس از گذشت روزگاران و در مراتب نازل به صورت انوار فروزان محمد و آل محمد(علیهم السلام) در اطراف و گرداگرد عرش مادی و در

ص: 54

1- قال الصادق(علیه السلام): ... لایسمی به احد قبله و لا بعده الا کافر قال: کیف نسلّم علیه؟ قال: تقول السلام علیک یا بقیه الله... کنز الدقائق: ج 6 / 223.

2- بحار الانوار: ج 54 / 73.

3- قال الله تعالی: «الله نور السماوات و الارض مَثَل نوره کمشکوه...» نور: 35.

جلوه های درخشان نمایان گردیدند پس حقیقت انوار درخشان محمد و آل محمد(علیهم السلام) که از نور عظمت و ولایت پروردگار آفریده شده اند، حُجَّاب و مَثَلِ اعلی و نور وجه بزرگ پروردگار شمرده می شوند.

البته تنها نور فروزانی که بر محور محمد و آل محمد(علیهم السلام) از درخشندگی خاصی برخوردار بوده و ایشان را مجذوب جلوه های نورانی خویش نموده (1)

امام عصر بقیه الله الأَعْظَم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) می باشد او چکیده و نمونه ای کامل از جلوه های فروزان و شئونات بلند مرتبگان آفرینش یعنی محمد و آل محمد(علیهم السلام) است او باقی مانده تا نشانگر کامل ولایت و سرپرستی ایشان باشد او کلمه باقیه ی کاملی است از بزرگی خاندان عصمت نمودار خواهد شد و به جهانیان شوکت و جلالت محمد و آل محمد(علیهم السلام) را ظاهر خواهد نمود او سرپرست همه هستی است و باقی مانده تا حقیقتی را که تا زمان ظهور پنهان مانده به نمایش گذارد او مَثَلِ کامل همه خوبی ها و کمالات است که به دست او به اجرا گذارده می شود.

ص: 55

1- عن النبی (صلی الله علیه واله): ... و المهدی فی ضحاح من نور قیام یصلون و هو فی وسطهم یعنی المهدی کأنه کوكب درّی... اثبات الهداه: ج 2/125؛ البرهان: ج 1/571.

پوشش نور جلال عظمت به دوازده پرده ی فروزان

نور جلال عظمت پروردگار همان نور فروزان بی نظیر و آیه ی بزرگ پروردگار و نمایانگر مجموعه نیکوئی ها و کمالات و مظهر جمال و جلال و کبریائی او می باشد که برای شناسایی خود اختیار نموده، حق تعالی اینگونه بزرگی را در جلوه های مظاهر عظمت و جلالیت خویش یعنی محمد و آل محمد (علیهم السلام) به عالمیان شناسانده، البته نور جلال عظمت کامل ترین نمونه از مثل بلند و نور وجه او و اول آفریده ی کاملی با دانایی و توانایی از درخشندگی است که مبدء و منشأ همه آفریده های نورانی است (1) که در مراتب پایین به صورت حجاب ها و سرادقات درخشنده و سپس با تنزل در انوار محسوس و ملموس و مشخص و معین در جلوه های پاکیزه و انوار مقدسه ی محمد و آل محمد (علیهم السلام) پیرامون عرش ظهور نموده است، (2) پس اصل و

ص: 57

-
- 1- بحارالانوار: ج 35 / 28؛ بحارالانوار: ج 57 / 205. فی دعاء السمات: ... و بجلال وجهک الکریم أکرم الوجوه و أعزّ الوجوه...
  - 2- قال موسی بن جعفر (علیهما السلام): ... فهما مقام رب العالمین و حجاب خالق الخلائق أجمعین... تأویل الآیات: 294. در زیارت رجبیه آمده: ... صلی الله علی محمد المنتجب و علی أوصیائه الحجب... بحارالانوار: ج 57 / 192.

ریشه ی انوار درخشنده محمد و آل محمد(علیهم السلام) همان نور جلال عظمت پروردگار است که به خواست حکیمانه او به صورت چهارده نور از نور عظمت و جلال آفریده شده اند.(1)

البته چه بسیار انوار فروزان در لابه لای آفرینش (دیده های کروبیان و انوار و روحانیون فوق عرش را در خود فرو برده) به پرده های نورانی و سترهای محسوس و رنگارنگ درخشنده مستور مانده است و هر یک جلوه های فروزانی از جلال عظمت پروردگار را به خویش اختصاص داده و پوشیده شده اند.(2)

بدیهی است همگان از تصور و فهم جایگاه نور عظمت و انوار درخشنده و چگونگی آن ها ناتوان و سرگردان می باشند، اما مجموعه حجاب ها شعاع و پرتویی از انوار درخشنده محمد و آل محمد(علیهم السلام) است که پروردگار ایشان را به صورت حجاب های نورانی و سرادقات و پرده ها میان آفرینش ظاهر نموده و این خود لطف و ممتی از جانب پروردگار است تا سایرین از شدت درخشندگی و شعاع آن ها نابود و از میان نروند(3)

و توان تحمل انوار نازله و پیچیده به حجاب ها را بیابند

ص: 58

-
- 1- قال علی(علیه السلام): سبحان من لا یدرک کنه صفته... و لا الملائکه المقربون من أنوار سبحات جلاله... بحارالانوار: ج 57 / 337.
  - عن أميرالمؤمنین(علیه السلام):... و خلق معه اثني عشر حجاباً و المراد بالحجب الأئمه... بحارالانوار: ج 57 / 170 و ج 25 / 21.
  - 2- عن النبي(صلى الله عليه واله):... و سبعون حجاباً من نور عظمته التي لا توصف... بحارالانوار: ج 58 / 44.
  - 3- قال رسول الله(صلى الله عليه واله):... لله دون العرش سبعون حجاباً لو دنونا لاحترقنا سبحات وجه ربنا... بحارالانوار: ج 58 / 44 / 42.
  42. قال رسول الله(صلى الله عليه واله):... فثمانية عشر حجاباً من نور معلق بين الكرسي و الحجب و لولا ذلك لذابت صم الجبال الصوامخ و احترقت الجن و الإنس من نور الله... بحارالانوار: ج 55 / 36. قال رسول الله(صلى الله عليه واله):... قال جبرئيل ان بيني و بين الرب لا السبعين حجاباً من نور لو رأيت أذناها لاحتقرت... بحارالانوار: ج 55 / 44.

که فرمود: «بنا احتجب عن خلقه».(1)

در آن میان تنها ذخیره کامل آفرینش و تجلی نور کامل پروردگار که احیاگر شئون اوست اشراقات نوری او چنان انوار محمد و آل محمد(علیهم السلام) را مجذوب جلوه های درخشنده نموده که آنان را به گرد خویش واداشته تا نظاره گر فروزندی خود نموده و به تسبیح و تقدیس پروردگار وادارد او نور و مثل کامل وجه جلال جمال پروردگار است که برای روز ظهور پنهان شده تا روزی آشکار گردد و جهان را به نور تمام و کمال خداوند ظاهر سازد و بشریت را به شاه راه هدایت و کمال فراخواند او خواهد آمد و همه پرده های تیرگی و تباهی را پاره نموده و همه شئون کامل محمد و آل محمد(علیهم السلام) به نمایش خواهد گذاشت.

ص: 59

حقیقت محمد و آل محمد (علیهم السلام) پنهانی که هرگز شناخته نشوند

بدون تردید همانگونه که پروردگار عالمیان پنهانی است که شناخت به ادراک و احاطه به ذات او ممکن نیست، با آنکه ظاهرتر از هر چیز است، حقائق نورانی و روحانی ذوات پاکیزه محمد و آل محمد (علیهم السلام) نیز سرّ خدا و مثّل و کلمه ی خدا و پنهانی هستند (1) که شناخت به حقیقت آنان نه تنها امری بس دشوار می باشد بلکه ممکن نمی باشد.

امام معصوم (علیه السلام) می فرماید: ... سوگند به خدا همانا نزد ما سرّی از اسرار الهی و دانشی از علوم پروردگار است که ملک مقرب و پیامبر مرسل و مؤمن آزموده شده به ایمان آن را متحمّل نمی شود به خدا

ص: 61

1- در زیارات ایشان می خوانیم: موضع سرّ الله/ السلام علی سرّ الله/ و اختارکم لسرّه/ سرّ الله المخزون/ المأمونون علی سرّه. عن ابي عبدالله (عليه السلام): ... انّ امرنا سرّ فی سرّ و سرّ مستسرّ و سرّ لا یفید الا سرّ و سرّ علی سرّ و سرّ مقتّع بالسرّ. بصائر الدرجات: ج 1 / 28. قال أبو جعفر (عليه السلام): انّ امرنا هو الحق و حق الحق و هو الظاهر و باطن الظاهر و باطن الباطن... بحار الانوار: ج 2 / 71.

سوگند پروردگار هیچ کس را بر آن تکلیف نکرده و کسی غیر ما آن را نمی پذیرد به ما گفته شد ابلاغ کنید اما ما برای آن جایگاه و اهلی نیافتیم... (1)

زیرا تعریف و توصیف هر چیز و آرامش اعتقادی و قلبی بر آن متوقف بر شناخت آن می باشد و لازمه تشخیص ها اظهار امتیازات و ویژگی های ممتاز آن چیز است که در ارتباط به خاندان پاکیزه محمد و آل محمد (علیهم السلام) محال است: (2)

آن بزرگواران محل شناخت، مظهر دانش و توانایی پروردگار هستند، دست توانا، چشم بینا، قلب آگاه، گوش شنوا و به طور چکیده هیكل توحید (3) و مظهر تمام و کمال اسماء و صفات الهی و برترین نشانه و کلمه تامه و نعمت کامله و رحمت واسعه ی پروردگار می باشند و خود می دانند چه شئون و مراتب بلندی نزد پروردگار دارند.

گروهی با تکیه بر افکار کوتاه خود به افراط یا تفریط (غالی - تالی)

ص: 62

-
- 1- کافی: ج 2 / 256؛ بصائر الدرجات: ج 1 / 43؛ و فیه (قلت فمن یحتمله؟ قال: نحن نحتمله...).
  - 2- عن الرضا (علیه السلام): انّ الإمام أجل قدرأ... و کیف یوصف بکله أو ینعت بکنهه أو یفهم شیء من أمره... کافی: ج 1 / 201. قال الصادق (علیه السلام):... هیئات و الله لو أخبرتک بکنه ذلك لقت عنی و انت تقول جعفر بن محمد کاذب... مشارق: 27. در پاره ای از زیارت جامعه می خوانیم:... و لایطمع فی إدراکه طامع... قال رسول الله (صلی الله علیه و اله):... یاعلی... و ما عرفک حق معرفتک غیر الله و غیری. بحار الانوار: ج 39 / 84.
  - 3- در دعاء شب سه شنبه آمده:... و الإکلیل المحیط به هیكل السلطان و العزه... مصباح متهدج: ج 2 / 461. قال (علیه السلام):... الحمد لله الذی منّ علینا بحکام یقومون مقامه لو کان حاضراً فی المكان... بحار الانوار: ج 99 / 116.

در ارتباط به ایشان سخن گفته اند که هر دو جزو هلاک شدگانند، اما حدّ شناخت، حق معرفت، کنه شناخت و معیار آن چیست، خود نیاز به تدوین کتابی مستقل است.

بدیهی است اینگونه شناخت یا پی بردن به مقام ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) و شئون آن می باشد یا تسلیم بر امر امامت و خلافت آنان و یا آگاهی به مراتب بلند مرتبه ایشان از قبیل آشنایی به تجلیات و اشراقات نورانیه و روحانیه ایشان گرداگرد عرش و یا آگاهی بر مقامات و اسرار نهفته در وجود آنان مثل اینکه ایشان دانای بر غیب و نهان، آگاه و شاهد بر همه موجودات، توانا بر سخن گفتن با همه حیوانات و دانستن خاطرات دل ها و آگاه به مرگ ها و امثال اینگونه امور و یا پی بردن به ویژگی های اجساد پاکیزه ای است که خمیره فوق بهستی دارند، که آگاهی به حقیقت اینها از حیطة افکار کوتاه ما خارج بوده و می باشد.

به امام زین العابدین (علیه السلام)... گفتم: پسر رسول خدا مقصر کیست؟ فرمود: کسی که ائمه معصومین (علیهم السلام) را نشناخته که چگونه حق تعالی امر خود و روح خود را به ایشان عطا کرده گفتم: آقای من شناخت روح ایشان چگونه است؟ فرمود: آن است که بدانی هر که را این روح عطا شود خاطرات دل ها را می داند بلکه آنچه تا روز قیامت بوده و

می باشد می داند... (1)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... بدانی که ایشان همه آفرینش و آنچه خدا آفریده می دانند آنان کلمه تقوا و گنجینه های آسمان ها و زمین ها و کوه ها و ریگ ها و دریاها هستند آنان ستارگان آسمان ها و ملائکه و وزن کوه ها و مقدار آب دریاها و رودخانه ها و چشمه سارها و... را می دانند.

با این وصف آن بزرگواران جایگاه شناخت پروردگار شمرده شده اند (2)

زیرا شناخت و اطاعت پروردگار بدون شناخت محمد و آل محمد (علیهم السلام) نفعی ندارد یا ممکن نمی باشد، اساساً معرفت ایشان همان شناخت پروردگار است و چون پندارها و عقل ها از شناخت حقیقت آن بزرگواران کوتاه و عاجزند، حق تعالی آنان را مسیر و طریق شناخت خود قرار داده است تا از مسیر شناخت ایشان خویش را اندک شناسایی نماید. (3)

البته مؤمنان آزموده شده کسانی هستند که چنانچه سخنی یا برخی از ویژگی های خاندان عصمت و طهارت (علیهم السلام) برای آنان بازگو شود با قلبی آرام و استوار آن را پذیرفته و تردید به خود راه نمی دهند. (4)

ص: 64

1- بحار الانوار: ج 26 / 15.

2- در زیارت جامعه آمده: محال معرفه الله.

3- قال علی (علیه السلام): ... معرفتی بالنورانیه معرفه الله... بحار الانوار: ج 26 / 1.

4- قال أمير المؤمنين (عليه السلام): ... المؤمن الممتحن هو الذي لا يرد من امرنا اليه شيء الا شرح صدره لقبوله و لم يشك و لم يرتد... بحار الانوار: ج 26 / 2.

در زیارت جامعه می خوانیم: ... در تمام حالات و امورم آشکارا و نهان به شما ایمان دارم... (1)

گوید از علی بن ابی طالب (علیهما السلام) شنیدم می فرمود: ... بدا به حال کسی که به من نادان باشد و حق مرا نشناسد، بدانید حق من حق خداست و حق پروردگار حق من است. (2)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... سوگند به پروردگار هیچ کس از حق ما چیزی کم نمی گذارد مگر آنکه حق تعالی در دنیا و آخرت از حق او کم می گذارد. (3)

با توجه به مطالبی که تاکنون در این بخش یادآور شدیم می گوئیم امام زمان (علیه السلام) آخرین جانشین خاتم پیامبران بوده او که چکیده همه هستی و خلاصه خاندان پاکیزه عصمت و طهارت می باشد همین بس که در زیارت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) آمده: ... سلام بر شما سلام کسی که شما را به گونه ای شناخته که خداوند تو را به بعضی از اوصاف، شما را معرفی نموده است. (4)

یعنی تمام توصیف هایی که پروردگار در کتاب تکوین و تدوین

ص: 65

1- بحار الانوار: ج 99 / 131 / 153.

2- بحار الانوار: ج 38 / 29؛ مناقب: ج 3 / 62.

3- نور الثقلین: ج 1 / 331؛ بحار الانوار: ج 43 / 355 قال علی (علیه السلام) لسلیمان: ... الویل ثم الویل علی من لا یعرفنا حق معرفتنا و أنکر ولا یتنا... بحار الانوار: ج 45 / 341.

4- مفاتیح

نیکان عالم از پیامبران و جانشینان ایشان را معرفی نموده است از ام الكتاب و لوح محفوظ و سایر کتب آسمانی تا قرآن تماماً اندکی از ویژگی های نهفته در وجود امام عصر حجه بن الحسن (علیهما السلام) می باشد که فرمود: «کلّ شیء احصیناه فی امام مبین».

بنابراین سخن گفتن پیرامون ویژگی های کسی که همه توصیف های خداوند اندکی از شناخت شئون اوست پس سایرین چه می توانند بگویند؟!

پس او را باید شناخت و به سایرین نیز شناساند که او چکیده و زبده خاندان پاکیزه محمد و آل محمد (علیهم السلام) است او نور و وجه پروردگار و کلمه تامه و کامله است او نمایانگر همه اوصاف الهی و چشم بینا و ذخیره روز ظهور است که خداوند سرّ پنهان خویش را از آستین توانای او ظاهر نموده و سیطره ولایت او را که همان ولایت پروردگار است به دامنه گیتی برپا نماید.

اوست که رسول خدا (صلی الله علیه واله) فرمود: ... نهمین ایشان... قائم و پنهان ایشان است که آشکارترین و برترین ایشان است.

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... کسی که دوست می دارد خدا را ملاقات کند در حالی که ایمان او کامل و اسلام نیکو داشته باشد حتماً

امام زمان حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) را دوست بدارد. (1)

موسی بن جعفر (علیهما السلام) ضمن حدیثی می فرماید: ... به صورت ظاهر آن دو (محمد و علی (علیهما السلام)) بشر هستند اما در باطن آنها لاهوتی می باشند که برای بشر به صورت ناسوتی ظاهر شده اند تا سایرین توانایی دیدار آنها را داشته باشند... (2)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ظاهر من امامت و باطن من پنهانی است که شناخته نشود. (3)

ص: 67

-
- 1- قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... من أحب أن يلقي الله وقد كمل إيمانه و حسن اسلام فليتول الحجة صاحب الزمان المنتظر فهؤلاء مصابيح الدجى و ائمة الهدى و اعلام التقى ... بحار الانوار: ج 36 / 296.
  - 2- البرهان: ج 4 / 192.
  - 3- مشارق: 106.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) مظهر کامل نور جلال عظمت و ولایت

آشکار گردید که حق تعالی به اول نور تمام و کامل (نور جلال عظمت و ولایت) خود را نمایاند چرا که با نگاه رحمت و فضل به او نگریست و او را مثّل بلند و نور وجه خود اختیار نمود آنگاه همه دانایی ها و توانایی ها و کمالات خویش را در تصرفات و سلطنت و سیطره به همه کائنات در او نمایان ساخت و در حقیقت همه چیز را به او واگذار کرد تا بزرگی خود را در او به سایر خلق بنمایاند او را گواه بر هستی گرفت، آقایی و ولایت به او بخشید و آن را ولایت خود خواند و به طور خلاصه آنچه خود اراده نمود در میان آفرینش نمایان سازد در هیكل خداگونه او ظاهر ساخت و با گذشت روزگاران (دهر الداهرین) که تنها خود می داند چه به آن ها گذشت در حالی که نه زمان و نه مکان، نه بهشت و نه دوزخ، نه عرش و نه فرش بود، (پس از تنزل آن نور جلال عظمت و ولایت از مراتب عالیه و با فرورفتن در میان حجاب های نورانی) انوار فروزان محمد و آل محمد (علیهم السلام) را از شعاع نور عظمت ولایت خویش آفرید و آن عظمت و جلال را که

تنها اختصاص به خود داشت در قامت مشخص پاکیزه ی محمد و آل محمد(علیهم السلام) اظهار نمود و فرمود: «ولّی امر و یاور شما تنها خدا و رسول و مؤمنانی خواهند بود...»(1)

بالاترین شرافت و برتری که همان ولایت تمام و کمال ولایت خود است به قامت ایشان پوشاند زیرا که مقصود نهایی از آفرینش، ولایت ایشان بوده است، به گونه ای که بر این آقایی ابتدا از خود ایشان سپس از همه انبیاء مرسل و ملائکه مقرب و بندگان پاکیزه خود عهد و پیمان گرفت که در برابر آن سر فرود آورده و آن را بزرگ شمارند که فرمود: «شما هم بس شأن و جلال او را بزرگ شمردید و کرمش را ستودید»(2)

و این نبود مگر آنکه حق تعالی خواسته بزرگی محمد و آل محمد(علیهم السلام) را به همه مخلوقات بنمایاند.

ص: 70

1- قال الله تعالی: «اتّما ولیکم الله ورسوله و الذین آمنوا...» مائده: 55.

2- در زیارت جامعه آمده: فعظّمتم جلاله و اکبرتم شأنه.

فلسفه حقیقی ظهور و انتظار، ظهور ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام)

پروردگار عالمیان همه چیز را به خواست خود (فعل) شروع نمود و مخلوق حادث حقیقی است، ترشح و جوشش و تجلی ذات حق نیست که خود یک نوع تولد و تغییر در ذات خداوند است و از اصولی ازلی آفریده نشده که وابسته و همراه و معلول ذات خدا باشد، او فاعل ما یشاء است نه علت و معلوم بدون تخلف، زیرا او توانا بر آفرینش این جهان و مثل این تابعی نهایت است، او عاجز نبود بلکه توانا و مختار بر فعل و ترک آن است و مجبور و مضطر هم نمی شد البته مخلوق فعل اوست و فعل او غیر خود اوست سخن در این است حال که اختیار داشت و مجبور نبود برای چه آفرید؟ آیا آن را برای قانون و کمال آفرید؟ یا کمالات را برای او آفرید؟ یا آنکه او با قانون برابری می کرد! (1) آیا انسان را برای رساندن به کمال رحمت و اسعه خود

ص: 71

1- قال رسول الله (صلی الله علیه واله): علی مع القرآن و القرآن مع علی. بحار الانوار: ج 22 / 476. قال رسول الله (صلی الله علیه واله): علی مع الحق و الحق مع علی یدور حیثما دار. بحار الانوار: ج 10 / 451.

آفرید؟ (1) آیا انگیزه آفرینش آزمایش بوده؟ (2)

آیا غرض از خلقت شناخت و عبودیت پروردگار می باشد؟ (3)

البته برترین جهت و مقصود از آفرینش مخلوقات شناخت پروردگار عالمیان و امر اوست! چرا که بندگی خداوند با شناخت او تحقق و سود می بخشد.

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: هیچ رفتار و کرداری بدون شناخت تحقق نمی پذیرد و هیچ معرفتی بدون عمل پذیرفته نیست. (4)

ابتدا باید خدا را به یکتایی شناخت و بندگی نمود و تنها راه آسان برای رسیدن به بندگی و شناخت، خود اوست (5) و چون محمد و آل محمد (علیهم السلام) اول آفریده نورانی و روحانی پروردگار می باشند بدین جهت آن بزرگواران واسطه ها و صراط و مسیر شناخت پروردگار می باشند ایشان جایگاه و برهان های استوار و راه روشن برای شناخت و بندگی خداوند هستند.

کمال بندگی خدا شناخت او و اولیاء اوست، مقصود آفرینش نیز شناخت ذوات پاکیزه محمد و آل محمد (علیهم السلام) و ولایت ایشان بوده که از

ص: 72

1- قال الصادق (علیه السلام) فی قوله تعالی «و لذلک خلقکم» قال: خلقهم لیفعلوا مما یتوجبون به رحمته فیرحمهم. بحار الانوار: ج 5 / 314.

2- قال الله تعالی: «أحسب الناس أن یتروا أن یقولوا آمنا و هم لا یفتنون». عنکبوت: 2.

3- قال الله تعالی: «و ما خلقت الجن و الإنس الا لیعبدون». ذاریات: 56.

4- بحار الانوار: ج 1 / 207.

5- توحید: 433.

نور جلال عظمت خویش آنها را آفرید و آنان را وسیله ترقی و کمال برای همگان قرار داد آنگاه از همه موجودات عهد و پیمان بزرگی (ولایت) ایشان را گرفت تا دانایی و توانایی و حکمت آفرینش خویش را در اول آفریده خود ظاهر نماید.

آن بزرگواران نمونه کامل از همه کمالات و نمایانگر دانایی و توانایی و مظهر کامل رحمت و وسع پروردگار می باشند(1)

و حق تعالی همه هستی را بخاطر آقایی و سرپرستی ایشان آفریده است.

با توجه به مطالبی که پیرامون فلسفه و انگیزه حقیقی آفرینش به میان آمد که برترین مقصود از خلقت همه موجودات آقایی و سرپرستی محمد و آل محمد(علیهم السلام) است(2) و کمترین شناخت به ایشان آن است که آنان را پیشوایان و جانشینان معصوم از جانب خدا بشناسیم تا با سایرین اشتباه نگردد آنان را آنگونه که سزاوار شناخت است بیابیم که خاندان عصمت و طهارت مظاهر نور بزرگ خدا و مثل بلند پایه پروردگار می باشند آنان زبان گویا، گوش شنوا و قلب آگاه خداوند هستند، دوستی آنان دوستی او و ولایت آنان ولایت پروردگار است.(3)

ص: 73

1- بحار الانوار: ج 35 / 254؛ البرهان: ج 2 / 40.

2- قال العسکری(علیه السلام):... انّ ولایه محمد و آل محمد(علیهم السلام) هی الغرض الأقصى و المراد الأفضل... بحار الانوار: ج 26 / 290.

3- قال الله تعالی: «اتّما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا...». مائده: 55. قال الله تعالی: «النبی أولى بالمؤمنین من أنفسهم». احزاب: 6. قال الله تعالی: «أطیعوا الله و أطیعوا الرسول و أولى الأمر منکم». نساء: 59.

از آنجا که پیمان بزرگی و شرافت و ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام) از همه موجودات گرفته شده حق تعالی می داند که روزگاری به جز پیامبران مرسل و ملائکه مقرب و مؤمنان آزموده شده از آن روی گردان می شوند و نه تنها از آن سرپیچی نموده بلکه ایشان را می کشند و زمین را از حجت خالی نموده حق تعالی به حکمت و رحمت واسعه خود آخرین ایشان را از میان خلق پنهان داشت تا زمین بی حجت نماند زیرا نبود امام سبب واژگونی عالم می گردد. (1)

پس آنچه که سبب آفرینش بود ولایت بود و آنچه اکنون سبب غیبت و محرومیت شده همان حقوق ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام) است و سرّ غیبت نیز بدین جهت است به حقیقت شئونات و مقامات بلند پایه خاندان عصمت که مقصود از خلقت بوده پنهان مانده است جهان امروز باید قابلیت پذیرایی سروری و ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام) را بیابد تا ظهور واقعی تحقق یابد پس ظهور یعنی ظهور همه مقصود هستی، ظهور یعنی تجلی سلطنت و ولایت کلیه الهیه، یعنی ظهور نور وجه و قدرت و علم خدا، یعنی سیطره امامت و حاکمیت علی الاطلاق و خط و نشان خدا، یعنی زمان گسترش عدالت و فرمانروایی او بر همه جهان، یعنی نمایاندن دولت هاشمیه و صولت علویه، یعنی تجلی حیات طیبه ای که تاکنون همه هستی و خداوند به

ص: 74

1- قال أمير المؤمنين (عليه السلام): لولا الحجة لساخت الأرض بأهلها. اسرار آل محمد(عليهم السلام): 394؛ منهاج البراعة: ج 16 / 69.

انتظار آن نشسته اند که فرمود: منتظر باشید من نیز با شما از منتظرانم. (1)

و انتظار یعنی انتظار برپایی سلطنت و سیطره ولایتی محمد و آل محمد (علیهم السلام) که تاکنون امر آن ظاهر نشده و سرّ پنهان پروردگار است. (2)

باید بشریت به این مرحله کمال برسد و نزد او اینگونه آشکار گردد که برترین و شریف ترین و داناترین فردی که پروردگار آن را ذخیره نموده تا حیات جاودانه برای بشریت آورد او همان وجود ظاهر غیب الغیوب پروردگاری است که حق او تاکنون فهمیده و ادا نشده است احقاق حق و ظهور آن به تجلی نور تمام جلال و جمال باقیمانده نیکان عالم بقیه الله (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و چشم و گواه و ولی بر همه هستی محمد بن الحسن العسکری (صلی الله علیه واله) می باشد که او احیاگر خدا و اظهار کننده شئونات و مقامات الهی است که ظهور او یعنی ظهور ولایت پروردگار و تجلی انگیزه حقیقی آفرینش می باشد. (3)

آری او خواهد آمد و آن چشمه جوشان، علم و کمال و مظهر کامل ولایت پروردگار را بر جهان خواهد گسترانید؛ مهدی (علیه السلام) ثمره تلاش

ص: 75

1- قال الله تعالی: «فانتظروا انّی معکم من المنتظرین». اعراف: 71.

2- عن الصادق (علیه السلام): ... انّ هذا الامر امر من امر الله و سرّ من سرّ الله و غیب من غیب الله... علل الشرایع: ج 1 / 246؛ حلیه الابرار: ج 2 / 554.

3- عن أبی الحسن الماضی (علیه السلام) قال قلت «هو الذی أرسل رسوله بالهدی و دین الحق» قال: هو الذی رسوله بالولایه لوصییه و الولایه هی دین الحق قال: یظهره علی جمیع الأدیان عند قیام القائم یقول: «و الله متمّ نوره» ولایه القائم «و لو کره الکافرون» بولایه علی... نور الثقلین: ج 5 / 317. عن الصادق (علیه السلام): ... تنتظرون الی حق امامکم... أما تحبّون أن یظهر الله تعالی فی أرضه و تقام حدوده فی خلقه و یرد الله الحق الی اهله فیظهر... کافی: ج 1 / 334.

همه جانبه انبیاء و نیکان جهان و احیاگر همه جانبه دین در اصول اعتقاد و اقتصاد و اخلاق و همه شئون زندگی بشریت است که بشریت به انتظار او نشسته اند بدین جهت رسول خدا (صلی الله علیه و اله) فرمود: برترین عبادات انتظار فرج است. (1)

در زیارت جامعه می خوانیم: ما در انتظار کار حکومت شما، ما چشم به راه دولت شما ایم... تا خدای تعالی دینش را به وسیله شما زنده کرده و شما را در روزهایش برگرداند و شما را برای عدلش ظاهر سازد و شما را در مسند حکومت جهانش پابرجا کند... (2)

امام باقر (علیه السلام) از رسول خدا (صلی الله علیه و اله) روایت نموده که پیامبر فرمود: ... آگاه باشید که آخرین امام از ما قائم ما مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است... آگاه باشید او برترین اختیار شدگان پروردگار است... آگاه باشید همانا او ولی خدا احاطه بر زمین است او امین پروردگار در نهان و آشکار است... (3)

حکیمه عمه امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) می فرماید: ... وقتی فرزند عسکری (علیه السلام) به دنیا آمد به سجده رفت و فرمود: لا إله الا الله محمد رسول الله و علی حجه الله. (4)

ص: 76

1- کشف الغمه: ج 2 / 207.

2- در زیارت جامعه آمده: ... منتظر لأمرکم مرتقب لدولتکم... حتی یحیی الله تعالی دینه بکم و یردکم فی ایامه و یظهرکم لعدله و یمکنکم فی أرضه...

3- قال رسول الله (صلی الله علیه و اله): ... ألا و الله ولی الله فی أرضه و حکمه فی خلقه و أمینه فی سرّه و علانیته... احتجاج: ج 1 / 63.

4- قطره: 276.

امام باقر(علیه السلام) می فرماید: ... آنگاه که مهدی(علیه السلام) ظهور کند... مردم را به کتاب خدا و سنت پیامبر و ولایت امیر مؤمنان علی بن ابی طالب(علیهما السلام) و بیزاری از دشمنان او می خواند.(1)

امام عسکری(علیه السلام) به احمد بن اسحاق قمی فرمودند: ... سوگند به خدا به قدری غیبت به طول انجامد که بیشترین معتقدان به آن برگردند و جز کسانی که حق تعالی پیمان آنان را بر ولایت ما گرفته و بر دل های آنان نوشته و به روح خود آنان را یاری نموده پایدار باقی نمی ماند... (2)

در فقرات زیارت های امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) در مفاتیح اینگونه آمده: (السلام عليك أيها الولي الناصح)، (و وليه في أرضه)، (اتحفنا بولايته)، (ولي المؤمنين)، (السلام عليك سلام مخلص لك في الولاية)، (اللهم صلّ على وليك). (3)

ص: 77

1- تفسیر عیاشی: ج 2 / 56؛ بحار الانوار: ج 52 / 341.

2- حلیه الابراز: ج 2 / 554.

3- قال العمري في دعاء غيبه القائم: اللهم فكما هديتني لولاية من فرضت علي طاعته من ولاية ولاة امرك بعد رسولك... الحجة القائم المهدي... ولين قلبي لوليّ امرك... كمال الدين: ج 2 / 512. في دعاء مروى عن العسكري(عليه السلام): اللهم صلّ على وليك وابن أوليائك الذين فرضت طاعتهم وأوجب حقهم وأذهب عنهم الرجس... بلد الأمين: 306. في زيارة المهدي(عجل الله تعالی فرجه الشریف): و من عدل عن ولايتك و جحد معرفتك و استبدل بك غيرك أكّبه الله على منخره في النار... المصاح (للكفعمي): 496. في زيارة المهدي(عليه السلام): أشهد أنّ بولايتك تقبل الأعمال... فمن جاء بولايتك و اعترف بإمامتك قبلت أعماله... و من عدل عن ولايتك و جحد معرفتك و استبدل بك غيرك كّبه الله على منخره في النار... بحار الانوار: ج 99 / 117؛ مزار كبير: 587.

در زیارت امام عصر (علیه السلام) آمده: ... گواهی می دهم همانا به ولایت تو اعمال پذیرفته و کردار پاکیزه و نیکویی ها چند برابر و بدی ها محو می گردد پس هر که با ولایت شما و اعتراف به امامت شما باشد اعمال و گفتار او پذیرفته و نیکویی های او چند برابر و بدی های او محو می گردد و کسی که از ولایت تو روی گردان و شما را شناسد و به دنبال دیگری رود به رو در آتش افتاده و هیچ عملی از او پذیرفته نخواهد شد...

از پیامبر پرسیده شد: آیا در زمان غیبت شیعه از وجود او سود می برند؟ رسول خدا (صلی الله علیه واله) فرمود: آری... همانا از وجود او سود برده و از نور ولایت او در زمان غیبت بهره می برند همانگونه که مردم از نور خورشید پس ابر بهره می برند...

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... آنگاه که قائم ما به پا خیزد همه دشمنان ما را بر او عرضه می دارند هر کس که به اسلام و ولایت اقرار نمود (در امان است) و در غیر این صورت گردن های آنها زده می شود. (1)

از آنجا که دوستی دوستان خدا و دشمنی دشمنان او در یک قلب جمع نمی گردد یعنی نمی توان هم ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) را داشت و هم دشمنان ایشان را دوست بداریم و با توجه به فلسفه حقیقی ظهور باید اظهار نماییم که روز ظهور به حقیقت روز جاری

ص: 78

کردن امر خدا و ولیّ خدا و انتقام از هر کافر و منکر ولایت محمد و آل محمد(علیهم السلام) است که جلوه گاه آن در وجود رحمت و اسعه حق و منتقم حقیقی خدا ظهور می نماید بنابراین امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) این حقیقت را به همه عالمیان رسانده و با معجزات آشکار پیمان بزرگی آن را می ستاند و چنانچه دشمنان خدا و رسول و ولایت بر کفر خویش باقی بمانند از همه آنها انتقام می ستاند زیرا اراده خلل ناپذیر پروردگار آن روز به این قرار گرفته که آقای و سرپرستی محمد و آل محمد(علیهم السلام) را به جهانیان بنمایاند آنجا که فرموده: «و من قتل مظلوماً فقد جعلنا لولیه سلطاناً».(1)

ص: 79

1- اسراء: 33. عن الصادق(علیه السلام):... فاذا قام القائم عرضوا کل ناصب علیه فإن أقرّ بالإسلام و هی الولایه و الا ضربت عنقه. بحار الانوار: ج 52 / 373.

هدف از بعثت انبیاء اظهار ولایت کلیه محمد و آل محمد (علیهم السلام)

آنگاه که خداوند گنج پنهان خویش را ظاهر نمود و انوار درخشنده و پاکیزه و برترین آفریده خود یعنی محمد و آل محمد (علیهم السلام) را متجلی ساخت آنان را لباس جلال و جمال و کبریائی پوشاند و بزرگی و سرپرستی آنان را در میان آفرینش آشکار ساخت سپس خواست حکیمانه او بر آن قرار گرفت تا از عصاره نوری آنان پیامبران و جانشینان آنان را بیافریند و بر اشراقات و تجلیات ایشان عهد و پیمان ولایت کلیه ایشان را از همگان و از بهترین افراد آفرینش بگیرد به گونه ای که مقام کلیم اللّهی، خلیل اللّهی، روح اللّهی و حبیب اللّهی را با گرفتن میثاق و پذیرفتن ولایت آنان گرفته تا به جهانیان ابلاغ نموده و هر کس به هر مقدار به این کانون علم و کمال نزدیک شود به همان اندازه به بالاترین مرتبه نزد پروردگار مقرب گردد.

قرآن می فرماید: «آنگاه که پروردگار از تمامی پیامبران تو، نوح، ابراهیم، موسی، عیسی پسر مریم پیمان گرفت و از آنان پیمان محکم و

استوار گرفت تا دلیل روشن بر راستگویی آنان باشد» (1).

امام عسکری (علیه السلام) می فرماید: همانا ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) مقصود نهایی و بالاترین انگیزه است که... حق تعالی هیچ یک از پیامبران را به رسالت بر نینگیخت مگر به جهت (گرفتن پیمان) ولایت پیامبر (صلی الله علیه واله) و علی و جانشینان ایشان (علیهم السلام)، پروردگار عالمیان از آنان پیمان گرفت که بر آن پایدار مانده و به امت های خویش بیاموزند.

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: همانا پروردگار عهد و پیمان همه پیامبران را بر ولایت علی بن ابی طالب (علیهما السلام) گرفت... (2).

امام صادق (علیه السلام) ذیل آیه شریفه «هنالک الولاية لله الحق» (3).

می فرماید: مقصود ولایت علی (علیه السلام) است که هیچ یک از پیامبران جز برای ولایت او فرستاده نشدند... (4).

رسول خدا (صلی الله علیه واله) ذیل آیه ی شریفه ی «و سئل من أرسلنا من قبلک من رسلنا...» (5) فرمودند: پروردگار فرمود:... از پیامبران پیش از خود بپرس برای چه مبعوث شدید؟ آنان همگی گفتند: همه ما بخاطر ولایت تو و ولایت علی ابن ابی طالب (علیهما السلام) فرستاده شده ایم. (6).

ص: 82

1- قال الله تعالى: «و اذ أخذنا من النبيين ميثاقهم و منك...». احزاب: 7 / 8.

2- بصائر الدرجات: 21 / 22؛ بحار الانوار: ج 26 / 281.

3- كهف: 44.

4- شواهد التنزيل: ج 1 / 129.

5- زخرف: 45.

6- ينابيع الموده: 82 / 238؛ كفايه الطالب: 75.

در حدیث دیگر رسول خدا (صلی الله علیه واله) فرمودند: مرتبه هیچ پیامبری از پیامبران در عوالم پیشین کامل نشد تا اینکه ولایت من و ولایت اهل بیت من (علیهم السلام) بر ایشان عرضه و نمایان گردید و آنان بر اطاعت و ولایت ایشان اقرار (اعتراف) نمودند... (1)

البته تجلی پروردگار به نور عظمت و ولایت که بالاترین و برترین آیه ی بزرگ اوست مانند تکلم در سنگ و درخت یا شکافتن ماه که ظهور به امر حادث و کلام مسموع است می باشد نه حلول و اتحاد تا منتهی به وحدت وجود شود بلکه تجلی و ظهور حق در انبیاء و اوصیاء نیز ظهور به اسماء و صفات و نمایاندن امر خود در سیمای پیامبران است.

چنانچه حق تعالی برای موسی حکیم و ابراهیم خلیل و سایر انبیاء تجلی نموده است که تماماً بزرگداشت اندکی از اشراقات انوار فروزان نور جلال عظمت پروردگار و نمایاندن چیزی از بزرگی انوار درخشنده ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) بوده که حق تعالی برای ایشان به نمایش گذارده است.

تجلی ظهور اقتدار و آثار قدرت و شرافت انوار عظمت الهی بود که موسی در کوه طور دید و از هراس آن مرد، تجلیات به اسماء و صفات در غمائم نور، در درخت به صورت آتش، در کوه طور با

ص: 83

صاعقه همراه با آتش یا تجلی برای ابراهیم قبل از موسی در مسجد خیف در دامنه کوه منی با اظهار رحمت و مکالمات الهی و آوردن جبرئیل گوسفند و یا تجلی برای اسحاق کنار چاه شیع (سبع) و یا تجلی برای یعقوب در خانه ای که در شب خواب دید نور خدا در آن جاست، مجموعه این تجلیات، ظهورات و اشراقات رحمانیه و رحیمیه ای است که پروردگار عالمیان آنان را مورد تقصد و مهربانی قرار داده است تا به ایشان و همگان بنمایاند که اینگونه آیات و آثار تماماً به برکات و عنایاتی است که از کانون برترین و کامل ترین انوار فروزان خود یعنی انوار درخشنده سرپرستان عالم امکان به همگان آشکار می گردد نه تنها حق تعالی به این اکتفا نکرد بلکه همه انبیاء را ترغیب و الزام نمود تا اینگونه بزرگی را به امت های خود بازگو نموده و از همه آنان عهد و پیمان ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) را بگیرند به طوری که در گفتار خود آن را بازگو نموده و خود اسطوره ای از آن را در کتاب های آسمانی از جانب خدا به یادگار گذارند آنجا که در قرآن می خوانیم: «و لقد كتبنا فی الزبور من بعد الذکر انّ الارض یرثها عبادی الصالحون»⁽¹⁾.

ص: 84

مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ثمره و چکیده انبیاء از آدم تا خاتم

باتوجه به آنچه تاکنون یادآور شدیم روشن شد که آخرین جانشین خاتم پیامبران ثمره و چکیده و ذخیره برای اظهار تنها مقصود از آفرینش (ولایت) شده است او صفوه ای از سلاله دودمان نیکان عالم (انبیاء) است که حق تعالی او را نمونه ای از برترین و کامل ترین انسان ها و جانشینان خود برگزیده او نه تنها برتر از پیامبران و جانشینان آن ها است،⁽¹⁾

بلکه پیمان سروری و سرپرستی او را از همه پیامبران اولوالعزم گرفته و آنان بدان سبب اولوالعزم شدند⁽²⁾

او زنده کننده همه زحمات و تلاش پیامبران از آدم تا خاتم است که باقیمانده تا برترین و کامل ترین چیزی را (ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام)) که

ص: 85

1- قال أبو جعفر (عليه السلام): ... ألا - ترى أنّ عيسى يصلى خلفنا و هو نبى الـ و نحن أفضل منه... بحار الانوار: ج 14 / 348. قال الباقر (عليه السلام): ... نظر موسى بن عمران فى السقر الأول الى ما يعطى قائم آل محمد (عليهم السلام) من التمكين و الفضل على الأنبياء... غيبت نعماني: 246؛ بحار الانوار: ج 51 / 77.

2- عن أبي جعفر (عليه السلام) فى قوله تعالى «و لقد عهدنا الى ادم فنسى...»: ... و انما سمى اولوالعزم اولى العزم لأنه عهد اليهم فى محمد و الأوصياء من بعده و المهدي و سيرته و أجمع عرفهم على ان ذلك كذلك و الإقرار به. كافي: ج 1 / 416. عن أبي جعفر (عليه السلام): ... و اخذ الميثاق على اولوالعزم... و ان المهدي انتصر به لدينى... و لم يجحد آدم و لم يقر فثبتت العزيمه لهؤلاء الخمسه فى المهدي... بصائر الدرجات: 70؛ كافي: ج 2 / 8.

انبیاء بدان جهت مبعوث شدند به منصب ظهور رسانند و آن را بر جهانیان آشکار نموده و به همین سبب همه آثار و مواریث پیامبران نیز نزد اوست(1)

بنابراین باید در همه ویژگی ها نیز مانند آن ها باشد.(2)

امام صادق(علیه السلام) ضمن روایتی می فرماید:... آنگاه که مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) ظهور نموده و تکیه به کعبه دهد فریاد نموده:

ای مردم بدانید هر که می خواهد آدم و شیث را ببیند، آدم و شیث من هستم آگاه باشید هر که می خواهد نوح و فرزند او سام را ببیند، من نوح و سام هستم بدانید هر که می خواهد ابراهیم و اسماعیل را ببیند من ابراهیم و اسماعیل هستم آگاه باشید هر که می خواهد موسی و یوشع را بنگرد، من موسی و یوشع هستم آگاه باشید هر که می خواهد عیسی و شمعون را بنگرد، من عیسی و شمعون هستم و هر که می خواهد به پیامبر و امیر مؤمنان بنگرد من پیامبر و علی(علیهما السلام) هستم

ص: 86

-
- 1- فی زیاره المهدی(علیه السلام) بسرداب:... المنتهی الیه مواریث الأنبیاء و لدیه موجود آثار الأصفیاء... مزار: 209؛ بحار الانوار: ج 99 / 84. عن أبی جعفر(علیه السلام) قال: اذا ظهر القائم ظهر برأیه رسول الله و خاتم سلیمان و حجر موسی و عصاه... غیبت نعمانی: 125.
  - 2- قال رسول الله(صلی الله علیه واله):... المهدی من ذریتی یظهر... و علیه قمیص ابراهیم و حله اسماعیل و فی رجله نعل شیث... معجم احادیث المهدی: ج 4 / 177. قال الصادق(علیه السلام):... ما من معجزه من معجزات الأنبیاء و الأوصیاء الا و تظهره الله مثلها فی ید قائمنا... اثبات الهداه: ج 7 / 357. قال سمعت أباعبدالله(علیه السلام) یقول: انّ سنن الأنبیاء بما وقع بهم من الغیبات جاریه فی القائم منا اهل البيت حذو النعل بالنعل القذه بالقذه... و ینزل روح الله عیسی بن مریم فیصلی خلفه... بحار الانوار: ج 51 / 146. عن زین العابدین(علیه السلام): فی القائم سنه من نوح و هی طول العمر... کمال الدین: ج 2: 524.

و هر که می خواهد حسن و حسین و سایر ائمه از فرزندان (معصوم) حسین (علیهم السلام) را بنگرد همانا من هستم...

در حدیث دیگر امام باقر (علیه السلام) می فرماید: مردم را اینگونه خطاب می کند... ما اهل بیت پیامبر و سزاوارترین مردم به خدا و رسول او می باشیم، هر که با من در پیامبر ستیزه کند من سزاوارتر بر محمد (صلی الله علیه و اله) از شما هستم هر که با من نسبت به پیامبران محاجه کند من سزاوارتر شما به پیامبران آیا پروردگار در آیات محکم خود نفرموده (انّ الله اصطفی آدم و نوحاً و آل عمران و آل ابراهیم العالمین) من باقیمانده آدم و ذخیره نوح و چکیده ابراهیم و خلاصه محمد (صلی الله علیه و اله) می باشم... من شما را سوگند به حق خدا و رسول و حق خود می خوانم همانا من بر شما حق ذی القربای پیامبر را دارم حق مرا حفظ نمایی و مرا بر دشمنانم یاری کنید... (1)

آری امام عصر (علیه السلام) برترین و کامل ترین ذخیره الهی و کامل ترین چکیده آفرینش از آدم تا خاتم است و چنانچه هر یک از پیامبران پیشین غیبت نموده و عمری طولانی همچون خضر یافته و آثاری از خود به یادگار گذارده همه به جهت از بین بردن تردیدی است که در آخر الزمان شیعه نسبت به حضرت مهدی (علیه السلام) پیدا می کند. (2)

ص: 87

1- بحار الانوار: ج 44 / 367.

2- عن أبي عبد الله (عليه السلام): ... فقلت و ما سنته من موسى بن عمران قال: خفاء مولده و غيبته عن قومه... كمال الدين: ج 1 / 152.
عن أبي جعفر (عليه السلام): ... في صاحب هذا الأمر سنة من موسى و سنة من عيسى و سنة من يوسف و سنة من محمد... و اما من يوسف فالسجن و الغيبة. كمال الدين: ج 1 / 329. قال رسول الله (صلی الله علیه و اله): ... كانت عصا موسى لأدم فصارت الى شعيب ثم صارت الى موسى بن عمران و انها لعندنا اعدت لقائنا يصنع كما كانت موسى يصنع بها... بصائر الدرجات: 183.

اما بالاترین جهتی که سبب غیبت و ظهور امام زمان (علیه السلام) می باشد همان امری است که پیش از این در مبحث ولایت ایراد نمودیم که حق تعالی او را حفظ نموده تا جهان امدگی پذیرش آخرین اسوه امامت و ولایت را بیابد و در پرتو او جلال و جمال و آقایی محمد و آل محمد (علیهم السلام) را که تنها انگیزه آفرینش بوده به منصفه ظهور گذارد.

آری او خواهد آمد و کامل ترین غرض و مقصود نهایی از برپایی بهشت و دوزخ را آشکار نماید او خواهد آمد و جهانیان را به اشراقات و تجلیات کامل ولایت کلیه الهیه روشن خواهد نمود.

امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) کامل ترین و جامع ترین و برترین وصی خاتم و ظهور برترین ویژگی های امیرمؤمنان علی (علیه السلام) است پس آن حضرت سنت های همه پیامبر و اوصیاء او را از آدم تا خاتم داشته است. [\(1\)](#)

ص: 88

1- عن أبي جعفر (عليه السلام) قال: كانت في علي سنة ألف نبي... بصائر الدرجات: 134.

تجلی اشراقات نورانیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) در میان آفرینش

اساساً شناخت حقائق نورانیه ولانیه ی محمد و آل محمد (علیهم السلام) بسیار دشوار و باید گفت ممکن نبوده زیرا به حقیقت محیط افکار کوتاه ما واقع نمی شوند و توصیف نمی گردند شاید بتوان به طور اجمال و با توجه به بیانات قرآن و فرمایشات آن بزرگواران اندکی از شئون ایشان را مورد بررسی قرار داد.

اشراقات درخشان انوار ولانیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) به قدری بلند مرتبه است که جلوهگاه شئون پروردگار گردیده اند، (1)

بزرگانی که هیچکس توانایی شناخت انوار فروزان جلال عظمت ایشان را ندارد، مراتب عالیه و درجات شامخه نورانی و روحانی و جسمانی و مقامات بلند و مرتبه شهود ایشان به گونه ای است که مورد تصور افکار کوتاه کسی در نیامده به طوری در نهایت کمال و تمام است که بلند مرتبگان

ص: 89

1- قال موسی بن جعفر (علیهما السلام):... فهما مقام رب العالمین و حجاب خالق الخلائق أجمعین. تأویل الآیات: 394 قال الله تعالی: «أم كنت من العالین». ص: 75.

آفرینش از پیامبران مرسل و ملائکه مقرب و خوبان آزموده شده تحمل پذیرش کامل آن را نداشته و با زبان عجز بر آن اقرار نموده و سرافکننده و شرمسار بازگشته اند و همگان بر بزرگی آن اعتراف نموده اند(1)

زیرا ولایت آنان ولایت پروردگار و در جایگاه های شناخت او قرار گرفته اند منزلت بلند ایشان بسیار خطیر و منحصر به خود آنان بوده و خود تحمل آن را نموده اند

آنان نمایانگر تمام و کمال از نور جلال پروردگار و مظاهر دانایی و توانایی و خواست خداوند بر همه آفرینش بوده و شهود علمی و نوری، روحی بر آنها داشته و دارند باید گفت آنان ید الله، عین الله، وجه الله، قدره الله، علم الله، کلمه الله، امر الله، لسان الله، نور الله، حجاب الله، اذن الله، رحمه الله و به طور خلاصه هیکل تمام نمایی از عظمت و بزرگی پروردگار هستند که چنانچه اراده نماید به صورتی درآید و در میان آفریده خود ظاهر شود، به صورت ایشان خویش را نمایانده است.(2)

ص: 90

1- در زیارت جامعه آمده: ... طأطأ کل شریف لشرفکم و بضع کل متکبر لفضلکم... و ذلّ کلّ شیء لکم... عظم خطرکم و کبر شأنکم و تمام نورکم... و جعلکم أشرف محل المکرمین و أعلى منازل المقربین و أرفع درجات المرسلین حیث لایلحقه لاحق و لایفوقه فائق و لایطمع فی إدراکه طامع... قال الرضا(علیه السلام):... انّ الامامه أجلّ قدرأ و أعظم شأنأ و أعلى مکانأ... من أن یبلغها الناس بعقولهم... کافی: ج 1 / 199؛ عیون: ج 1 / 217.

2- قال الرضا(علیه السلام):... الحمد لله الذی منّ علینا بحکام یقومون مقامه لو کان حاضراً فی المکان... بحار الانوار: ج 99 / 116.

آنان در قله های کمال و شرافت و بزرگی قرار گرفته اند که همه چیز فرمانبردار آنان بوده و بر خفایای همه چیز دانا و بر علوم غیبیه پروردگار آگاه می باشند مَثَل کامل، وجه درخشان خدا، چکیده از همه تجلیات و کرامات و شئوناتی هستند که حق تعالی به هیچ کس جز ایشان عطا نفرموده، اول آفریده ای که منظور و مقصود آفرینش بوده، ایشان رحمت واسعه و نعمت کامله ای که همه هستی از آن بهره برده و در برترین و کامل ترین جایگاه و منزلت می باشند آنان خواست پروردگاری هستند که جز خواست آنان، خداوند نخواهد!

محمد و آل محمد (علیهم السلام) در بالاترین و برترین مقام و مرتبه ای هستند که قابل تصور و ادراک منزلت و جایگاه بلند ایشان نبوده و نیست که در فقره ای از زیارت جامعه می خوانیم: «پس خدا شما را به شریف ترین مقام گرامیان و عالی ترین منزلت های مقربان و بلندترین درجه های رسولان رسانیده است».(1)

شئونات نورانی و روحانی و علمی و کمالات و معجزات و کرامات الهی با داشتن هفتاد و دو اسم اعظم و ولایت کلیه الهیه اندکی از نمایش کسانی است که نمایانگر نور جلال و جمال پروردگار خوانده شده اند آنان مَثَلی از نور جلال عظمت پروردگار هستند که قرآن

ص: 91

1- در زیارت جامعه آمده: ... فبلغ الله بكم أشرف محل المكرمين وأعلى منازل المقربين وأرفع درجات المرسلين...

می فرماید: «خدا را پسندیده و عالی ترین اوصاف کمال است»(1)

منزلت و جایگاه بلند پایگان به گونه ای آمده که عقول کاملین خلق سرافکنده از فهم اول آفریده نورانی پروردگار است.(2)

آنان نزد پروردگار خویش در بالاترین و برترین درجات رفیعه و مقامات ستوده شده و مکانت معلومی داشته اند که قرآن می فرماید: «باشد که خدایت تو را به مقام محمود مبعوث گرداند»(3) زیرا نه تنها گفتار و رفتار آنان، گفتار و رفتار پروردگار است بلکه دوستی و ولایت و سرپرستی ایشان ولایت خداوند است این همان مقام بلند و جایگاه ملکوتی است که حق تعالی فقط مختص محمد و آل محمد(علیهم السلام) قرار داده است و فرموده: «و هیچ یک از فرشتگان نیست جز آن که او را مقامی معین است».(4)

در زیارت جامعه می خوانیم:... و آن در جاهای بلند و آن مقام ستوده و مکان معین در نزد خدا مقامی بس بزرگ و درجات بلند

ص: 92

1- قال الله تعالى: «و لله المثل الأعلى». نحل: 60. عن الصادق(عليه السلام) في قوله تعالى «و لله المثل الأعلى»: «و لله المثل الأعلى الذي لا يشبهه شيء و لا يوصف و لا يتوهم فذلك المثل الأعلى. توحيد: 324. قال رسول الله(صلى الله عليه واله):... و نحن كلمة التقوى و المثل الأعلى... بحار الانوار: ج 25 / 23. قال أمير المؤمنين(عليه السلام):... نحن في الحقيقة نور الله الذي لا يزول و لا يتغير... مشارق: 257.

2- قال الرضا(عليه السلام):... و النور في هذا الموضع أول فعل الله... توحيد: 436. عن الباقر(عليه السلام):... خلق نورك القديم قبل الأشياء... نور الثقلين: ج 5 / 609. قال الباقر(عليه السلام):... اخرجنا من نور ذاته... بحار الانوار ج 26 / 14.

3- قال الله تعالى: «عسى أن يبعثك ربك مقاماً محموداً». اسراء: 79.

4- قال الله تعالى: «و ما منا الا له مقام معلوم». صفات: 164.

یک از شئونات ایشان آن است که محمد و آل محمد (علیهم السلام) در پس حجاب های نورانی تجلیات و اشراقات فروزانی از جلال و جمال و کبریائی حق را آشکار ساختند تا از شدت شعاع درخشان ایشان خلق از میان نرود و توان تحمل انوار فروزان ایشان را با تنزل بیابد، آنان پس از تعیین و تشخیص به برترین و بالاترین مرتبه، جایگاه های با شرافت را به خود اختصاص دادند. (2)

حق تعالی در آن میان بالاترین جایگاه نورانی خویش را عرش خود به جهت اقرار به ولایت آنان قرار داد و ایشان را زینت عرش معرفی نمود. (3)

اشراقات نورانیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) گرداگرد و پس و پیش و اطراف عرش تجلیات درخشانی است که ملائکه مقرب و کزوبی خود را مجذوب جلوات آن نموده است که سبب آموختن تسبیح و تقدیس

ص: 93

-
- 1- در زیارت جامعه آمده: ... و الدرجات الرفیعه و المقام المحمود عند الله عزوجل و الجاه العظیم و الشأن الکبیر و الشفاعة المقبوله...
  - 2- عن علی (علیه السلام): ... و الله یعلم انهم فی ذلک فی منازل مختلفه... امالی طوسی: 477؛ البرهان: ج 2 / 610. قال رسول الله (صلی الله علیه واله): ... و جعل لکم مقاعد فی ملکوت سلطانه... تفسیر فرات: 372.
  - 3- در زیارت جامعه آمده: خلقکم الله انواراً فجعلکم بعرضه محدقین حتی منّ علینا بکم فجعلکم فی بیوت أذن الله أن ترفع... عن الرضا (علیه السلام): ... عرض الله الولاية علی اهل السموات السبع فسبق الیها اهل السماء السابعة فزین بها العرش ثم سبق الیها اهل السماء الرابعه فزینها بالبيت المعمور... ثم عرضها علی الأرضین فسبقت الیها مکه فزینها بالکعبه... بحار الانوار: ج 27 / 262 / 281؛ اقبال الأعمال: ج 1 / 465

و تهلیل و تمجید حضرت حق تعالی گردیده است این جلوه ها منحصر به عرش نبود در جای جای آفرینش بزرگی محمد و آل محمد (علیهم السلام) زبانزد و نمودار بوده است. (1)

تجلیات درخشان محمد و آل محمد (علیهم السلام) (در میان ملائکه و در آسمان چهارم در بیت معمور) در حالی که آنان مشغول سپاس پروردگار هستند یکی دیگر از آنهاست مثال صورت محمد و علی (علیهما السلام) سبب برآمدن حوائج ملائکه در آنجا و نموداری از برتری آنهاست. (2)

در دنیا نیز از آن خانه های با شرافت بنا نمود و دستور داد تا ایشان در آن مکان ها به بزرگی یاد شوند به جهت تجلیات فروزنده محمد و آل محمد (علیهم السلام) که حق تعالی خواسته در آنجاها به جهانیان رسانده شود که در آن میان و آن خانه ها کعبه قبله گاه همه مسلمین جهان گردد و از آنجا کعبه مقصود آفرینش علی (علیه السلام) بیرون آورد تا همه ملائکه نورانی و روحانی و خوبان عالم را متوجه خود ساخته و آنجا را بخاطر محمد و آل محمد (علیهم السلام) حرم امن و محل توجه و خانه طواف به گرد ایشان قرار دهد. (3)

ص: 94

1- در زیارت رجبیه آمده: فیهم ملأت سمائک و ارضک حتی ظهر أن لا إله الا الله...

2- قال العسکری (علیه السلام): ... و لعلی مثلاً عند البیت المعمور و عند الكرسي و املاک السموات و الحجب و املاک العرش یحقیون بهما و یعظمونهما و یصلون علیهما و یصدرون عن أوامرهما و یقسمون علی الله لحوائجهم اذا سألوه بهما... وسائل الشیعه: ج 13 / 350؛ تفسیر الامام العسکری (علیه السلام): 375

3- عن امیر المؤمنین (علیه السلام): ... فجعل الله آدم محراباً و کعبه و قبله اسجد الیها الانوار و الروحانیین و الابرار... فکان حظ آدم من الخبر انباؤه و نطقه بمستودع نورنا... بحار الانوار: ج 54 / 214 قال رسول الله (صلی الله علیه و اله): یا علی أنت بمنزله الکعبه توتی و لاتأتی... بحار الانوار: ج 39 / 48؛ وسائل الشیعه: ج 11 / 32

حق تعالی به این هم اکتفا نکرد تا کسی عذری نیاورد که اهل کدام خانه مراد است! به صراحت خانه های علم و عصمت و رحمت خود را به ایشان نمایاند امامت و ولایت را برای آنها به اختیار و انتخاب خود به زبان فرستاده خویش بیان نمود، آن خانه ها را به جهت بزرگی و کرامت ها بزرگ داشت به گونه ای که بالاترین ملک مقرب بدون اجازه بر آن داخل نمی شود، بیگانگان (جنب و اجنبی) را از ورود در آن منع نمود و فرمود بر درب این خانه زانوی ادب و کوچکی زده فریاد نزنید اما باید دید با صاحبان این خانه چه کردند؟ چگونه وارد شدند؟! که!!!⁽¹⁾

آن هم خانه ی عصمت و پاکیزگی! خانه ی وحی! خانه فاطمه (علیها السلام)!

ص: 95

1- قال الله تعالی: «فی بیوت اذن الله أن ترفع...». نور: 36. قال الله تعالی: «یا ایها الذین آمنوا لا ترفعوا أصواتکم فوق صوت النبی...» حجرات: 2.

در آن میان چکیده انوار پاکیزه آخرین جانشین کامل محمد و آل محمد (علیهم السلام) امام زمان حجه بن الحسن (عجل الله تعالی فرجه الشریف) که از شدت درخشندگی تاکنون حجاب گرفته اما به جهت زیادی فروزانی آشکارتر از خورشید پس ابر است جلوه ای از درخشندگی و نورانیت از خود گذارده که در کنار عرش هم محور انوار فروزان محمد و آل محمد (علیهم السلام) گردیده (1)

او همان نور ظاهر و باطنی است که همگان را از تیرگی نادانی به نور و رستگاری و هدایت نموده و به حقیقت مردم در هنگام ظهور از شدت فروزندگی او از نور خورشید و ماه بی نیاز خواهند شد. (2)

ص: 96

1- قال رسول الله (صلى الله عليه واله): إِنَّ الله عزوجل اوحى الى ليله اسرى بي... و الحجه القائم كأنه الكوكب الدرى فى وسطهم... بحار الانوار: ج 36 / 223؛ اثبات الهداه: ج 2 / 296. در زیارت شب ولادت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) آمده: ... نورک المتألق و ضیاؤک المشرق و العَلَمُ النور فى طخياء الديجور... مصباح المتعجد: ج 2 / 842؛ اقبال الأعمال: ج 2 / 705. قال رسول الله (صلى الله عليه واله):... و المهدى فى ضحضاح من نور قیام یصلون و هو فى وسطهم یعنی المهدى كأنه کوكب درى... منهاج البراعه: ج 9 / 35.

2- عن الصادق (عليه السلام) فى قوله تعالى «و أشرق الأرض بنور ربّها» قال: رب الأرض یعنی امام الأرض قلت: فاذا خرج یكون ماذا؟ قال: اذا استغنى الناس عن ضوء الشمس و نور القمر و یجتزّون بنور الامام. زمر: 69؛ مکیال: ج 1 / 267؛ المحججه: 748. قال علی (عليه السلام) فى قوله تعالى «یهدى لنوره من یشاء» قال: القائم المهدى (عجل الله تعالی فرجه الشریف). المحججه: 147. در زیارت حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه الشریف) بعد نماز صبح آمده: ... السلام علیک یا نور الله الذی یهدى به المهتدون... الزام الناصب: ج 2 / 85؛ جمال الاسبوع: 37.

نه تنها جلوه های نورانی او کنار عرش سابقین و بلند مرتبگان آفرینش را متوجه خود ساخته و محور گردش انوار پاکیزه بر گرداگرد او گردیده بلکه در همه جای آفرینش اشراقات نورانی او همگان را مجذوب خود ساخته از همان هنگام ولادت شعاع نور او از بالای سر او به آسمان درخشید و آسمانی ها را مجذوب خود کرد. (1)

از ابی هارون شنیدم که شخصی که حضرت را دیده بود می گفت صورت آن حضرت را دیدم مانند ماه شب چهارده می درخشید...

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: ای ابا خالد به خدا سوگند نور امام در دل های مؤمنان از خورشید درخشان در میان روز روشن تر است آنان دل های مؤمنان را به نور خویش فروزان نموده و حق تعالی نور آنان را از هر که خواهد پنهان دارد دل های آنان تاریک می گردد. (2)

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... سوگند به کسی که مرا به رسالت برگزید هر آینه در غیبت او مردم از نور او فروزانده می شوند و از ولایت او سود می برند همانگونه که از خورشید پس ابر بهره می برند...

ص: 97

-
- 1- قال سمعت محمد بن عثمان العَمري يقول: ... سَطع نور من فوق رأسه الى عنان السماء... بحار الانوار: ج 51 / 16؛ اثبات الهداه: ج 5 / 296 و عن حكيمه: ... و اذا أنا بها و عليها من أثر النور ما غشى بصرى... اكمال الدين: ج 2 / 428؛ اثبات الهداه: ج 5 / 294.
  - 2- عن أبي جعفر (عليه السلام): و الله يا أبا خالد لنور الإمام في قلوب المؤمنين أنور من الشمس المضيئه بالنهار... تفسير قمي: ج 2 / 371؛ كافي: ج 1 / 194 / 479.

این همان نور فروزانی است که در قیامت پیشاپیش و در طرف راست مؤمنان خویش افکنده و آنان به بهشت جاودان رهنمون می شوند. (1)

ص: 98

1- قال الله تعالى: «يسعى نورهم بين أيديهم وبأيمنهم». حدید: 12.

آن بزرگواران مجموعه ای از همه کمالات تکوینیه و تشریحیه ای هستند که به خواست پروردگار از همان ابتدا در حروف نورانیه تجلی نموده و عالم را به جمال و جلال عظمت پروردگار آشکار ساخته است،⁽¹⁾

عیسی مسیح روح خدا یک کلمه از آن کلمات است که قرآن فرموده: «خدا تو را به کلمه خود بشارت می دهد که نامش مسیح پسر مریم است»⁽²⁾ اما محمد و آل محمد (علیهم السلام) اصل و ریشه و مبدأ پیدایش همه کلمات نورانیه ای هستند که به خواست ایشان همه کلمات پروردگار آشکار گردید و آنان نمایانگر مجموعه اسماء اعظم پروردگار می باشند که به خواست ایشان تنزل و تعیین یافته است.⁽³⁾

آنان جایگاه های خواست خداوند بوده و به حقیقت مخزن های

ص: 99

-
- 1- قال الله تعالى: «فتلقى آدم من ربه كلمات». بقره: 37. قال الله تعالى: «و اذ ابتلى ابراهيم ربه بكلمات». بقره: 124. قال الله تعالى: «و تمت كلمه ربك صدقاً و عدلاً». انعام: 115.
  - 2- قال الله تعالى: «بكلمه منه اسمه المسيح عيسى ابن مريم». آل عمران: 45. عن الهادي (عليه السلام): «... نحن الكلمات التي لاتدرک فضائلنا و لا يستصقي... احتجاج: ج 2 / 50.
  - 3- در دعای رجبیه می خوانیم: «... فجعلتهم معادن لكلماتك و اركاناً لتوحيدك و آياتك... مصباح المتهجد: ج 2 / 803.

اسرار و علوم سرشار پروردگار و مکان های بلند مرتبه ای از علم و کمال و ریشه و اساس دانش های پنهان از بدائیات هستند،⁽¹⁾

دل هایی که ظرف خواست اوست و مملو از علم به غیب و سرشار از اسرار نهفته آفرینش می باشند، چرا که مجموعه کتاب های آسمانی از لوح محفوظ و کتاب مکنون و ام الكتاب که در صندوق اسرار الهی در این کتب تنزل یافته همه در قلوب پاکیزه آنان اندوخته و محفوظ مانده است.⁽²⁾

با توجه به اینکه خاندان عصمت و طهارت (محمد و آل محمد(علیهم السلام)) گنجینه ها و مخزن های علم و دانش پروردگار هستند⁽³⁾ آنان با وجود نوری و شهود قلبی و داشتن هفتاد و دو اسم اعظم و الهامات الهی و اخبارات غیبی و سایر ابزار دانش، بر همه آفرینش دانا و آگاه می باشند با این شئون و مراتب بلند مرتبه خویش همه کتاب های آسمانی و علوم پنهان احاطه و سیطره کامل داشته و دارند و چیزی از ایشان پنهان نمی باشد، آنان بر همه پنهان ها و خاطرات قلب ها، بلاها، آرزوها و خبرهای گذشته و آینده و دانش ملکوت آسمان ها و زمین ها، بهشت و جهنم، مشرق و مغرب، بالا و پایین از کوچک ترین تا بزرگ ترین

ص: 100

-
- 1- عن أبي عبد الله (عليه السلام): ... انّ الامام وكر لإرادة الله عزوجل لايشاء الا- من يشاء الله... بحار الانوار: ج 25 / 385. عن العسكري (عليه السلام): ... بل قلوبنا اوعيه لمشيئه الله... توحيد: 371؛ بصائر الدرجات: ج 1 / 517.
  - 2- قال الله تعالى: «ثم اورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا». آل عمران: 45.
  - 3- قال الله تعالى: «وكل شيء احصيناه في امام مبین». يس: 12. قال أباجعفر (عليه السلام): ... نحن خزّان علم الله... الزام الناصب: ج 1 / 26؛ کافی: ج 1 / 192.

آن‌ها را به دانشی که خداوند در وجود آنان نهاده همه را می‌دانند. (1)

امام صادق (علیه السلام) ضمن حدیثی به مفضل می‌فرماید: بدان که امامان آنچه خدا آفریده می‌دانند... آنان گنجینه‌های آسمان‌ها و زمین‌ها و کوه‌ها و گل‌ها و دریاها هستند آنچه در آسمان ستاره و ملک هست می‌دانند وزن کوه‌ها و مقدار دریاها و نهرها و چشمه را می‌دانند و برگ درختی در تیرگی شب بر زمین نمی‌افتد مگر آنکه آن را می‌دانند...

باید به طور روشن اظهار بداریم که آنچه تاکنون برای بشر در ارتباط به دانش و پیشرفت‌های علمی در زمینه‌های گوناگون ظاهر شده است بیش از دو کلمه یا دو حرف ظاهر نشده است (2)

تمام

ص: 101

1- قال الله تعالى: «عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احداً الا من ارتضى من رسول». جن: 26 / 27. قال الله تعالى: «و ما كان الله ليطلعكم على الغيب ولكن الله يجتبي من رسله من يشاء». آل عمران: 179. قال الله تعالى: «قل كفى بالله شهيداً بيني وبينكم و من عنده علم الكتاب». رعد: 43. عن أبي عبد الله (عليه السلام): اني لاعلم ما في السموات و ما في الأرض و اعلم ما في الجنة و اعلم ما في النار و اعلم ما كان و ما يكون. کافی: ج 1 / 261؛ منهاج البراءة: ج 3 / 277. قال أبو عبد الله (عليه السلام):... أترى من جعله الله حجه على خلقه يخفي عليه شيء من امورهم... بصائر الدرجات: ج 1 / 122 / 123؛ بحار الانوار: ج 26 / 138.

2- قال الله تعالى: «و ما اوتيتم من العلم الا قليلاً». اسراء: 85. في دعاء ندبه:... قد آتاكم الله يا آل يس خلافته و علم مجارى امره فيما قضاه و دبره و رتبه و اراده في ملكوته. بحار الانوار: ج 94 / 37. قال علي (عليه السلام): ما من علم الا و أنا افتحه و ما من سرّ الا و القائم يختمه. تحف العقول: ج 1 / 295. عن أبي عبد الله (عليه السلام): العلم سبعة و عشرون حرفاً فجميع ما جاءت به الرسل حرفان فلم يعرف الناس حتى اليوم غير الحرفين فاذا قام قائمنا اخرج الخمسة و العشرين حرفاً فبثّها في الناس و ضمّ اليها الحرفين حتى بينها سبعة و عشرين حرفاً. بحار الانوار: ج 52 / 332. در زیارت حضرت حجت (عجل الله تعالى فرجه الشريف) آمده: السلام على... العالم الذي علمه لا يبید... بحار الانوار: ج 99 / 101. در زیارت حضرت حجت (عجل الله تعالى فرجه الشريف) آمده: السلام عليك يا معدن العلوم النبويه... بحار الانوار: ج 99 / 117. در زیارت حضرت حجت (عجل الله تعالى فرجه الشريف) آمده: انك حائز كل علم. مصباح الزائر: 437؛ بحار الانوار: ج 99 / 99. در زیارت حضرت حجت (عجل الله تعالى فرجه الشريف) آمده:... و انك خازن كل علم و فاتق كل رتق... بحار الانوار: ج 99 / 117. در توقيح از صاحب العصر (عجل الله تعالى فرجه الشريف) آمده: السلام عليك ايها العلم المنصوب و العلم المصبوب... بحار الانوار: ج 53 / 171. قال رسول الله (صلى الله عليه واله): تاسعهم قائمهم أعلمهم أحكمهم... منتخب الأثر: 9؛ بحار الانوار: ج 36 / 372. قال رسول الله (عليه السلام):... أكثركم علماً... بحار الانوار: ج 26 / 66؛ اثبات الهداه: ج 3 / 210. قال أمير المؤمنين (عليه السلام):... كلها علم احاطه لا علم اخبار... مشارق: 211 / 264.

اکتشاف و علوم عقلی و نقلی غیبی و حسی که تاکنون به مرحله ظهور رسیده، اندکی و قطره ای از علم و دانشی است که در عصر ظهور و کمال به بشریت عرضه خواهد شد.

بدیهی است تکامل بشر در دو جهت باید به کمال رسد مرحله نخست در جهت کمال و رشد عقلی و در جهت دوم باید عقل همگام با علم و دانش به مرحله کمال رسد و چنانچه این دو، دو بال پرواز را برای انسان همواره می نمایند در تمام جهات به کمال لایق به حال خود خواهد رسید در زمان غیبت بشر محروم از این دو عنصر کمال است و بشریت به جهت نبود صاحب کمال (امام عصر (علیه السلام)) از هر دو بازمانده اما عصر ظهور، زمان رشد عقل و علم و کمال است با اشراف عقل کل و کل عقل و دانش کامل و تمام است که با وجود صاحب علوم ظاهری و باطنی، عقلی و نقلی، غیبی و الهامی علم و کمال به انتها خواهد رسید، آن روز تجلی و ظهور همه کمالات و اکتشافات و سیطره علمی بر جهان مادی است.

ص: 102

با آن که یکایک خاندان عصمت و طهارت در همه صفات نیکو و ویژگی های نیکو و علوم سرشار و برتری ها یکسان می باشند(1)

و اختلاف و گذشت زمان و مکان هیچ تغییری در داشتن کمال بر ایشان نمی گذارد آنان شاهدان و گواهان و خزانه داران همه دانایی های پروردگار هستند با این وصف گفته می شود ظهور و شکوفایی در زمینه علم و کمال و پیشرفت و اکتشافات زمینی و هوا فضا تا زمان ظهور اندکی از آن ظاهر شده و تا او نیاید پرده های نادانی و کمبودهای روانی بر جای خود باقی است او خواهد آمد و همه ظرفیت های میان آفرینش را ظاهر نموده و به حقیقت شکوفایی برتری انسان را بر ملک و سیطره او را بر همه هستی به نمایش خواهد گذارد، پس عصر ظهور به سلطه انسان و آقایی او بر همه آفرینش است پس ظهور امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف) یعنی ظهور دانش و کمال و تجلی آنچه بشر را به کمال خواهد رساند.

ص: 103

1- قال الصادق(عليه السلام):... خلقنا واحد و علمنا واحد و فضلنا واحد و كلنا واحد عند الله... غيبت نعماني: 86؛ بحار الانوار: ج 36 /

399.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) نور جلال عظمت و مثل بزرگی از نور وجه پروردگار بودند، خداوند با وجد و شعف یکتا گنج پنهان خویش را ظاهر نموده و خود زبان به بزرگی ایشان گشوده و با سوگندهای شدید بر بزرگی آن فریاد کشیده، اسطوره بزرگی آنان را با تمام شیفتگی به زبان قلم در کتاب تکوین و تدوین به ترسیم کشیده و اینگونه اظهار می دارد «و اِنَّهٗ فِی امِّ الْکِتَابِ لَدِیْنَا لَعَلٰی حَکِیْمٌ»⁽¹⁾

آنان را در برترین جایگاه های دانایی و توانایی قرار داده که ملائکه نورانی و روحانی مقرب و جبرئیل از بزرگی آن سرافکننده و شرمسار بازگشته، حق تعالی به اختیار خود ایشان را برگزید و تمام دانایی ها و توانایی ها را به ایشان واگذار نموده و آنان را دست توانا و چشم بینا و گواه و شاهد همه آفریده ها قرار داد.

سیطره و سلطنت خود را در ایشان ظاهر نمود زیرا مظاهر تمام و کمال نیرومندی و دست توانای حق تعالی آنان می باشند که در میان

ص: 104

همه خلق اظهار توانایی و به نمایش گذارده اند.

ص: 105

عصر ظهور زمان شکوفایی همه توانایی های امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

بدون تردید عصر ظهور آخرین جلوه ی کمال و نیرومندی پروردگار است زمان شکوفایی معجزات و قدرت آخرین وصی و جانشین و ذخیره عالم از آدم تا خاتم است او خواهد آمد تا نمایانگر آن باشد.

در عصر ظهور ملک و ملکوت، مشرق و مغرب، بهشت و دوزخ در سیطره امام زمان حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) (دست توانای پرورگار) است که به نیروی الهی شکوفا خواهد شد او آخرین امین و برترین کردگار است، او خود نور فروزان با داشتن روح ملکوتی و جسمی عرشی و داشتن هفتاد و دو اسم اعظم و سایر اسباب از قبیل فرمانبری ملائکه، اجنه، باد و هوا، و پرندگان و... تجلی از همه نیرومندی پروردگار است او زنده می کند، می میراند، شفا می دهد، عطا می کند، در جهان آفرینش هرگونه که بخواهد تصرف و انقلاب ایجاد می کند و هرگونه سیطره بر جهان و قدرت های بزرگ دارد و بلکه برتر از آن را انجام می دهد.

ص: 107

اینگونه نیرومندی یا به جهت بهره‌بری از امکانات و اسبابی است که حق تعالی به امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در ایام ظهور عطا می‌نماید.

یا به نیروی فکر و اندیشه و علم و عقل کاملی است که به اصحاب ایشان عطا شده و هرگونه تحول و تصرف در جهان ایجاد نموده.

غلبه نیروی الهی در جسم و روح پاکیزه آن‌های قدرت فوق‌العاده به ایشان می‌دهد طی الأرض بلکه آسمان پیمای شوند، گویا در عصر ظهور توانایی فوق‌تصور به همگان عطا می‌شود با دست با کفایت صاحب اختیار آفرینش عقل‌ها شکوفا شده تأثیر بر اجراء آسمانی می‌گذارند دید واسع آن‌ها دورنگر می‌شود.

دگرگونی چشم‌گیر در هنگام ظهور و دولت عالم‌تاب حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ایجاد می‌گردد به گونه‌ای که بدون وسیله یکدیگر را می‌بینند.

امام صادق (علیه السلام) می‌فرماید: ... همانا آنگاه که قائم ما به پا خیزد حق تعالی در گوش و چشم شیعیان ما دورنگری ایجاد می‌شود که نیاز به واسطه نیست با آن‌ها سخن می‌گویند و آن‌ها می‌شنوند به او نگاه می‌کنند در حالی که او در جایگاه خود است. [\(1\)](#)

زمان ظهور عصر جلوه‌کردن همه توانایی‌های الهی است عصر درخشیدن بهره‌گیری از توانایی‌های بشری نیست چرا که تفاوت با قبل

ص: 108

از ظهور نخواهد کرد، زمان شکوفایی قدرت خدا و نمایش جلوه های اوست، آن روز همه ابزار ساخته دست بشر شرمنده و سرافکننده از نمایش نیروی فوق بشری است، نه تنها به اعجاز فوق نیروی بشری همچون به خدمت گرفتن ملائکه اجنه و پرنندگان و هوا و کوه و جماد و نبات و آثار پیامبران گذشته از قبیل عصای موسی و خاتم سلیمان و لشگرهای آسمانی و امدادهای غیبی آن حضرت یاری می شود.

بلکه نیرویی برتر از همه هستی در اختیار آن حضرت است و آن اراده خلل ناپذیر پروردگار است که در کف اختیار دار عالم مظهر اراده خداوند است او به خواست خدا هرچه خواهد انجام می دهد و پروردگار خواست او را خواست خود قرار داده و باید خواست او، امر او، شئون و ویژگی های کامل او بر عرصه گیتی نمایان شود.

پس او خواهد آمد و بهشت آسمانی ها را به زمین خواهد گسترانید و زندگی جاودانه را با کمال علم و عقل و پیشرفت کامل به نمایش خواهد گذارد به امید و انتظار چنین روز ظهور، از پروردگار فرج او را بخواهیم که فرج همه ما در فرج اوست.

اینکه امام صادق(علیه السلام) ذیل آیه شریفه «و اشرق الأرض بنور ربها» می فرماید: صاحب زمین امام اوست گفتم وقتی ظهور نماید چه می شود؟ فرمود: آن زمان مردم از نور خورشید و ماه بی نیاز شده و از

نور امام خویش بهره می برند. (1)

امام (علیه السلام) می فرماید: ... در عصر ظهور آن حضرت ماه و خورشید را می خواند و آن دو او را اجابت می کنند و زمین زیر پای او می پیچد... (2)

امام رضا (علیه السلام) می فرماید: ... همانا زمانی که قائم ما خروج کند... با دست خویش بزرگ ترین درخت تنومند روی زمین را از جای کنده و چنانچه بین کوه ها فریاد کشد صخره را می شکافد. (3)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) به اسبغ می فرماید: ای اسبغ همانا به سلیمان پسر داوود باد عطا شد که از صبح تا شب مسیر یک ماه را طی می کرد ولی بیش از آنچه به سلیمان داده شده به من عطا شده است. (4)

امام صادق (علیه السلام) به حمران می فرماید: همانا دنیا و آسمان ها و زمین ها نزد امام همچون کف دست است و به آن اشاره نمود سپس افزود ظاهر و باطن، داخل و خارج آن را می داند... (5)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: هرگاه امور (جهان) به دست صاحب امر سپرده شود پستی ها و بلندی های زمین هموار می گردد به طوری که نزد او همچون کف دست می شود پس کدامین شما در دست او مویی

ص: 110

1- مکیال: ج 1 / 267.

2- بحار الانوار: ج 52 / 390.

3- کمال الدین: ج 1 / 376؛ بحار الانوار: ج 52 / 322.

4- بحار الانوار: ج 44 / 184.

5- بحار الانوار: ج 25 / 173 / 385.

باشد و او را نمی بیند... (1)

امام صادق (علیه السلام): ... معجزه ای از معجزات پیامبران نیست مگر آنکه حق تعالی همانند آن را به دست قائم ما ظاهر می کند... (2)

امام صادق (علیه السلام): حق تعالی ذو القرنین را برای استفاده از ابرهای آسان و دشوار مخیر نمود اما او ابرهای رام را برگزید آنها که رعد و برق ندارد و او ابرهای دشوار و سخت را نتوانست اختیار نماید زیرا حق تعالی آنها را برای قائم ذخیره نموده است. (3)

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... عصای موسی نزد ما می باشد که برای قائم ما مهیا شده است آن حضرت با آن همان کاری می کند که موسی انجام می داد...

خداوند در شب معراج برای پیامبر خود این چنین می فرماید: ... به عزت و جلالم سوگند... هر آینه او (مهدی (علیه السلام)) را مالک مشرق ها و مغرب های زمین می کنم بادهای مسخر او، مکان های بلند و سخت را رام او می نمایم... (4)

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: ... برای او (مهدی (علیه السلام)) نوری است که به آن

ص: 111

1- کمال الدین: ج 2 / 674.

2- اثبات الهداه: ج 7 / 357.

3- کمال الدین: ج 2 / 674؛ کافی: ج 8 / 240.

4- کمال الدین: ج 1 / 254. عن الباقر (علیه السلام): ... و انه لينصر بالسيف والرعب... کمال الدین: ج 1 / 327. عن أبي جعفر (علیه

السلام): ... و يدعو الشمس و القمر فيجيبانه و تطوى له الأرض... بحار الانوار: ج 52 / 390.

همه چیز را از دور می نگرد همانگونه که از نزدیک می بیند و از دور می شنود همچنان که از نزدیک می شنود... (1)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... خداوند دانایی اسم اعظم خویش را به ما عطا کرده که اگر بخواهیم به آن آسمان ها و زمین و بهشت و جهنم را می شکافیم و به آسمان بالا و بر زمین فرود می آییم... تا به عرش می رسیم... در برابر پروردگار خود می نشینیم و حق تعالی دانش همه چیز حتی آسمان ها و زمین و خورشید و ماه و ستارگان و کوه ها و درختان و چهاپایان و دریاها و بهشت و دوزخ را به ما عطا نموده است... (2)

ص: 112

1- خرائج: ج 2 / 930.

2- بحار الانوار: ج 26 / 7. قال الصادق (علیه السلام): سبحان الذی سخر للإمام کلّ شیء و جعل له مقالید السموات و الأرض لینوب عن الله فی خلقه... عوالم: ج 20 / 377. قال أبو جعفر (علیه السلام):... یا ابن مسلم کلّ شیء خلقه الله من طیر أو بهیمه أو شیء فیہ روح فهو اسم علنا و اطوع من ابن آدم... کافی: ج 1 / 471.

تجلی محمد و آل محمد (علیهم السلام) در ظهور آخرین برگزیده

حق تعالی چکیده و خلاصه و اختیار شدگان عالم هستی را با آزمایش و اختیار انتخاب و به همگان معرفی نمود آنان را از نور جلال عظمت آفرید و بر اسرار پنهان آفرینش آگاه ساخت و در برترین مراتب و مکان های در ملکوت آسمان ها جای داد. (1)

محمد و آل محمد (علیهم السلام) چکیده ای از دودمان و سلاله های انبیاء هستند آنجا که قرآن می فرماید: «انّ الله اصطفی آدم و نوحاً و آل ابراهیم و آل عمران علی العالمین» (2)

در آیه ی شریفه دیگر می فرماید: «ثم أورثنا الكتاب الذین اصطفینا من عبادنا» (3)

ایشان از مقربان و گرامی داشته شدگانی هستند که فرمانبردار و برپا دارندگان اوامر الهی می باشند خداوند آنان را برگزید چرا که آنان او را با آزمایش و اختیار آنگونه که سزاوار او بود ستوده و بزرگ داشته اند آنان از سبقت گیرندگان در انتخاب و اختیار پروردگار هستند آنان در برترین جایگاه

ص: 113

1- قال الله تعالی: «فی بیوت اذن الله أن ترفع و یذکر فیها اسمه...». نور: 36. قال النبی (صلی الله علیه واله):... و جعل لکم مقاعد فی ملکوت سلطانه... بحار الانوار: ج 15 / 8.

2- آل عمران: 33.

3- فاطر: 32.

بنابراین امامت که یکی از مراتب و شئونات آقایی و ولایت کلیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) است منصبی از جانب پروردگار است که برای پاکیزگان و برگزیدگان از پیشوایان معصوم برگزیده است و قابل اعطاء به دیگری نیست آدم (علی نبینا و آله و علیه السلام) صفوه الله شد (2) با آن که همه پیامبران را خداوند برگزیده زیرا قابلیت پذیرش اول جایگاه انوار مقدسه محمد و آل محمد (علیهم السلام) گردیده با چنین وصف چون از پیامبران اولوالعزم نبود و با جدیت با آن روبرو نشد مرتبه اولوالعزمی نیافت «و لقد عهدنا الی آدم من قبل فَنسی و لم نجد له عزماً» (3)

او صفی الله گردید چون ظرف ظهور محمد و آل محمد (علیهم السلام) گردیده و بدین جهت نیز به ملائکه امر شد به او سجده کنند، موسی کلیم برای مناجات به کوه طور انتخاب شد و کلیم خدا گردید به جهت وفاداری او نیز به محمد و آل محمد (علیهم السلام) بود.

آری محمد و آل محمد (علیهم السلام) تنها چکیده و برگزیدگانی از نور جلال عظمت پروردگارند که حق تعالی آنان را برای خویش برگزیده تا مظاهر جمال و جلال و کبریائی او گردیده و خود را به ایشان نمایانده

ص: 114

1- قال النبی (صلی الله علیه واله): انّ الله اختارنا معاشر آل محمد (علیهم السلام)... عیون: ج 1 / 270 / 327. در زیارت جامعه آمده: ... المصطفون المطیعون لله... عن موسی بن جعفر (علیهما السلام): ... لأئهم صفوه الصفوه اصطفاهم بنفسه. بحار الانوار: ج 35 / 28.

2- قال الصادق (علیه السلام): ... السلام علی آدم صفوه الله. مزار کبیر: 218؛ بحار الانوار: ج 97 / 306.

3- طه: 115.

و بشناساند و از سوئی توانایی و دانایی و بندگی کامل خود را در رخساره بندگان کامل خود به نمایش گذارده تا از مسیر آنان بندگی شده و همگان را بهره مند سازد نه تنها به این اکتفا نکرد بلکه دست آنان را دست توانا و چشم ایشان را چشم خود و به طور خلاصه... آنچه خود اراده نمود که به مخلوقات عطا کند از مسیر تنها برگزیدگان و منتخبین خود به ایشان عطا می نماید.

تجلی ظهور خدا و پیامبران و همه ادیان الهی در ظهور آخرین برگزیده عالم بقیه الله الأعظم حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) خود کامل ترین و برترین ذخیره پروردگار است.

حق تعالی او را برای روز ظهور خویش پنهان داشته است او نه تنها احیاگر شئونات پروردگار و همه پیامبران از آدم تا خاتم می باشد بلکه برپاکننده دولت علویه و سلطنت ولایه الهیه به سرپرستی آخرین و برترین و کامل ترین و عالم ترین از خاندان عصمت و طهارت می باشد.

حق تعالی پیامبر خاتم را بر همه عوالم برگزیده و او را انذار کننده همه امت ها در همه عوالم و آفرینش معرفی نموده و فرموده: «هذا نذیر من النذر الأولى».

امام صادق (علیه السلام) ضمن آیه ی شریفه «هذا نذیر من النذر الأولى» می فرماید: مقصود پیامبر است که آنان را در ذر اول دعوت نمود که

اقرار به خدا کنند. (1)

امام صادق (علیه السلام) فرمود: آنگاه که پروردگار مخلوقات را به صورت روح آفرید پیامبر (صلی الله علیه واله) را بر ایشان فرستاد گروهی ایمان آوردند و عده ای او را تکذیب نمودند... (2)

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: همانا پروردگار از همه پیامبران اولوالعزم پیمان گرفت... که به مهدی (علیه السلام) دینم را یاری می کنم. (3)

در حدیث دیگر امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... مؤمنانی پابرجا اقرار نمودند که حق تعالی پیمان او را در ذر اول گرفته بود. (4)

زین العابدین (علیه السلام) به ابی خالد کابلی می فرماید: ... آن قدر غیبت امام دوازدهم از اوصیاء پیامبر و ائمه طولانی می گردد ای اباخالد کسانی که در آن زمان معتقد به امامت او باشند و انتظار ظهور کشند برترین اهل زمان ها هستند زیرا خداوند به آنها عقل ها و اندیشه ها و شناختی عطا کرده که غیبت نزد آنان همچون بیدار اوست...

ص: 116

1- عن الصادق (علیه السلام): ... یعنی به محمداً حيث دعاهم الى الإقرار بالله في الذر الأول. بحار الانوار: ج 5 / 250؛ نور الثقلین: ج 5 / 173.

2- بحار الانوار: ج 5 / 259.

3- بحار الانوار: ج 26 / 108. عن أبي جعفر (علیه السلام) فی قوله تعالی «و لقد عهدنا الى آدم» قال: و انما سمي اولوالعزم اولی العزم لأنه عهد اليهم فی محمد و الأوصیاء من بعده و المهدي و سيرته و أجمع عزمهم علی أن ذلك كذلك بل إقرار به. کافی: ج 1 / 416.

4- قال الصادق (علیه السلام): ... لا يثبت عليه الا مؤمن وقد أخذ الله ميثاقه في ذر الأول... غیبت نعمانی: 211؛ الزام الناصب: ج 1 / 244.

آری امام عصر حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) ذخیره خدا و خط و نشان همه پاکیزگان عالم از آدم تا خاتم است او برترین برگزیده ای است (1)

که زنده کننده حدود و شرایع الهی است حق تعالی او را انتخاب نموده تا شئون ربوبی خود را ظاهر نماید او با همه عرشیان و ملکوتیان و همه هستی به انتظار نشسته و خود فرموده: «فانتظروا انی معکم من المنتظرین» (2)

ص: 117

1- قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... انّ وصی افضل الأوصیاء... أولهم علی و آخرهم المهدي... المحجّه: 247. قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... تاسعهم باطنهم و هو ظاهرهم و هو افضلهم و هو قائمهم... غيبه نعمانی: 67. قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... تاسعهم قائمهم أعلمهم أحكمهم... منتخبات الأثر: 9؛ بحار الانوار: ج 36 / 372. قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... فضله علی جميع الأوصیاء... وسائل الشیعه: ج 5 / 67؛ کمال الدین: ج 1 / 281.

2- اعراف: 71.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) حافظان اسرار الهی

پروردگار ذات غیب الغیوب و سرّ پنهان و محبوب به حجاب است و هیچگونه به ادراک عقل و فهم و وهم نیاید او اینگونه خواسته که خود را در جلوه های تمام و کمال از نور جمال و جلال و کبریایی خود که در انوار فروزان محمد و آل محمد (علیهم السلام) به نمایش گذارده بنمایاند آنگاه آنان را جایگاه های پاکیزه از اسرار پنهان و نگهبانان شئونات و جلوه های خداگونه و سرپرستان و امینان اسرار خود خواند! (1)

محمد و آل محمد (علیهم السلام) اسرار پنهان و خود حافظان اسرار الهی هستند و بدین جهت برترین و کامل ترین امینان و فرستادگان و مبلّغین آن خوانده شده اند.

امام صادق (علیه السلام) به ابی بصیر فرمود: سوگند به خدا همانا نزد ما سرّی و علمی از اسرار الهی است که ملک مقرب و پیامبر مرسل و مؤمنی

ص: 118

1- قال الله تعالى: «عالم الغیب فلا یظهر علی غیبه احد الا من ارتضی من رسول». جن: 26 / 27. فی الزیارة الرجیبه: المأمونون علی سرک... وفی الزیارة الجامعه: حفظه سر الله... و اختارکم لسره.

که خداوند قلب او را آزموده آن را تحمل نمی تواند کند، به خدا سوگند پروردگار هیچ کس را غیر از خود ما به آن تکلیف نکرده و هیچ کس آن را پذیرا نیست اما نزد ما سرّی... (1)

مقامات و شئون اسرار محمد و آل محمد (علیهم السلام) به گونه ای بلند مرتبه است که سرّ خدا خوانده شده اند (2)

باید حق تعالی همه فرستادگان با تمام کتاب های آسمانی را برای اظهار جلوات و اشراقات مراتب ایشان فراخواند و گوشه ای از آن را اظهار نماید و در آن میان تنها پیامبران اولوالعزم توان بهره گیری از اندکی اشراقات نورانیه و رحمانیه ایشان را داشته باشند.

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: همانا امر ما... آن سرّ است، سرّ پنهان و سرّی مستور و سرّی پیچیده در سرّ است. (3)

آری ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) تجلی بزرگ و کرامت کامله و تمام پروردگار است که نمونه کامل از همه توانایی ها و دانایی ها و شئون پروردگاری است که خداوند اراده نموده که در هیاکل تمام نمای محمد و آل محمد (علیهم السلام) ظاهر نموده تا خود را بشناساند!

ص: 119

1- عن أبي عبد الله (عليه السلام) قال: يا أبا محمد ان عندنا و الله سرّاً من سرّ الله و علماً من علم الله... كافي: ج 1 / 402؛ وسائل الشيعه: ج 1 / 24؛ خصال: ج 2 / 531.

2- في زياراتهم: (سر الله المخزون)، (موضع سر الله)، (حفظه سر الله)، و اختاركم لسره). باب انّ عندهم اسرار الله. بصائر الدرجات: 397 ج 1 / 6.

3- عن أبي عبد الله (عليه السلام): ان امرنا... و هو السرّ و سر السر و سر المستسر و سرّ مقنع بالسرّ. مختصر البصائر: 238؛ بحار الانوار: ج 2 / 71.

امام باقر(علیه السلام) می فرماید: ... ولایت خدا سرّی است که به جبرئیل مخفیانه بازگو شد و جبرئیل به پیامبر و پیامبر به امیرمؤمنان و علی به هر که خواست به طور نهانی سپرد. (1)

گوید از رسول خدا(صلی الله علیه واله) شنیدم می فرمود: خزینه دار اسرار پس از من علی(علیه السلام) است. (2)

ص: 120

1- قال أبو جعفر(علیه السلام): ... ولایه الله أسرها الی جبرئیل و أسرها جبرئیل الی محمد و أسرها محمد الی علی و أسرها علی الی من شاء الله... وسائل الشیعه: ج 16 / 247؛ کافی: ج 2 / 224.

2- قال سمعنا رسول الله(صلی الله علیه واله) یقول: خازن سرّی بعدی علی(علیه السلام). امالی الصدوق: 491.

آخرین جانشین پیامبر ظاهر کننده سرّ کامل پروردگار

با توجه به آنچه گذشت گوئیم: البته اسرار الهی و شئون آن و ویژگی ها و کمالات برجسته ای است که باید تا وقت ظهور به دست صاحب اسرار الهی شکوفا شده و اظهار گردد امام زمان بقیه الله الأعظم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) خود و ولایت و شئون و صفات برجسته ی او برترین و کامل ترین سرّ الهی است (1)

که به طور کامل جز خود ایشان هیچ کس حتی ملک مقرب و پیامبر مرسل و مؤمن آزموده نیز توان احاطه به آن را ندارد اما وقتی همه دانش ها و علوم سرشار خداوند ظاهر گردد آنگاه که عقل ها و اندیشه ها کامل شود و آخرین ذخیره الهی اسرار پروردگار را آشکار نماید آنان که به نور هدایت درآیند و پذیرای اسرار الهی شوند آن را از سر تسلیم و اخلاص می پذیرند.

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... هیچ سرّی نیست جز آنکه نزد قائم

ص: 121

1- در زیارت مادر امام زمان (علیهما السلام) آمده: أشهد أنّك... حفظت سرّ الله... بحار الانوار: ج 99 / 71؛ مزار کبیر: 660. در زیارت آن حضرت آمده: السلام علیک یا حافظ اسرار رب العالمین... مزار کبیر: 586؛ بحار الانوار: ج 99 / 98.

ما است كه او آن را خاتمه مي دهد...[\(1\)](#)

ص: 122

1- قال علي (عليه السلام):... و ما من سرّ الا و القائم يختمه. تحف العقول: 171.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) دلیل روشن و استوار بر یکتایی پروردگار

قرآن کریم برترین دلیل محکم و برهان رسا(1)

و حجت روشن و معجزه و آشکار بر یکتایی پروردگار و رسالت پیامبر و حقانیت ائمه معصومین (علیهم السلام) و دین مبین اسلام است زیرا علوم و معارف و حقایق در اوست که بشر تا قیامت به آن نیازمند است و او را به کمال می رساند قرآن کتاب هدایت (در زمینه های گوناگون) و نجات است.

در این راستا محمد و آل محمد (علیهم السلام) زبان گویا و حاملین حقائق و معارف قرآنی و مفسر و مبین به وحی الهی می باشند آنان قرآن ناطق و حجت های بالغ و برترین براهین واضح و معجزات باهر بر درستی (صدق) قرآن و توحید و رسالت و ولایت می باشند،(2)

وجود نوری با ارواح قدسی و تجلیات و اشراقات ولایی و سراسر شئون بلند مرتبه

ص: 123

1- قال الله تعالى: «قد جاءكم برهان من ربكم...». نساء: 174. قال الله تعالى: «أو كلم به الموتى...». رعد: 31.

2- قال قلت لأبي عبد الله (عليه السلام) في قوله تعالى «قد جائكم برهان من ربكم وانزلنا اليكم نوراً مبيناً» قال: البرهان محمد (صلى الله عليه واله) والنور على بن ابي طالب (عليه السلام). تفسير عياشي: ج 1 / 16؛ تفسير فرات: 304. في الزياره الجامعه: ... خصكم ببرهانه و انتجبكم لنوره...

آنان خود گواه روشن و معجزه‌ی آشکار بر عظمت و جلالت ایشان دارد، همین بس که نه تنها یک سوم یا بیشتر قرآن در توصیف اندکی از مراتب آنان می‌باشد بلکه بیانات و سخنان شیوا و نورانی حجت‌های الهی (محمد و آل محمد(علیهم السلام)) خود برترین و گویاترین برهان و معجزه و واضح‌ترین حجت و دلیل بر حقانیت دین و قرآن و ولایت آن بزرگواران است.

خود برترین آیات بزرگ و بلند و حجت‌ها و برهان روشن بر یکتایی پروردگار و رسالت و ولایت بوده اند(1) و از سویی بالاترین برهان و حجه و معجزه برای حقانیت دین و کتاب الهیه می‌باشند.

بنابراین محمد و آل محمد(علیهم السلام) نشانه‌های آشکار بر عظمت و قدرت پروردگار و برهان‌های استوار بر همه آفرینش و آیات عظمی و حجت کبری و مثل اعلی و معجزه روشن بر ولایت و سرپرستی خویش به یادگار گذارده اند تمام احتجاجات و مناشدات آن‌ها در حقانیت دین مبین با آوردن معجزات دلیل درستی بر امامت و پیشوائی آن‌ها

ص: 124

1- فی فقره من زیاره امیرالمؤمنین(علیه السلام):... الذی جعلته سیفاً لنبوته و معجزاً لرسالته و دلاله واضحه لحجته... بحار الانوار: ج 97 / 307؛ مزار: 106. عن أبي عبد الله(علیه السلام):... و هم الأنبياء و صفوته من خلقه... مؤیدین من عند الله الحکیم العلیم بالحکمه و الدلائل و البراهین و الشواهد من احياء الموتى و ابراء الأكمه و الأبرص... توحيد: 249. سمعت أبا جعفر(علیه السلام):... ائى اعجب من قوم يتولوننا و يجعلوننا ائمه و يصفون بان طاعتنا عليهم مفترضه كطاعه الله ثم يكسرون حجتهم و يخصمون انفسهم بضعف قلوبهم فينقصون حقنا و يعيبون ذلك علينا من أعطاه الله برهان حق معرفتنا و التسليم لأمرنا أترون انّ الله تعالى افترض طاعه أوليائه على عباده ثم يخفى عنهم اخبار السموات و الأرض... بحار الانوار: ج 44 / 276؛ بصائر الدرجات: ج 1 / 124.

می باشد، آنان صراط مستقیم و مسیر پاکیزه آمیخته با عصمت پروردگار می باشند که حق تعالی برای هدایت بشر و تداوم رسالت خاتم پیامبران آمده اند.

ص: 125

مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ظهور معجزات و دلیل حقانیت محمد و آل محمد (علیهم السلام)

باید هر چه پیشتر آگاهی و شناخت خود را به مظاهر جمال و جلال الهی محمد و آل محمد (علیهم السلام) بالا برده و تیرگی جهل را نسبت به ایشان از خود بزدااییم به نیکی شئونات برترین امینان و سرپرستان جهان هستی را دریابیم که چگونه پروردگار عالمیان صفات خداگونه و ویژگی های برجسته ای از قبیل جهات نوری و روحی و علمی و ولائی با داشتن هفتاد و دو اسم اعظم و سایر اسباب شهود به آنان داده و ایشان را گواه بر مجموعه آفرینش گرفته، بلکه همه کرامت ها و معجزات و عجائب آفرینش را از کانون توانایی ایشان به نمایش گذارده که به حقیقت شئونات فعل خود را معرفی خود دانسته است. (1)

ص: 126

1- يعرفک بها من عرفک لا فرق بینک و بینها الا انهم عبادک و خلقک... زیارت رجبیه قال الله تعالی: «و ما کان لرسول أن یأتی بآیه الا یأذن الله... رعد: 38؛ غافر: 78. قال الله تعالی: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات...». حدید: 25. قال الله تعالی: «قد جئکم ببینه من ربکم». أعراف: 105. قال الله تعالی: «ولقد آتینا موسی تسع آیات بینات...». اسراء: 101. قال الله تعالی: «قل لئن اجتمعت الإنس و الجن علی أن یأتوا بمثل هذا القرآن لآیأتون بمثله...». اسراء: 88.

خداوند متعال در قرآن برخی از معجزات پیامبران گذشته را برشمرده و آن‌ها را آیات و برهان‌های آشکار بر حقانیت توحید و پیامبران برشمرده و فرموده است «سپس پیغمبران خود را پی در پی فرستادیم»⁽¹⁾

به پیامبران با داشتن تعدادی اسم اعظم اندکی از کرامات و عجائب امور را عطا نموده تا درستی گفتار آنها را بنمایاند، به موسی کلیم معجزه ید بیضا و عصا عطا نموده، به عیسی زنده کردن مردگان و شفای کور و مبروص و تکلم در گهواره عنایت کرده، به ابراهیم خلیل زنده کردن مردگان و پرنده داده تا دلیل روشن و نشانه بر رسالت آنها باشد، اما در این میان برترین اسوگان عالم و بزرگ‌ترین سروران و برترین امینان محمد و آل محمد (علیهم السلام) را که دارای هفتاد و دو اسم اعظم پروردگار با ولایت کلیه الهیه و برترین ارواح پاکیزه و بالاترین اسباب از معجزات و کرامت‌ها، بالاترین جایگاه از دانایی و توانایی عطا نموده است به حقیقت همه معجزات پیامبران اندکی و نمی‌از دریای بیکران و جوشان اشراقات درخشنده‌ی کمالات و برجستگی‌های خداگونه آنان می‌باشد.

محمد و آل محمد (علیهم السلام) نه تنها تمام معجزات پیامبران را به طور کامل داشته‌اند بلکه گواه بر معجزات آن‌ها نیز بوده‌اند و در زیارت

ص: 127

1- قال الله تعالى: «لقد أرسلنا رسلنا بالبينات». حدید: 25. قال الله تعالى: «و لقد آتينا موسى تسع آيات بينات». اسراء: 101.

جامعه می خوانیم: «حجج الله على اهل الدنيا و الآخرة و الأولى»(1)

آنان شاهد بر رفتار همه مخلوقات می باشند با شهود و ولایتی که حق تعالی به ایشان عطا نموده است آن بزرگواران گواهان و والیان بر دنیا و آخرت، ملک و ملکوت، بهشت و جهنم، جن و ملک و انسان ها داشته و بر غیب و شهود هم عوالم آگاه می باشند، حق تعالی اطاعت آنها را بر همه موجودات واجب گردانده است خدا با وجد و شعف زبان به بزرگی ایشان گشوده و با سوگندهای شدید بر بزرگی آنان فریاد کشیده و سوگند خورده است.

قلم با شیفتگی تمام اسطوره ای از بزرگی آنان را در کتاب تکوین و تدوین به ترسیم آورده(2) عقل روی آورده(3)

جبرئیل و سایر ملائکه مقرب از بزرگی و اشراقات درخشنده آنان سرافکنده و شرمسار بازگشته اند(4)

زیرا آنان نور فروزان از جلال عظمت و مثل کبریایی و وجه پروردگارند.

ص: 128

-
- 1- عن الكاظم(عليه السلام) في قوله تعالى «فاكتبنا مع الشاهدين» قال: نحن نشهد الرسل على اممها. البرهان: ج 1 / 537. قال أبو عبد الله(عليه السلام): انّ الحجة قبل الخلق و مع الخلق و بعد الخلق. کافی: ج 1 / 251. قال الله تعالى: «عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احد الا من ارتضى من رسول». جن: 26 / 27. قال الله تعالى: «قل اعملوا فسيرى الله عملكم ورسوله و المؤمنون». توبه: 105.
  - 2- قال الله تعالى: «ن و القلم و ما يسطرون...». قلم: 1 / 2. قال الله تعالى: «و انّه في ام الكتاب لدينا لعلي حكيم». زخرف: 4.
  - 3- عن أبي جعفر(عليه السلام):... اقبل فاقبل... کافی: ج 1 / 10؛ وسائل الشيعه: ج 15 / 204.
  - 4- قال جبرئيل(عليه السلام):... لو دنوت أنمله لأحرق. بحار الانوار: ج 18 / 382؛ مناقب آل أبي طالب(عليهم السلام): ج 1 / 179.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: ده ویژگی از صفات امام است عصمت و نص از جانب پروردگار... برای او معجزه و دلیل می باشد چشم او می خواند ولی قلب او بیدار است سیاه نداشته و همچون جلو از پشت سر می بیند. [\(1\)](#)

در زیارت امیرمؤمنان علی(علیه السلام) می خوانیم:... ای کسی که او را شمشیر برای حقانیت پیامبر(صلی الله علیه واله) و آیه برای رسالت قرار داده ای... [\(2\)](#)

امیرمؤمنان علی(علیه السلام) می فرماید: حق تعالی نشانه ای برتر از من ندارد... [\(3\)](#)

امام صادق(علیه السلام):... ایشان از جانب پروردگار به دلیل و برهان و شاهدها از زنده کردن مرده و مبروص شفا دادن یاری شده اند... [\(4\)](#)

امام صادق(علیه السلام):... خداوند دو اسم اعظم عطا کرد که به آن مردگان زنده می نمود و مبروص شفا می داد اما به پیامبر اکرم(صلی الله علیه واله) هفتاد و دو اسم اعظم عطا نموده است... [\(5\)](#)

بی تردید چکیده آفرینش و ذخیره کامل پروردگار باید داناترین و تواناترین فردی باشد که انتخاب روز ظهور گردد او باید با دست

ص: 129

-
- 1- بحار الانوار: ج 25 / 140؛ خصال: ج 2 / 428.
  - 2- بحار الانوار: ج 97 / 307؛ المزار: 220.
  - 3- تأویل الآیات: 733؛ البرهان: ج 5 / 564.
  - 4- توحید: 249.
  - 5- بحار الانوار: ج 11 / 68؛ بصائر الدرجات: ج 1 / 208.

توانای خداوند برترین براهین استوار از معجزات و شئون کامل او را آشکار نماید نه تنها مجهز به همه ابزار(1)

آن از قبیل داشتن روح القدس و همه اسماء اعظم و یاری ملائکه و جن و... می باشد بلکه همه هستی تحت سیطره ولایت او بوده و آنچه خدا اراده ی اظهار او نماید باید او توانا و آگاه بر آن باشد.

امام باقر(علیه السلام) می فرماید: سوگند به پروردگار گویا می بینم او را که به دیوار کعبه تکیه زده و می فرماید:... ای مردم هر که از من در امر پروردگار حجتی می خواهد من سزاوارتر به خدا هستم... ای مردم هر که نسبت به پیامبر از من دلیل می طلبد من سزاوارتر بر پیامبر اسلام هستم، ای مردم هر که با من مجادله بر کتاب خدا کند من سزاوارتر به کتاب خدا هستم... (2)

امام صادق(علیه السلام) ضمن حدیثی می فرماید:... هیچ معجزه ای از معجزات پیامبران و جانشینان آنان نیست نگر آن که حق تعالی تمامی

ص: 130

1- قال رسول الله(صلى الله عليه واله):... كانت عصا موسى لأدم... و أنّها لعندنا اعدت لقائنا يصنع كما كان موسى يصنع بها... بصائر الدرجات: 188؛ كمال الدين: ج 2 / 673؛ کافی: ج 1 / 231. قال أبو جعفر(عليه السلام):... و يدعو الشمس و القمر فيجيبانه و تطوى له الأرض... بحار الانوار: ج 52 / 390. عن أبي عبد الله(عليه السلام):... اذا قام القائم(عجل الله تعالى فرجه الشريف)... ثم يقول له أحي ياذن الله فيحیی و يطير و كذلك الضباء من الصحارى... و لا يحتاجون الى شمس و لا قمر... دلائل الإمامة: 246. قال رسول الله(صلى الله عليه واله):... و آخرهم المهدي(عجل الله تعالى فرجه الشريف)... و لا سخرن له الرياح و لا ذلن له الرقاب الصعاب و لا رقيته في الأسباب... و لأمدته بملائكتي... كمال الدين: ج 1 / 254.

2- المحجّه: 166.

آن ها را به دست قائم ما (عجل الله تعالى فرجه الشريف) ظاهر می فرماید... (1)

ص: 131

1- اثبات الهداه: ج 7 / 357. در دعای ندبه می خوانیم: ... یا بن المعجزات الموجوده... یا بن الآيات و البیّنات... یا بن الدلائل الواضحات الباهرات...

امام زمان (علیه السلام) آشکار کننده ظاهر و باطن قرآن

بدیهی است در جهان آفرینش اسرار نهفته که عالم ظاهر دنیا راهی به سوی فهم آن حقائق است، قرآن نیز کتاب جامعی است که از یک طرف به سوی حق و باطن و غیب متصل است و دارای اسرار و بطون است (1) و از سوئی کتاب هدایت و نور و شفا است که بشر را در تمام شئون زندگی برطرف کننده نیازهای اوست که با بیانی شیوا و رسا در ظاهر قرآن بیان شده است.

اساساً بین ظاهر و باطن، تنزیل و تأویل آن رابطه ای استوار و پایدار و تناسبی تام وجود دارد که دلیل روشن بر حقانیت پیامبر و جانشینان به حق (علیهم السلام) اوست و بدون تردید کمال ارتباط بین ظواهر آیات شریفه با تأویل و باطن آنها گویای اسرار مراتب قرآن و یادآور حقائق و دقائق و لطائفی است که پروردگار حکیم دانا برای حفظ از دستبرد و دسیسه های بیگانگان از تحریف و تبدیل قرآن به کار برده است زیرا

ص: 133

1- قال الله تعالى: «وأنه لقرآن كريم في كتاب مكنون»، واقعه: 77. عن الكاظم (عليه السلام):... ان القرآن له ظهر و بطن. بصائر الدرجات: ج 1 / 33. قال علي (عليه السلام):... ظاهره أنيق و باطنه عميق. نهج البلاغه: 61.

قرآن کتاب جاودان و معجزه کاملی است که حقائق و بیانات و اسرار آن باید تا روز رستاخیز پایدار بماند تا حقائق آن آشکار شود، پس جهات تناسب و ارتباط ظاهر و باطن آن همچون آمد و شد روز و شب باید ادامه داشته و پایدار بماند.

قرآن کتاب هدایت و حق و صدق و کتاب حکمت و وحی است که همه بشر را در تمام شئون زندگی فردی، اجتماعی، اخلاقی، دینی، اعتقادی، اقتصادی و سیاسی به کمال رسانده و هدایت برای عالمین است، قرآن انسان را به سعادت ابدی و برترین جایگاه نیکان و بهشت رسانده و فرا می خواند.

قرآن سخن پروردگار است که به خواست خود به صورت نور در حروف نورانیه آشکار ساخته و خود را در آن نمایانده است (1) او خود را به همگان در نور و کلام شناسانده و آن را مبدء شروع همه کلمات و کتاب های تکوینی و تشریحی و تدوینی و تلفیظی خود و حقیقت قرآن معرفی نموده است قرآن مَدَّ لَ اَعْلَا- و حجاب بزرگ او است که پس از تنزل و انتقال به ام الكتاب و لوح و قلم از دسترس همگان محفوظ مانده است و آن را پس از فرود آمدن به بیت معمور یکباره به قلب حبیب خود محمد (صلی الله علیه واله) جای داده است.

حق تعالی محمد و آل محمد (علیهم السلام) را از نور عظمت خویش آفرید و

ص: 134

1- قال الرضا (علیه السلام):... والنور فی هذا الموضوع اول فعل الله... والمفعول بذلک الفعل هی الحروف النورانیه... توحید: 436.

همه کلمات نورانی و ام‌الکتاب و لوح محفوظ و قرآن کامل را به ایشان عطا نمود(1)

و ایشان را با نور و علم و کمال به ظاهر و باطن و تنزیل و تأویل و غیب قرآن دانا و آگاه نمود پس آنان مفسران و مدبران و بیان کنندگان مقصود خدا و دقائق و اسرار قرآن می‌باشند، آنان دانایان بر ظاهر و باطن و آگاهان همه علوم قرآن و گواهان بر همه کتاب‌های آسمانی و آشنایان به همه اسرار و مفاهیم عالیه کتاب‌های آسمانی هستند.

بنابراین محمد و آل محمد(علیهم‌السلام) با قرآن برابری نموده و روح و عدل قرآن یعنی زبان گویای حقائق آن می‌باشند وجود آنان دلیل روشن بر حقانیت قرآن و معجزه آشکار بر درستی آن می‌باشند بدین جهت یک سوم یا یک چهارم بلکه بیشتر آیات قرآن در ظاهر و باطن در بیان حقانیت و شئون بلند پایه و زبان گویای بر ولایت کلیه الهیه ایشان آمده است.(2)

البته بسیاری از آیات شریف قرآن در بیان شئون و توصیف اشراقات و لائیه و ویژگی‌های برجسته محمد و آل محمد(علیهم‌السلام) می‌باشد

ص: 135

1- قال الله تعالى: «وكلّ شيء احصيناه في امام مبین». يس: 12. قال الله تعالى: «ثم أورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا». فاطر:

32. قال الله تعالى: «قل كفى بالله شهيداً بيني وبينكم و من عنده علم الكتاب». رعد: 43. قال رسول الله(صلى الله عليه واله): على مع

القرآن و القرآن مع على... بحار الانوار: ج 38 / 35.

2- شواهد التنزيل: ج 1 / 58 / 55؛ تفسير عياشي: ج 1 / 9.

که در ظاهر یا باطن قرآن نهفته است. (1)

بدیهی است عظمت قرآن و حاملین آن نیز از جانب پروردگار بزرگ آمده و آشکار شده است حق تعالی کاتبان و کارگذاران خود را به کار گرفته تا در قالب اسماء و صفات و کلمات نورانیه ی خود اندکی از اشراقات و تجلیات کامل و تمام انوار مقدسه محمد و آل محمد (علیهم السلام) و نیکان عالم را که در کتاب های آسمانی تدوین نموده برشمارد، (2) خود با همه مقربان و گواهان غیب و شهود به پاخواسته تا در کتاب تکوین و تشریح در میان ملک و ملکوت، در ظاهر و باطن، در تنزیل و تأویل اندکی از ویژگی های امراء هستی را برشمارد و اظهار دارد.

ص: 136

1- قال الله تعالى: «انما وليكم الله ورسوله و الذين آمنوا الذين...». مائده: 55. قال الله تعالى: «انما يريد الله ليذهب عنكم الرجس أهل البيت...». احزاب: 32. قال الله تعالى: «ان الله اصطفى آدم و نوحاً و آل ابراهيم...». آل عمران: 33. قال الله تعالى: «كونوا مع الصادقين...». توبه: 121. قال الله تعالى: «عالم الغيب فلا يظهر على غيبه احد...». جن: 26. قال الله تعالى: «قل لا أسئلكم عليه اجراً الا- الموده في القربى...». شوری: 23. قال الله تعالى: «كل شيء احصيناه في امام مبین...». يس: 12. قال الله تعالى: «انما أنت منذر و لكل قوم هاد». رعد: 2. قال الله تعالى: «ما يعلم تأويله الا الله و الراسخون في العلم...». آل عمران: 7. قال الله تعالى: «فالسابقون السابقون اولئك المقربون...». واقعه: 7.

2- عن أبي الحسن (عليه السلام): ولاية علي مكتوب في جميع صحف الأنبياء و لم يبعث الله نبيه الا بنوه محمد و ولايه و وصيه علي... بصائر الدرجات: ج 2 باب 1. عن الصادق (عليه السلام):... ان الله عزوجل جعل ولايتنا اهل البيت قطب القرآن و قطب جميع الكتب عليها يستدير محكم القرآن و بها نوهت الكتب... تفسير عياشي: ج 1 / 5. عن أبي الحسن الماضي (عليه السلام):... قال قلت «وانا نحن نزلنا عليك القرآن تنزيلاً» قال: قل «نزلنا عليك القرآن...» بولاية علي (عليه السلام). كافي: ج 1 / 435.

سپس نه تنها خود به نظاره نشسته بلکه به همه هستی ابلاغ نموده، کتابی که هیچ تر و خشکی نیست مگر در ان است و در او بیان همه چیز است محمد و آل محمد(علیهم السلام) گواه و شاهد بر ظاهر و باطن، تنزیل و تأویل و تفسیر آن می باشند و البته سرّ و حکمت وجود آیات متشابه و مراتب و بواطن قرآن و وجود تأویلات باطنی فراوان آن نیز همین است، اسرار فراوانی که تحت عنوان حقائق و دقائق با رموز و اشارات در قرآن آمده نیز همان است که در قرآن وجود داشته و حق تعالی آن را در قرآن پنهان نموده تا روزی صاحب ولایت کلیه و مترجم و مربی آیات و روح و جان و کلمات پروردگار و دانا و قائم بر حدود قرآن ظاهر گردیده و ظاهر و باطن آن را آشکار نماید و با بیانی شیوا و حکیمانه به تفسیر و تبیین آن پردازد و آن منظور آفرینش (ولایت) را که تاکنون در باطن کتاب پروردگار پنهان مانده آشکارا با بیان روشن ظاهر سازد.(1)

امام باقر(علیه السلام) ذیل آیه شریفه «فاختلف فیه» می فرماید:... زود است که در کتابی که نزد قائم ما است و نزد مردم آورد اختلاف نموده و گروه زیادی آن را انکار نمایند او پیش آمده و گردن های آنان را

ص: 137

1- در دعای ندبه می خوانیم:... این المؤمل لإحیاء الكتاب و حدوده... در توقیع امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) آمده:... و أحي به ما بدل من کتابک... مصباح: ج 1 / 408. در دعای سلام الله آمده:... ملقن احكام القرآن... مزار: 671. قال أبو جعفر(علیه السلام):... ثم ينطلق فيدع الناس الى كتاب الله و سنه نبیه و الولاية لعلي بن أبي طالب و البراءة من عدوه... المحجّه: 80؛ تفسیر عیاشی: ج 2 / 57. قال رسول الله(صلى الله عليه واله): (المهدی)... یقاتل علی التّأویل کما قاتلت علی التّزیل... المحجّه: 753.

آری حجه بن الحسن المهدي (عجل الله تعالى فرجه الشريف) خواهد آمد و حقائق و بواطن و رموز و اشارات کتاب خدا را که به دست بیگانگان آن را تاکنون پنهان داشته آشکار خواهد نمود.

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... همانا قرآنی که نزد من است آن را جز پاکیزگان و جانشینان از فرزندان من مس نمی کنند، عمر گفت: آیا وقت معینی برای اظهار آن است؟ رسول خدا (صلی الله علیه واله) فرمود: آری انگاه که قائم از فرزندان من به پاخیزد آن را آشکار نموده و مردم را بر آن به پا داشته و سنت مرا جاری می کند درود خدا بر او باد. (2)

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: ... سوگند به خدا گویا قائم را می بینم که تکیه به کعبه داده... و می فرماید ای مردم... هر که بر کتاب خدا با من مجادله نماید پس من سزاوارتر به کتاب خدا از او می باشم. (3)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... انگاه که قائم ما به پا خیزد و نزد مردم آید همه آنها کتاب خدا را بر او تأویل نموده و به ضرر او با قرآن حکم و حجت می آورند. (4)

ص: 138

1- روضه کافی: 287؛ المحججه: 266. قال: ... و لو قد قام قائم لتكلم به صدقه القرآن. بصائر الدرجات: 28.

2- قال أمير المؤمنين (عليه السلام): ... فقال نعم اذا قام القائم من ولدي يظهره و يحمل الناس عليه و تجرى السنه به صلوات الله عليه. منهاج البراعه: ج 2 / 209؛ نور الثقلين: ج 5 / 226.

3- المحججه: 166.

4- غيبت نعماني: 159.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: ... بر شما باد به تسلیم بودن و امر خود را به ما واگذار نمودن... پس آنگاه که قائم ما به پا خیزد و سخن گوی ما سخن گوید و شروع به تعلیم قرآن و شریعت و واجبات آن، آنگونه که بر پیامبر فرود آمده نماید در میان آنها افراد بینایشان شدیداً او را انکار نموده آنگاه دین و روش خدا جز از زیر شمشیرهایی که بر سر آنها نهاده می شود به جا نخواهند ماند. (1)

امام باقر(علیه السلام) می فرماید: آنگاه که قائم آل محمد(عجل الله تعالی فرجه الشریف) قیام کند خیمه هایی برای برپایی تعلیم قرآن آنگونه که نازل شود زده شود و دشوارترین چیزی که بر حافظان قرآن می آید قطعاً آن است که آن را مخالف تألیف قرآن می دانند. (2)

ص: 139

1- اثبات الهداه: ج 5 / 186.

2- قال الصادق(علیه السلام): اذا قام قائم آل محمد(عليهم السلام) ضرب فساطيط لمن يعلم الناس القرآن على ما أنزل الله فأصعب ما يكون على من حفظه اليوم لأنه يخالف فيه التأليف. نورالثقلین: ج 5 / 27؛ بحارالانوار: ج 52 / 339؛ كشف الغمه: ج 3 / 256؛ الارشاد: 365.

اظهار دین کامل در جهان با ظهور مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

دین پایندی به یک سری حدود و قوانینی است که بشر را در مسیر بندگی خدا محدود می نماید، هدف بعثت انبیاء و اطاعت فرامین شرایع الهی اطاعت از دستورات پروردگار است بدیهی است منتها کمال انسان در متابعت از شرایع و فرامین است که به حکم فطرت و عقل انسان را از حسیض ذلت به کرامت و شرافت و عزت می رساند در این میان دین اسلام برترین ادیان الهی است که دعوت به علم و کمال، برقراری عدالت، اجرای عالی ترین دستورات اخلاقی و آداب انسانی در پاکیزگی کامل نموده و بشر را با رشد و تعالی و علم و کمال و عدالت کامل او را در بالاترین جایگاه انسان کامل می رساند. (1)

کمال این دین وابسته به شناخت قلبی به جهات ممتازه و ارکان اساسی آن است که اعتقاد به توحید و رسالت پیامبر (صلی الله علیه واله) و امامت پیشوایین معصوم او امیر مؤمنان علی (علیه السلام) تا امام دوازدهم حجه این

ص: 140

1- قال الله تعالی: «لقد أرسلنا رسلنا بالبینات و أنزلنا معهم الكتاب و المیزان ليقوم الناس بالقسط». حدید: 25. قال الله تعالی: «و من یتبع غیر الإسلام دیناً فلن یقبل منه». آل عمران: 85.

پی بردن به مقامات و شئونات ولایتیه و تسلیم بر امر امامت ائمه و امام دوازدهم (علیهم السلام) آخرین جانشین پیامبر است که کمال دین است. (2)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: هر که به همه ائمه (علیهم السلام) اقرار نماید ولی مهدی را انکار کند مانند آن است که به نبوت همه پیامبران اقرار نموده اما پیامبری محمد (صلی الله علیه واله) انکار کند... (3)

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... کسی که دوست می دارد خدا را ملاقات کند در حالی که ایمان او کامل و اسلام نیکو داشته باشد حتماً امام زمان حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) را دوست بدارد. (4)

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... او (مهدی (علیه السلام)) کسی است که از دوستان خویش غیبت نموده به طوری که بر امامت او ثابت نمانند مگر

ص: 141

1- عن الرضا (علیه السلام) فی قوله تعالی «شرع لکم من الدین ما وصّی به نوحاً» قال: نحن الذین شرع الله لنا و منه فی کتابه... بحار الانوار: ج 23 / 365.

2- قال الله تعالی: «الیوم أكملت لکم دینکم... و رضیت لکم الإسلام دیناً». مائده: 3. عن الباقر (علیه السلام) فی قوله تعالی «انّ الدین عند الله الإسلام» قال: التسلیم لعلی بن أبی طالب (علیهما السلام) بالولایه. بحار الانوار: ج 35 / 341؛ مناقب آل أبی طالب (علیهم السلام): ج 3 / 95. قال أبو جعفر الباقر (علیه السلام) فی قوله تعالی «انّ الله اصطفی لکم الدین»: بولایه علی (علیه السلام). تأویل الآیات: 84؛ بحار الانوار: ج 23 / 371.

3- عن الصادق (علیه السلام): من أقرّ بجمیع الأئمه و جحد المهدی کان کمن أقرّ بجمیع الأنبیاء و جحد محمداً نبوته... بحار الانوار: ج 27 / 108 و ج 51 / 143؛ الزام الناصب: ج 1 / 201.

4- قال رسول الله (صلی الله علیه واله): ... من أحب أن یلقى الله و قد کمل ایمانه و حسن اسلام فلیتول الحجه صاحب الزمان المنتظر فهؤلاء مصابیح الدجی و ائمه الهدی و اعلام التقی... بحار الانوار: ج 36 / 296.

کسانی که دل های آنان بر ایمان آزموده شده باشد... (1)

زین العابدین (علیه السلام) می فرماید: ... همانا مردم زمان غیبت آنان که معتقد به امامت حضرت مهدی (علیه السلام) و منتظر ظهور او باشند برترین افراد همه زمان ها هستند. (2)

با توجه به آنچه در مباحث گذشته یادآور شدیم که برترین و کامل ترین آفریده که مقصود آفرینش همه موجودات و سبب ایجاد و بقاء و حیات همه آنها بوده است محمد و آل محمد (علیهم السلام) می باشند حق تعالی آنان را برگزید و پیمان سلطنت و سرپرستی ایشان را از همه آفرینش گرفت آنان را مظهر تمام و کمال و تجلیگاه همه شئون و ویژگی های برجسته خود معرفی نمود، اشراقات جمال و جلال و کبریائی خود را در وجه کامل خود محمد و آل محمد (علیهم السلام) نمایاند، و چون چکیده و خلاصه همه انبیاء و اوصیاء از آدم تا خاتم جانشین آخرین پیامبر خاتم است از همان ابتدا اراده نمود خط و نشان کامل و جلوه گاه جامعی از همه خوبان و نیکان عالم در او ظاهر نماید و به همه هستی بنمایاند که مظهر تمام و کمال همه اسماء حسنی و آیات کبری و اشراقات کامل از وجه و جمال خود را در او ظاهر می نمایم او باقیمانده و ذخیره شده تا خود و شریعت خود و ثمره حیات و

ص: 142

1- قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... ذاك الذي يغيب عن اوليائه غيبه لا يثبت على القول بإمامته الا من امتحن الله قلبه للإيمان. الزام الناصب: 127.

2- عن زین العابدین (علیه السلام): ... ان اهل زمان غیبتہ القائلون بإمامته المنتظرون لظهوره أفضل اهل كل زمان... کمال الدین: 320.

زحمات انبیاء را در رخساره وجه کامل خویش ظاهر سازد ولایت او کمال دین و تمام نعمات است او حیات طیبه و تداوم رسالت و ثمره تلاش خاتم انبیاء و اوصیاء است که ذخیره شده تا در راستای اصلاح حیات بشر آنان را با اراء حدود الهی و عدالت اجتماعی و دینی و اخلاقی و سیاسی و حقوقی به سر حد کمال برساند.

البته هر چه غیبت به درازا کشد ایمان ضعیف و گاهی از میان می رود چرا که ایمان با آزمایش آشکار می گردد بدین جهت یکی از علت های غیبت امتحان مؤمنان عنوان شده است به گونه ای که از دین و قرآن جز نامی باقی نمی ماند.

رسول خدا(صلی الله علیه واله) می فرماید: شخص صبح مؤمن است ولی شب کافر می شود، شب مؤمن و صبح کافر می گردد هر یک از شما ایمان خود را به اندکی از دنیا می فروشد. (1)

بر این اساس گوئیم امام عصر حجه ابن الحسن العسکری(علیهما السلام) ذخیره شده تا همه حدود شریعت خاتم پیامبران را ظاهر نموده و آن را به اجرا گذارد او دین کامل را که بر پایه ولایت علوی و شئونات

ص: 143

1- قال رسول الله(صلی الله علیه واله):... أقوام دینهم یبیع بعرض من الدنیا قلیل. نهج الفصاحه: 371 / 664. قال رسول الله(صلی الله علیه واله): سیأتی علی امتی زمان لا یبقی من القرآن الا رسمه و لا من الإسلام الا اسمه یسمون به و هم أبعد الناس منه... بحار الانوار: ج 2 / 109؛ ثواب الأعمال: 253. عن النبی(صلی الله علیه واله): سیأتی زمان علی الناس زمان... دینهم دراهمهم و همتهم بطونهم و قبلتهم نساءهم... حیاری سکاری لا مسلمین و لا نصاری. بحار الانوار: ج 71 / 166 / 291.

او خواهد آمد و تجلیگاه نور خدا خواهد شد ظهور او یعنی نور وجه و جلال و کبریائی خدا را آشکار خواهد نمود یعنی سلطنت و آقایی محمد و آل محمد (علیهم السلام) را که تاکنون حق آن پنهان مانده بر عالم ظاهر خواهد نمود او خواهد آمد و سیطره حاکمیت خدا را که در دولت کریمه او ظاهر می گردد بر همه جهان خواهد گسترانید او باقیمانده و چکیده دودمان عصمت است که با ظهور او همه خوبی ها ظاهر می گردد او سبب ریش همه رحمت ها و نعمت ها بر عالمیان است و زنده کننده حیات طیبه ولایه و زندگانی جاودانی است. (2)

ص: 144

1- عن أبي الحسن الماضي (عليه السلام) في قوله تعالى «هو الذي أرسل رسوله...» قال: هو امر الله ورسوله بالولاية لوصيه و الولاية هي دين الحق «ليظهره» قال: يظهره على جميع الأديان عند قيام القائم (عجل الله تعالى فرجه الشريف). كافي: ج 1 / 432؛ المحججه: 87. عن أبي الحسن الماضي (عليه السلام) قال قلت «هو الذي أرسل رسوله بالهدى و دين الحق» قال: هو الذي رسوله بالولاية لوصيه هي دين الحق. كافي: ج 1 / 432. عن الصادق (عليه السلام): ... تنتظرون الى حق امامكم... اما تحبون أن يظهر الله تعالى في ارضه و تقام حدوده في خلقه و يرد الله الحق الى اهله فيظهر حتى... كافي: ج 1 / 334. عن الصادق (عليه السلام): ... فاذا قام القائم عرضوا كل ناصب عليه فان اقرّ بالإسلام و هي الولاية و الا ضربت عنقه... بحار الانوار: ج 52 / 373. عن الصادق (عليه السلام): ... فاذا قام القائم عرضوا كل ناصب عليه فان اقرّ بالإسلام و هي الولاية و الا ضربت عنقه... بحار الانوار: ج 52 / 373.

2- قال الله تعالى: «فليحيينهم حيوه طيبه». نحل: 97. در دعاء ندبه آمده: ... أين محيي معالم الدين و اهله... (مظهر الإيمان و ملقّن أحكام القرآن). در زیارت حضرت حجه بن الحسن (عليهما السلام) آمده: ... ذخرک الله لنصره الدين... البد الأمين: 285. در دعاء مروی از صاحب الزمان (عجل الله تعالى فرجه الشريف) می خوانیم: اللهم جدّد به ما امتحى من دينک و أحي به ما بدل من کتابک و اظهر به ما غير من حکمک حتى يعود دينک به... مصباح المتعجد: ج 1 / 408. قال رسول الله (صلى الله عليه واله): ... يقوم بالدين في آخر الزمان كما قمت به في اول الزمان... كفايه الأثر: 62. قال أبو جعفر (عليه السلام): يقوم بأمر جديد و سنه جديده و قضاء جديد على العرب شديد. الغيبة: 102 / 122. قال الصادق (عليه السلام): في قوله تعالى «مخلصين له الدين...» قال: أنّما هو ذلك دين القائم. المحججه: 257. عن الصادق (عليه السلام): ... يا بريد لا و الله ما بقيت لله حرمه الا انتهكت و لا عمل بكتاب الله و لا سنه نبيه في هذا العالم... اما و الله لاتذهب الأيام و الليالي حتى يرد الله الحق الى اهله و يقيم دينه الذي ارتضاه لنفسه و نبيه... تهذيب: ج 4 / 97؛ كافي: ج 3 / 536. عن أبي عبد الله (عليه السلام): يصنع كما صنع رسول الله (صلى الله عليه واله) يهدم ما كان قبله كما هدم رسول الله (صلى الله عليه واله) امر الجاهليه و يستأنف الإسلام جديد. غيبه النعماني: 236؛ منتخب الأثر: 305. قال أبو جعفر (عليه السلام): ... ثم ينطلق فيدعوا الناس الى كتاب الله و سنه نبيه و الولاية لعلى بن أبى طالب (عليهما السلام) و البراءه من عدوه... المحججه: 80؛ تفسير عياشى: ج 2 / 57. قال رسول الله (صلى الله عليه واله) في خطبه الغدير: ... الا ان خاتم الأئمة منا القائم المهدي (عليه السلام) الا انه الظاهر على الدين... البرهان: ج 2 / 236؛ اثبات الهداه: ج 2 / 220.

خداوند متعال می فرماید: «که شما منتظر باشید که من هم با شما منتظر می باشم»⁽¹⁾.

با توجه به معنایی که در واژه ظهور گذشت و این که حکمت حقیقی ظهور امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) همان اظهار ولایت و سرپرستی و تجلی شئون و مقامات بلند مرتبه ای است که خداوند برای آخرین جانشین معصوم از خاندان جلیل القدر محمد و آل محمد (علیهم السلام) اندوخته است ظهور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) یعنی ظهور آخرین نماینده و حجت باقیمانده پروردگار عالمیان که مظهر همه توانایی ها و دانایی های خدا و شئون همه پیامبران از آدم تا خاتم گردیده یعنی ظهور آقایی او که تاکنون این سرّ پنهان و گنجینه ی کامل دانش آشکار نگردیده، او باقیمانده تا احیاگر و مظهر همه ولایت های سروران آفرینش و اظهار کننده همه مقامات و شئون ولایت علوی و سیطره حاکمیت و دولت مهدویه قرار گیرد.

ص: 146

1- قال الله تعالی: «فانتظروا ائتی معکم من المنتظرین». یونس: 20 / 102؛ اعراف: 71.

و انتظار او یعنی برپایی سلطنت و حاکمیت خدا و سروری محمد و آل محمد (علیهم السلام) که به دست آخرین سرّ پنهان خداوند آشکار خواهد شد و غیبت او همان معنای سرّ و غیبی است که تا ظهور او پنهان مانده.

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... به انتظار (ادا کردن) حق امام خویش هستید... آیا دوست می دارید که حق تعالی در زمین او را ظاهر نماید تا حدود دین را در میان مردم به پا دارد و حق را به اهل آن (ولایت ائمه (علیهم السلام)) واگذارد پس او ظاهر می گردد تا چیزی از حق پنهان نماند... (1)

بنابراین انتظار واژه بلندی است که صاحب هستی را با همه آفرینش به آرزوی آمدن او واداشته تا امر و حاکمیت او بر همه جهان سلطه یابد او ذخیره شده تا همه ویژگی های کامل حضرت حق جل و علا جلوه نموده و جمال و جلال و بزرگی ولایت کلیه الهیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) و عدالت همه جانبه گسترش یافته و به منصف ظهور آمده و آشکار گردد.

آیا مؤمن آزموده این حقیقت را طالب است (2)

یا حضور جسم امام

ص: 147

1- کافی: ج 1 / 334.

2- قال النبی (صلی الله علیه واله): ... و هو ظاهرهم و هو باطنهم... غیبت طوسی: 143. در زیارت آن حضرت آمده: اشهدک یا مولای بهذا ظاهره کباطنه و سرّه کعلانیته و أنت الشاهد علی ذلك... مزار: 205. قال علی (علیه السلام): ... ظاهری إمامه و باطنی غیب لایدرک... مشارق: 106. قال الحسن بن علی (علیهما السلام): ... ثم ینظره بقدرته فی صورته شاب... کمال الدین: ج 1 / 316. سنن عن موسی ابن جعفر (علیهما السلام) عن قول الله عزوجل «أسبغ علیکم نعمه ظاهره و باطنه» قال: النعمه الظاهره الإمام الظاهر و الباطنه الإمام الغائب، قال فقلت له: فیکون فی الأئمه من یغیب؟ قال: نعم یغیب عن أبصار الناس شخصه و لایغیب عن قلوب المؤمنین ذکره و هو الثانی عشر متّا... کمال الدین: ج 2 / 368.

که اکنون غائب است؟ (1) آیا مقصود از غیبت نبود جسمانی امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است؟

اصولاً تاکنون شناخت به بدن های پاکیزه و حضور جسمانی امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ظاهر نشده است یعنی شئونات والا و بلند مرتبه جسمانی یکایک معصومین (علیهم السلام) تا اما عصر (علیه السلام) نیز برای هیچ کس آشکار نگردیده چرا که آن نیز خمیره بالای بهشت است که جاودانه و مرگ و اندراس نمی پذیرد. (2)

ویژگی های برجسته جسمانی حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) خود نیاز به نوشتاری دیگر است که خواب و بیداری او یکسان است نه تنها طی الأرض دارد بلکه سیر آسمانی و آن را می پیماید، لذا فرمود: به راه های آسمان داناتر از راه های زمین است به هر صورت نیکو که بخواهد خویش ظاهر می سازد، او صاحب زمان است که بر جسم او تأثیر نمی گذارد و...

بدیهی است توصیف امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و بررسی امتیازات و ویژگی های

ص: 148

1- قال المجتبی (علیه السلام):... فانّ الله عزوجل یخفی ولادته و یغیب شخصه... بحار الانوار: ج 44 / 19. قال الصادق (علیه السلام):... الخامس من ولد السابغ یغیب عنکم شخصه... کمال الدین: ج 2 / 338.

2- در زیارت حضرت صاحب الأمر آمده: و انک حیّ لاتموت. مفاتیح قال رسول الله (صلی الله علیه واله): المهدی طاووس أهل الجنة. کشف الغمه: ج 3 / 271.

ممتازة ظاهری او نیز با تکیه بر عقول کوتاه و ناقص به افراط و تفریط و سرانجام به بیراهه می برد که پیامبر به علی فرمود: نشناخت تورا مگر من و پروردگار،(1)

کمترین شناخت او به آن است که آن حضرت حجت آخرین معصوم پروردگار است او را به حسب و نسب و صفات و ویژگی های امامت بشناسیم.(2)

رسول خدا به امیر مؤمنان علی (علیه السلام) فرمود: ای ابا الحسن بر خداوند شایسته است که اهل ضلال (گم شدگان) را به بهشت داخل کند و منظورش از این مؤمنانی هستند که در زمان فتنه بر پیروی از امامی که جایگاهش پنهان است و از چشم مردم غائب است به پا خیزند پس آنان به امامت او اقرار می کنند و به دامان او چنگ می زنند و منتظر خروج او می مانند آنان یقین دارند که هیچ تردیدی به خود راه ندهند آنان صبرکنندگان و تسلیم شدگان و فقط از شناختن جان امامشان و از شناختن شخص او گم شده اند.(3)

ص: 149

1- روضه المتقین: ج 13 / 273.

2- قال أبو محمد الحسن بن علی (عليهما السلام): ... من مات ولم يعرف امام زمانه مات ميتة جاهلية... بحار الانوار: ج 51 / 160. قال رسول الله (صلى الله عليه واله): و من احب أن يلقى الله وقد كمل ايمانه و حسن اسلام فليتول الحجة صاحب الزمان المنتظر... بحار الانوار: ج 36 / 296.

3- عن علي (عليه السلام) قال قال رسول الله (صلى الله عليه واله): يا أبا الحسن حقيق على الله أن يدخل اهل الضلال الجنة و أئمة عنى بهذا المؤمنين الذين قاموا في زمن الفتنه على الإلتتمام بالإمام الخفى المكان المستور عن الأعيان فهم بإمامته مقرّون و بعروته مستمسكون و بخروجه منتظرون موقنون غير الشاكين صابرون مسلمون و أئمة ضلّوا عن مكان امامهم و عن معرفه شخصه. مكّيال: ج 2 / 146؛ بحار الانوار: ج 52 / 143 و ج 90 / 15.

البته وجود امام عصر(علیه السلام) منتهی از جانب پروردگار است و سبب ایجاد و بقاء همه هستی است او حجت بالغه و دلیل آشکار و نشانه روشن بر یکتایی خدا و دین اوست او ذخیره روزی است که برای مؤمنان رحمت و نجات و برای کافران نعمت و خواری خواهد بود.

امام زمان حضرت مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) را به گونه ای باید شناخت که آن حضرت نزد منتظر او ظاهر و شاهد باشد زیرا او چشم بینا و گواه بر همه هستی است البته ظاهر در مقابل پنهان و حاضر برابر غائب است باید آن حضرت نزد مؤمن آزموده از خورشید پس ابر آشکارتر و ظاهرتر باشد و امر او و ویژگی ها و شئون الهی او از روز آشکارتر باشد او سرّ و غیب و مثل بلند و مظهر دانایی و توانایی است همه شئون و اشراقات برجسته و برترین امین پروردگار است که حق تعالی او را خط و نشان حیات جاودانه بشری کشیده و ذخیره هستی خوانده(1)

چنین شئوناتی باید خرد منتظران حقیقی ظاهر باشد،(2) رسول خدا(صلی الله علیه واله) می فرماید:... در زمان غیبت از وجود امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) و از نور ولایت او بهره مند می شوند همچنان که مردم از نور خورشید پس ابر سود می برند،(3)

البته شناخت به وجود او با جسم و روح پاکیزه و

ص: 150

1- در زیارت امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) به سرّ من رأی آمده:... ذکرک الله لنصره الدین و اعزاز المؤمنین... المزار (شهید اول): 205؛ بحار الانوار: ج 99 / 117.

2- عن أبي جعفر(علیه السلام):... والله الأئمة یا أبأخالد لنور الإمام فی قلوب المؤمنین انور من الشمس المضيئه... کافی: ج 1 / 195؛ البرهان: ج 5 / 397.

3- الزام الناصب: ج 1 / 385.

عرشی خود معرفتی مضاعف بر همه شناخت ها است! چنین حقیقتی و سرّی مخفی مانده و اختفاء از ظالمان گرفته تا با اراده پروردگار آن آشکار گردد.

با چنین اعتقاد و ایمان استوار است که مؤمنان آزموده در زمان غیبت برترین افراد همه زمان ها حتی زمان حضور سایر ائمه معصومین (علیهم السلام) می باشند زیرا عقل ها و فهم ها و شناخت آنها کامل شده و غیبت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد آنان همانند زمان حضور است به درستی آن ها شیعه پاکیزه و حقیقی هستند. (1)

مؤمنان آزموده در زمان غیبت، امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد آنها ظاهرتر از روز است شک در خود راه نمی دهند و الا حجت الهی از آنان پنهان نمی گشت (2)

مؤمن باید امام شناس شود بیابد آیا منتظر ظهور یا حضور امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) باشد؟

بدیهی است اگر اینگونه امام نزد آنان آشکار نباشد و در حضور او بوده و او را نشناسیم طبیعی است با بی معرفتی حد شناخت و حق آن را ادا نکرده بلکه با نافرمانی و نادانی حقوق او را ضایع و از ناسپاسان

ص: 151

1- عن علی بن الحسین (علیهما السلام): انّ اهل زمان غیبتهم القائلین یامامته و المنتظرون لظهوره افضل من اهل کل زمان لأنّ الله تعالی أعطاهم من العقول و الأفهام و المعرفة ما صارت به الغیبه عندهم بمنزله المشاهده... أولئک المخلصون حقاً و شیعتنا صدقاً... بحار الانوار: ج 52 / 122؛ اثبات الهداه: ج 2 / 89.

2- عن أبی عبد الله (علیه السلام) قال: ... و هم فی ذلک یعلمون انّه لم تبطل حجج الله عزوجل و لا بیّناته... و قد علم انّ اولیاءه لایرتابون و لو علم انّهم یرتابون ما فقد عنهم حجته طرفه عین... کمال الدین: ج 2 / 339؛ کافی: ج 2 / 138.

به حریم حجت واجب الاطاعه خدا خواهیم بود و از او روی گردان و زبان به اعتراض می گشاییم همانگونه که در عصر حضور همه ائمه (علیهم السلام) بسیاری با عدم معرفت ایشان را نشناخته تا آنجا که نه تنها حق ایشان را غصب نمودند بلکه آن را شهید نمودند که یکی از علت های غیبت نیز همین امر می باشد که به معرفت آن و دشمنان مغرض در پی آن بودند. (1)

آری با چنین شناخت اگر شخصی در زمان غیبت آن حضرت از دنیا رود شهید مرده است.

گوید نزد امام صادق (علیه السلام) بودم و پیرمردی کمر خمیده عصا به دست وارد شد و سلام نمود امام (علیه السلام) نیز پاسخ سلام او را داد او گفت: یا بن رسول الله دست پیش آر تا آن را ببوسم پس از آن که بوسید گریست، حضرت فرمود: ای شیخ چرا گریه می کنی او گفت: فدای شما شوم نزدیک صد سال است منتظر قائم شما هستم می گویم این ماه و این سال خواهد آمد و حال آن که پیر شده، پوستم نازک و استخوانم فرسوده و مرگ من نزدیک شده است اما آنچه می خواستم در شما (ظهور و فرج) نمی بینم بلکه شما را کشته و آواره می بینم، دشمنان شما را می بینم که پر و بال گرفته گویا پرواز می کنند پس چرا گریه نکنم، امام صادق (علیه السلام) نیز گریست و فرمود: ای پیرمرد چنانچه زنده باشی و قائم ما را ملاقات کنی در مرتبه بالا با ما خواهی بود و اگر

ص: 152

مرگ تو را فرارسد روز رستاخیز با گران مایه ترین افراد پیامبر خواهی بود و آنان ما اهل بیت (علیهم السلام) هستیم. (1)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: هر کس از شما در بستر بمیرد در حالی که حق خدا و رسول و اهل بیت او را بشناسد شهید مرده است. (2)

امام زین العابدین (علیه السلام) می فرماید: ... پس بر امر آن ثابت نمی ماند مگر کسی که یقین او استوار و شناخت او صحیح باشد و نسبت به حکم ما هیچ گونه سستی و تردید به خود راه نداده و تسلیم ما اهل بیت باشد. (3)

ص: 153

1- بحار الانوار: ج 36 / 408.

2- قال علی (علیه السلام): من مات منکم علی فراشه و هو علی معرفه حق ربه و حق رسوله و اهل بیته مات شهیداً... نهج البلاغه: 283؛ تأویل الآیات: 642.

3- عن زین العابدین (علیه السلام):... فلا یشب علیہ الا من قوی یقینه و صحت معرفته و لم یجد فی نفسه حرجاً مما قضینا و سلّم لنا اهل البیت (علیهم السلام). کمال الدین: ج 1 / 324؛ بحار الانوار: ج 51 / 134.

مهدی (علیه السلام) آخرین جانشین و تبلور ویژگی های کامل ائمه (علیهم السلام)

بدون تردید یکی از اعتقادات مسلم شیعه اثنی عشری اعتقاد به امامت پیشوای دوازدهم حجه ابن الحسن العسکری (علیهما السلام) است. (1)

آنچه که در این مجال یادآوری آن مناسبت دارد آن است که خاتم اوصیاء امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) ثمره و چکیده خاندان عصمت و طهارت و برترین و کامل ترین نمونه هستی از دودمان پاکیزه عصمت است او باقیمانده تا نمایانگر همه ویژگی ها و تبلور کامل همه برتری های خاندان عصمت باشد، او باقیمانده تا اشراقات کامل ولایت علویه، عصمت فاطمیه، حلم حسنیه، شجاعت حسینی، عبادت سجادیه، دانش صادقیه و باقریه و مظلومیت کاظمیه، صولت رضویه، جود جوادی، حشمت و کرامت عسکریین (علیهم السلام) را به نمایش گذارد، او خواهد آمد تا تمام ویژگی های بلند مرتبگان هستی را در دولت مهدویه آشکار سازد

ص: 154

1- جستجو و سخن گفتن پیرامون امامت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) خود نیازمند تدوین فهرست کاملی از هزاران نوشته است که تاکنون بزرگان عامه و خاصه شیعه و سنی از زمان خود پیامبر (صلی الله علیه واله) تاکنون به رشته تحریر در آمده اند دلیل روشن بر این معنا تألیف کتاب های فراوان پیرامون آیات شریفه قرآن در این زمینه موجود است.

چرا که او وجه رب العالمین و نمونه کامل نور جلال عصمت و ولایت پروردگار است، او می آید تا جلوه های فروزان و سلطنت پایدار و حیات جاودانه را به نمایش گذارد و به جهانیان بنمایاند که در میزان محکم و استوار الهی تنها کسانی با آزمایش، معیار تمام و کمال قرار گرفته اند که با عصمت از جانب خدا انتخاب شده تا مسیر هدایت به انحراف کشیده نشود.

اساساً کسانی که دارای روح پاکیزه و بدن های بهشتی هستند عرش نشینانی که گوی سبقت را در میان همه آفرینش بوده اند، آنان دارای هفتاد و دو اسم اعظم الهی و به طور چکیده هیکل تمام نما و سیمای کامل پروردگار عالمیان قرار گرفته اند، آنها حجت ها و پیشوایان پاکیزه خداوند هستند. (1)

امام عصر بقیه الله الأعظم (عجل الله تعالی فرجه الشریف) برترین و جامع ترین و آخرین خاندان معصومین است که باید دارای ویژگی های کامل و تمام ایشان باشد.

بر این اساس گفته می شود که امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شبیه پیامبر و یکایک معصومین (علیهم السلام) از جهات گوناگون در دانایی و توانایی و بندگی و همه صفات پسندیده ایشان می باشد. (2)

ص: 155

-
- 1- قال الله تعالی: «کونوا مع الصادقین»، در زیارت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) آمده: ... اللهم صلّ علی ولیک و ابن اولیائک الذین عرضت طاعتهم و اوجبت حقّهم و اذہبت عنهم الرجس و طهرتهم...
  - 2- مکیال: ج 1 / 230.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: هیچ یک از معجزه های پیامبران و جانشینان او نیست مگر آن که مانند آن را خداوند به دست قائم ما ظاهر کرده است. [\(1\)](#)

امام صادق(علیه السلام) از رسول خدا(صلی الله علیه واله) نقل می کند که آن حضرت فرمود: ... نهمین از آن ها باطن ایشان و او ظاهر و برتر آن ها و قائم آنان می باشد. [\(2\)](#)

ص: 156

1- عن الصادق(علیه السلام): ... ما من معجزه من معجزات الأنبياء والأوصياء الا ويظهره الله مثلها على يد قائمنا... اثبات الهداه: ج 7 / 57.

2- قال رسول الله(صلی الله علیه واله): ... تاسعهم باطنهم و هو ظاهرهم و هو افضلهم و هو قائمهم... غيبت نعمانی: 73.

امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد مؤمنان آزموده ظاهرتر از خورشید

حق تعالی به خواست حکیمانه از نور عظمت خود انوار درخشان محمد و آل محمد (علیهم السلام) را آفرید نور اول آفریده حق و ظاهر و نمایانگر غیر خود است نوری که هرگز محیط افکار کوتاه ماقرار نمی گیرد، نور تمام و کمالی (1) که مبدء و منشأ آفرینش همه آفریده های نورانی گردید او مثل کامل از نور پروردگار بود نوری واقعی پاکیزه کامل و شریف که ریشه همه کمالات و خوبی ها از دانایی ها و توانایی ها و واسطه ایجاد مجموعه هستی گردید او را منظور و مقصود عالم معرفی نمود.

آن نور در منتهای کمال و پاکیزگی و سرّ و حجاب پروردگار بود او نمایانگر همه کمالات الهی خوانده شده پس از آنکه حق تعالی انوار پاکیزه چهارده نور پاکیزه خود را آفرید و آن را نور و علم و کمال خواند شدت درخشندگی انوار مقدسه محمد و آل محمد (علیهم السلام) با درخشندگی تمام و کمال پیرامون عرش همگان را به نظاره نشانده به گونه ای که از شدت درخشندگی حجاب گرفته اند آنان با داشتن جایگاه خاصی از نورانیت گرداگرد عرش همه ملائکه نورانی و

ص: 157

1- در زیارت جامعه آمده است: ... و تمام نور کم...

روحانی را شیفته خود نموده اند به گونه ای که عرشیان همچون قطره از نور ایشان آفریده شده اند.

البته کسی را یارای فهم و درک چگونگی صفا و درخشندگی انوار مقدسه پیرامون عرش نبوده تنها خود می داند که در چه مرتبه و منزلتی پیرامون عرش اظهار درخشندگی نموده اند. (1)

از این پس به صورت چهارده نور پاکیزه با ارواح قدسیه و بدن های نورانیه جایگاه بلند به خویش اختصاص داده اند و در میان ایشان نور فروزان خلاصه و چکیده از آدم تا خاتم جلوه خاصی در وسط انوار به همه موجودات نورانی داده که طاووس بهشتیان خوانده شده، او آخرین نور تمام و کمال از عصمت و ولایت و امامت است.

امام باقر (علیه السلام) در فقره ای از حدیث معراج پیرامون آفرینش نورانی حضرت حجت (عجل الله تعالی فرجه الشریف) آمده که: ... حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در نور فرو رفته در حالی که ایستاده نماز می گذاردند و آن حضرت در میان ایشان همچون

ص: 158

1- قال الله تعالی: «استکبرت أم كنت من العالین». ص: 75. در زیارت جامعه می خوانیم: ... خلقکم الله انواراً فجعلکم بعرضه محققین... عن علی بن الحسین (علیهما السلام): ... فأفأقهم اشباحاً فی ضیاء نوره (صفاء نوره). کافی: ج 2 / 692. فقال رسول الله (صلی الله علیه واله): أنا و علی و فاطمه و الحسن و الحسین (علیهم السلام) کنا فی سرادق العرش نسبح الله... بحار الانوار: ج 26 / 346. قال رسول الله (صلی الله علیه واله): ... و اوصیائک مکتوبون علی سرادق عرشى... احقاق الحق: ج 5 / 93. قال الصادق (علیه السلام): ... کنا انواراً حول العرش نسبح الله و نقدسه... بحار الانوار: ج 25 / 21.

البته نورانیت نشانه کمال و شرافت و بزرگی است آن هم نور پروردگاری که از درخشندگی نور جلال عظمت پروردگار آفریده شده، نوری که برتر، کامل تر و خالص تر از او نمی باشد و هرگز سایرین با او سنجیده نمی شوند چرا که او ذخیره برای اکمال و اتمام همه کمالات و نعمت ها شمرده شده است او را در وسط انوار پاکیزه قرار داد تا بنمایاند که همه بر گرد محور او اظهار درخشندگی و کمال می نمایند او ذخیره خدا و چکیده آفرینش و ثمره تلاش همه انوار فروزان بلکه ثمره زحمات پیامبر (صلی الله علیه واله) و اوصیاء اوست!

او نور پروردگار عالمیان است که همه ره یافتگان به هدایت او نجات یافته اند، (2) سلام بر آن نور فروزانی که زنده ای است که نمی میرد. (3)

امام صادق (علیه السلام) ذیل آیه شریفه «و اتبعوا النور الذی أنزل معه» فرمود: مقصود امیر مؤمنان علی و ائمه (علیهم السلام) می باشند.

ص: 159

1- عن أبي جعفر (عليه السلام) عن النبي (صلى الله عليه واله):... و المهدى ضحاح من نور قیام یصلون و هو فی وسطهم یعنی المهدی کائنه کوکب دری... اثبات الهداه: ج 2 / 231. فی دعاء الصادق (علیه السلام):... دعوت لنور آل محمد (علیهم السلام) و سابقهم و المنتقم بأمر الله من أعدائهم... بحار الانوار: ج 86 / 62.

2- در دعای امام عصر (علیه السلام) آمده: السلام علیک یا نور الله الذی یهتدی به المهتدون. جمال الاسبوع: 37.

3- السلام علی النور... و انک حی لاتموت. بحار الانوار: ج 99 / 103.

در جای دیگر امام صادق (علیه السلام) ذیل آیه شریفه «و من لم يجعل الله له نوراً فما له من نور» فرمود: امامی از فرزندان فاطمه (علیها السلام) است.

آری وجود امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نور، کمالات او، علوم سرشار و ولایت و سرپرستی او برای هدایت به سبب شدت درخشندگی، مقصود و بهره گیری همه هستی است! لذا امام باقر (علیه السلام) فرمود: «... ای ابا خالد سوگند به خدا مقصود از نور ائمه از آل محمد (علیهم السلام) تا روز قیامت می باشند» (1).

البته هر چه غیبت طولانی شود ایمان ها و هدایت ها و شایستگی کمال کمتر می شود (و قطعاً ایمان پس از آزمایش و اختیار است) او خواهد آمد تا ایمان ها کاملاً ظاهر گردد و همه از وجود آخرین جانشین پیامبر و باقیمانده از سلاله انبیاء و اوصیاء بهره کامل برده زیرا انتظار او یعنی انتظار همه خوبی ها می باشد. (2)

او چشم حیات و خورشید درخشان عالم امکان است که ثبات عالم به وجود او و هدایات اوست!

جابر بن عبدالله انصاری از پیامبر (صلی الله علیه واله) پرسید: آیا در زمان غیبت، شیعه از حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) سودی می برند؟ رسول خدا (صلی الله علیه واله) فرمودند:

ص: 160

1- قال الباقر (علیه السلام): یا أبا خالد النور و الله الأئمة من آل محمد (علیهم السلام) الی یوم القیامه. کافی: ج 1 / 195؛ البرهان: ج 5 / 396.

2- قال الله تعالی: «اعلموا انّ الله یحیی الأَرْض بعد موتها...». حدید: 17. قال الله تعالی: «فانتظروا انّی معکم من المنتظرین». اعراف: 71.

آری سوگند به کسی که مرا به پیامبری مبعوث نمود همانا آنها در زمان از وجود امام عصر(علیه السلام) و از نور ولایت او نورانی و بهره مند می شوند همچنان که مردم از نور خورشید پس ابر سود می برند. (1)

تشبیه رسول خدا(صلی الله علیه واله) از وجود و ولایت امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) به خورشید پس ابر به اموری است که ذیلاً به آنها اشاره می شود:

1. چون حضرت مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) وسیله رساندن هدایت و علم و کمال و رحمت برای بشریت به خصوص شیعه می باشد بدین جهت آن حضرت همچون خورشید پس ابر در زمان غیبت سبب رحمت به همه موجودات است و با ارتباط معنوی و سبب هدایت شیعه به امر ولایت می باشند.

2. انتظار بیرون آمدن خورشید از پس ابر حالت انتظار و حس امید را در دل زنده می کند حس انتظار وجود امام عصر(علیه السلام) امید کمال و ترقی را برای بشریت تجدید می کند.

3. منکر امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) با آن همه آثار وجودی آن حضرت همچون منکر خورشید پس ابر غیبت است.

4. همانگونه که خورشید پس ابر چه بسا منفعت فراوان دارد امام زمان(عجل الله تعالی فرجه الشریف) نیز غیبت او چه بسا منافع فراوان دارد.

ص: 161

5. همانطور که بدون وجود ابر به خورشید نمی توان شدت ظهور خورشید فروزان وجود امام عصر(علیه السلام) را بدون ایمان قلبی نتوان یافت با آن که او ظاهرتر از خورشید است.
6. همانگونه که خورشید پس ابر گاهی بیرون آمده و سپس پنهان می شود وجود پس ابر غیبت گاهی برای بعضی ظاهر شده و می توانند از کمالات معنوی و علوم سرشار او بهره برده که خود دلیل بر امکان دیدن اوست.
7. نفع خورشید برای همه کسانی است که منکر خورشید نیستند و از پس ابر هم نفع می برند امام عصر(علیه السلام) هم برای هدایت همه خلق است مگر کسی کور باشد تا انکار او نماید.
8. وجود خورشید پس ابر هم هست اما بهره بری به مقدار بهره گیری از اوست امام زمان(علیه السلام) نیز هست اما فقط شیعه از وجود او بهره کافی می برد.
9. خورشید برای انسان ها قابل دسترسی نیست از شدت درخشندگی نمی توان آن را دید اما منافع او به موجودات رسیده و امکان حیات را فراهم می آورد، در زمان غیبت امام عصر(علیه السلام) نیز امکان ملاقات نیست اما فیوضات و عنایات او باقی و جاری است بلکه بدون ادعای نیابت هم امکان دیدن حضرت هست.
10. همانگونه که خورشید به همه جهان نور یکسان می دهد و در

پس ابر آنان را بهره مند می کند امام زمان(علیه السلام) برای همه بشریت رحمت و لطف است اما برای شیعه هدایت و سودمند است.

11. همانطور که خورشید در مرکز منظومه شمسی قرار دارد و همه سیارات آن گرد محور خاصی به دور او در گردش هستند وجود امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) نیز محور عالم هستی است که تمام آفرینش پیرامون وجود مبارک آن حضرت و هدایات تکوینی او در گردش و از رحمت و اسعه او بهره مند شده در اینجا از قوه جاذبه ولائی او همه شیعه بهره مند شده اند.

12. وجود منظومات این جهان بر گرد خورشید گرچه پس ابر باشد عامل حیات و بقاء آنهاست تا از محور خود خارج نشوند، وجود امام عصر(علیه السلام) نه تنها علت حیات و بقاء بلکه علت وجودی همه خلق است گرچه پس ابر باشد که «لولا الحجه لساخت الأرض بأهلها».

13. بهره گیری از خورشید پس ابر در همه مکان ها مگر موجوداتی که خود را از او پنهان داشته اند وجود دارد، بهره گیری شیعه از وجود امام زمان(علیه السلام) نیز چون ارتباط کافی دارند بیش از سایرین می باشد.

14. اساساً ابر مانع تابش خورشید شده نه خورشید پس ابر رفته باشد، این خلق است که حجاب میان خود و حجت پروردگار را با گناه و طغیان برای خویش افکنده و سبب غیبت شده است وگرنه وجود امام عصر(علیه السلام) ظاهرتر از خورشید پس ابر روشنگری می نماید.

15. بزرگی خورشید در پس ابر کم و کاست نمی شود وجود بلند مرتبه ی امام عصر(علیه السلام) در بالاترین و برترین مرتبه از کمال و بزرگی است که با انکار او یا نبودن او چیزی از بزرگی او نمی کاهد و آثار وجودی او را از میان نمی برد.
16. رفتن خورشید پس ابر چه بسا به جهت منافع و مصالحی است که حق تعالی آن را برای بشر قرار داده است، وجود امام عصر(علیه السلام) در زمان غیبت نیز خود منافع و مصالحی فراوان دارد نمی توان آن را انکار یا نادیده گرفت غیبتی او سرّی از اسرار خداوند است.
17. عمر خورشید در مقایسه با سایر سیارات قابل سنجش نیست عمر طولانی امام زمان(علیه السلام) نیز در بلندای تاریخ بیشترین و بالاترین عمر انسان های روی زمین است.
18. هر چه به خورشید با اصول صحیح نزدیک شویم و امکان بهره گیری از نور و حرارت او بهتر و بیشتر خواهد شد و بشریت هر چه به امام عصر(علیه السلام) نزدیک شود از برکات وجودی و علم و کمال او بیشتر بهره مند می شود.
19. همانگونه که دسترسی به خورشید آن هم پس ابر برای هیچ کس ممکن نیست فهم و درک و احاطه کامل به مقام و شئون و جایگاه آن حضرت نیز برای کسی ممکن نمی باشد.
20. با طلوع خورشید همه سیارات و منظومات از دید ما خارج

شده و قابل دیدن نیستند، با ظهور امام عصر(علیه السلام) حتی زمان غیبت نیز شیعه می یابد که جایگاهی برای سایرین نیست تا امر بر دیگران اشتباه نشود که امام نیست یا دیگری است.

21. ابر موجب سلامت از سوزش آفتاب و از دست دادن دیدگان با نگاه مستقیم به خورشید و سبب آمادگی برای بارش ها و گرداب ها است، وجود امام عصر(علیه السلام) سبب آمادگی برای بهره گیری از هدایات و توجهات او خصوصاً برای شیعه می باشد تا در مسیر پاکیزه و صراط مستقیم الهی قرار گیرد.

22. از آنجا که روزی ابر از برابر خورشید کنار رفته و نمایان می گردد غیبت امام زمان(علیه السلام) نیز روزی به پایان خواهد رسید.

23. وجود خورشید باعث شناخت اشیاء از یکدیگر است، وجود امام عصر(علیه السلام) و کمالات او نیز سبب رشد و کمال و شناخت خوب و بد و هدایت بشر است.

24. ماه از خورشید کسب نور می کند، در زمان غیبت نیز علماء و شیعیان از علوم سرشار و کمالات آن حضرت بهره گرفته و آن را نشر و گسترش می دهند.

25. خروج خورشید از پس ابر به امر پروردگار است، ظهور امام زمان(علیه السلام) به اذن خداوند و اراده اوست.

26. اشعه های گوناگون خورشید و منافع آن از پس ابر خود گویای

برکات گوناگون اوست، برکات وجودی و حیاتی و بقایی و عنایات و الطاف خاصه آن حضرت هم به صورت های گوناگون ظاهری و باطنی، مرئی و نامرئی برای بشر همیشه بوده و تداوم دارد.

27. خورشید پس ابر از نظر علمی خواص میکروب زدایی و از نظر فقهی جزو مطهرات است، وجود امام عصر (علیه السلام) در پس ابر نیز خواص علمی، اعتقادی، دینی، اخلاقی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی دارد.

28. خورشید در میان همه سیارات برای ما آشکارتر و روشن تر از سایر سیارات است، وجود امام زمان (علیه السلام) نیز ظاهرتر و برتر و هدایتگر از سایر معصومین (علیهم السلام) است و برای شیعه با وجود پس ابر هدایتگرتر است.

29. تابش خورشید به حسب فصول سال گوناگون و بهره بری مختلف است بهره بری در میان شیعه هم از وجود آن حضرت گوناگون می باشد.

30. نه تنها توجه به نور خورشید فقط نبوده بلکه از حرارت او نیز از پس ابر بهره برده می شود، رسول خدا (صلی الله علیه واله) نه تنها اشاره به نور وجودی آن حضرت نموده بلکه صراحت به ولایت و دوستی و بهره گیری از حرارت ولایت آن حضرت نیز نموده است.

تجلیات و اشراقات وجودی و علمی و ولایی و بقایی امام عصر (علیه السلام)

همه عالم را فرا گرفته و می گیرد از ابتدای آفرینش به درخشش نور وجود او عالم آفریده شد و او مقصود عالم گردید و به وجود او عالم حیات داشته و پا برجاست و به هدایات و توجهات ولایه او نیز خلق هدایت شده و زندگی جاودانه و حیات تازه یافته است نه تنها اشراقات و تجلیات نورانیه امام عصر (علیه السلام) پیش از آفرینش جلوه خاصی در میان آفریده های نورانی آشکار نموده است بلکه در اصلااب شامخه انبیاء نام و یاد او در میان همه موجودات به یادگار مانده و همه را به انتظار نشانده (1) او نور فروزان پروردگار است که درخشندگی تمام و کمال از آدم تا خاتم دارد از هنگام ولادت اینگونه درخشندگی آشکار گردید (2) تا زمان ظهور آشکار مانده است و تجلیات و شئون پروردگار را به نمایش گذارده او چشم بینای الهی و گواه روشن بر رفتار همه خلق است اشراقات نوری او از زمان حضور تا ظهور نه تنها همه خلق را فرا گرفته بلکه در زمان غیبت نیز مؤمنان او را همچون خورشید پس ابر یافته و امدادات غیبی او را نگریسته و یافته اند.

او نور دل های مؤمنان است که آنها امام عصر (علیه السلام) را به حقیقت

ص: 167

-
- 1- در دعای ماه رجب آمده: ... فبهم ملأت سماءک و أرضک. مصباح المتعجب: ج 2 / 804. در زیارت وارث می خوانیم: کنت نوراً فی الأصلااب الشامخه و الأرحام المطهره... بحار الانوار: ج 97 / 187. قال الله تعالی: «فانتظروا انی معکم من المنتظرین». اعراف: 71.
  - 2- قال محمد بن عثمان العمری: ... سطع نور من فوق رأسه الی عنان السماء. بحار الانوار: ج 51 / 16. قالت الحکیمه: ... و اذا أنا بها و علیها من أثر النور ما غشی بصری... کمال الدین: ج 2 / 428. قال سمعت أباهارون رجلاً من أصحابنا یقول: رأیت صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) و وجهه یضیء کأنه القمر ليله البدر. کمال الدین: ج 2 / 434.

ایمان یافته اند(1) جلوه های فروزان اشعه های جمال و جلال و کبریائی حجت پروردگار برهان های آشکار بر یکتایی خداوند و حقانیت به رسالت و امامت ایشان است که بر دوستان آن حضرت پوشیده نیست.

درخشندگی ظاهری و باطنی به گونه ای است که در نبود او نیز شیعه آن را یافته است.

امام صادق(علیه السلام) ذیل آیه شریفه «و أشرقَت الأرض بنور ربها» می فرماید: مقصود صاحب زمین یعنی پیشوا و امام زمین است، پرسیدم: آنگاه که امام خروج کند چه می شود؟ حضرت فرمود: آنگاه مردم از نور خورشید و ماه بی نیاز شده و از نور (وجود) امام بهره کافی می برند.(2)

ص: 168

-
- 1- عن أبي جعفر(عليه السلام):... و الله ياأباخالد لنور الإمام في قلوب المؤمنين أنور من الشمس المضيئه بالنهار و هم و الله ينورون قلوب المؤمنين و يحجب الله عروجل نورهم عمّن يشاء فتظلم قلوبهم... تفسير قمی: ج 2 / 371.
  - 2- عن الصادق(عليه السلام) في قوله تعالى «و أشرقَت الأرض بنور ربها» قال: رب الأرض یعنی امام الأرض قلت: فاذا خرج يكون ماذا؟ قال: اذا استغنى الناس عن ضوء الشمس و نور القمر و يجتزون بنور الإمام. مکیال: ج 1 / 267.

قال الله تعالى: «به راستی ما پیامبران خود را با دلایل آشکار روانه کردیم و با آنها کتاب و میزان را فرود آوردیم تا مردم به انصاف برخیزند» (1).

امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) هدف نهایی از برپایی خواسته های پروردگار و همه فرستادگان الهی از آدم تا خاتم است و وجود امام به جهت اجراء حدود و حقوقی است که جوامع بشریت را به سر حد کمال می رساند.

با توجه به اینکه همه پیامبران آمدند و با تلاش های فراوان با کفر و شرک مبارزه نموده و یکتاپرستی را به پاداشتند و برای ایجاد حاکمیت قوانین الهی و به پاداشتن عدالت کلی در جوامع بشری دچار مشکلات فراوان و متحمل سختی های بسیار شدند.

اما در عصر ظهور جهان حیاتی نوین می یابد اهداف پیامبران الهی چیزی از همان ابتدا آفرینش تاکنون فریاد ملائکه را برداشته که حق

ص: 169

1- قال الله تعالى: « لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ ». حدید: 26.

تعالی در پاسخ آنان فرموده: «اَنْتِیْ اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ».

در عصر ظهور اجرا خواهد شد یعنی علم و عدالت که وسیله ترقی و تکامل است بر جهان حاکم خواهد شد سیطره بالاترین قدرت و علم سرشار و عدالتی پایدار در زمینه های اقتصاد و سیاست و اجتماع و اخلاق و سیاست عصر نجات و رهایی از بیداد را رقم خواهد زد.

ظهور اشراقات دولت کریمه ی مهدویه با ظهور تجلیات و شئون الهیه عصر شکوفایی سلطنت و سیطره ولایت علویه پرچم توحید و رسالت و ولایت را به اهتزاز در آورده و بر سراسر جهان خواهد گسترانید.

امام باقر(علیه السلام) ضمن حدیثی می فرماید: ... حق تعالی مهدی(علیه السلام) و یاوران او را مالک مشرق ها و مغرب های زمین نموده و به واسطه آنان دین را ظاهر نموده و اثری از بیداد و بدعت دیده نمی شود. (1)

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: ... سوگند به خدا حتما عدالت آن حضرت در میان خانه های آنان وارد می شود و همانگونه که سر ما و گرما وارد می شود. (2)

چنین عدالتی تحت یک حکومت و سلطنت جهانی تشکیل

ص: 170

1- احقاق الحق: ج 13 / 341.

2- غیبت نعمانی: 297؛ بحار الانوار: ج 52 / 378. قال سمعت أبا عبد الله (عليه السلام): ... أما والله ليدخلن عليهم عدله جوف بيوتكم كما يدخل الحر والقر. غیبت نعمانی: 297.

می گردد و سراسر جهان را پر از عدل و داد نموده همانطور که پر از جور و ستم شده باشد.

در زیارت امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) می خوانیم: سلام بر تو که برای زنده کردن دولت کریمه تو به آرزویت نشسته اند...
[\(1\)](#)

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: ... بشارت باد شما را به مهدی (علیه السلام) (تا سه بار فرمود)... او زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آنکه از ظلم و ستم انباشته باشد... عدالت او همه آنها را فرا می گیرد... [\(2\)](#)

آن چنان عدالت فراگیر و همه جانبه می شود که در سایر موجودات نیز تأثیر به سزا نهاده و تحول شگرف در حیوانات می گذارد و خوی و زندگی را از آنها گرفته و امنیت کلی برای همه موجودات خواهد آورد. [\(3\)](#)

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: گزند هر جنبنده ای گرفته می شود به طوری که کودک دست در دهان افعی می نماید و به او آسیب نمی رسد فرزند خردسال با شیر روبرو می شود به او آسیب نمی رساند شیر در

ص: 171

1- السلام عليك ايها المؤمن لإحياء الدوله الشريفه... صحيفه مهديه: 111.

2- قال رسول الله (صلی الله علیه واله): ... و يسعهم عدله... غيبت طوسی: 111.

3- عن علي (عليه السلام): ... اصطاحت السباع و البهائم... بحار الانوار: ج 52 / 280 / 316. قال الباقر (عليه السلام): ... اذا قام القائم اهل البيت قسّم بالسويه و عدل في الرعيه فمن أطاعه فقد أطاع الله و من عصاه... غيبت نعماني: 237. عن الباقر (عليه السلام): ... و يجتمع اليه اموال اهل الدنيا كلها من بطن الأرض و ظهرها... فيعطى عطاء لم يعطه احد قبله... بحار الانوار: ج 52 / 390. قال رسول الله (صلی الله علیه واله): يخرج في آخر الزمان خليفه يعطى المال بغير عدد. بحار الانوار: ج 51 / 105.

میان شتران همچون سگ برای آنها است و گرگ میان گوسفندان همانند سگ برای آنها است. (1)

عدالت فراگیر دولت کریمه با ظهور کامل ترین و برترین خلیفه خدا و آخرین جانشین رسول خدا (صلی الله علیه واله) جهان را پر از عدل و داد نموده و تحولات فراوان در تمام آفرینش و نظام هستی و آسمان ها می نماید ریزش برکات آسمان و زمین نه تنها کمال کننده امنیت و رفاه و برپایی و شکوفایی گستره ی عدالت در جهان بلکه خواست پروردگار از برپایی دولت کامله الهیه بر سراسر هستی را فراهم می کند.

امام مجتبی (علیه السلام) می فرماید: درندگان با یکدیگر در صلح و آرامش خواهند بود... (2)

در نتیجه همه اندوه ها، ناعدالتی ها و کمبودها برچیده شده و خاتمه یافته و انتظار فرا رسیدن عدالت الهیه و تحقق وعده خداوند به سر رسیده است که فرمود: «فانتظروا انی معکم من المنتظرین».

موسی بن جعفر (علیهما السلام) ضمن آیه شریفه «و یحیی الأرض بعد موتها» می فرماید: این نیست که زمین به باران زنده شود بلکه حق تعالی مردانی را می فرستد و عدل و داد را زنده می کنند زمین برای عدالت مهیا و زنده می شود، همانا برپا شدن عدالت سودمندتر از بارش باران

ص: 172

1- التشریف بالمنن: 299.

2- بحار الانوار: ج 52 / 280 / 316.

در مدت چهل روز است... (1)

امام باقر(علیه السلام) ذیل آیه شریفه «الذین ان مکناهم...» می فرماید: این آیه برای حضرت مهدی(عجل الله تعالی فرجه الشریف) و یاران او نازل شده است حق تعالی آنان را مالک مشرق ها و مغرب های زمین نموده و دین را به ایشان آشکار می نماید به طوری که از ستم و بدعت نشانی باقی نمی ماند. (2)

رسول خدا(صلی الله علیه واله) می فرماید:... (در زمان ظهور) مارها و عقرب ها آشکارا هستند نه کسی را آزار می دهند و نه کسی آن ها را می آزارد، درندگان بر درب خانه ها ایستاده سیر می شوند و کسی را آزار نمی دهند. (3)

ص: 173

1- وسائل الشیعه: ج 18 / 308.

2- عن الباقر(علیه السلام) فی قوله تعالی: «الذین ان مکناهم...» قال: نزلت فی المهدی و اصحابه یملکهم الله مشارق الأرض و مغاربها و یتظهر الله بهم الدین حتی لا یری أثر من الظلم و البدع. احقاق الحق: ج 13 / 341.

3- قال رسول الله(صلی الله علیه واله):... یقول الرجل لغنمه و دوابه اذهبوا فاعدا فی مکان کذا و کذا و تعلوا ساعه کذا و کذا... و الحیات و العقارب ظاهره لا تؤذی احداً و لا یؤذیها احد و السبع علی ابواب الدور تستطعم لا تؤذی احداً. تشریف بالمنن: 203.

آرزوی برپایی دولت کریمه مهدویه ابتدا با مبارزه با فرجام عدالت خواهی و مبارزه با ستمگران شروع و حق مظلومان از ستمگران گرفته می شود برای حقوق پایمال شده محرومان عدالتی پایدار و همه جانبه می طلبد امام عصر (علیه السلام) نه تنها احیاگر همه حدود الهی و برپا کننده حاکمیت عدل پروردگار است بلکه چون لازمه حکومت عدالت گستر او و اینکه او رئیس قوه مقننه و مجریه است باید دامنه فرامین عادلانه او سراسر گیتی را با عدالت در قضاوت اجتماع پابرجا شود، بنابراین ظهور او در راستای احیاء عدالت کاملی است که از عصر ظهور شکوفا می گردد.

با توجه به این که عدالت پنج ساله امیر مؤمنان علی (علیه السلام) زیانزد خاص و عام خصوصاً دشمنان آن حضرت قرار گرفته و آن را ستوده اند اما در دولت عدالت گستر حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) حق تعالی بر اساس ویژگی های خاصه به آن حضرت عطا نموده و بعضی از پیامبران را در این جهت خط و نشان عدالت کامله او برشمرده و از آنها سخن به میان آورده و فرمود «ای داود ما تو را جانشین در زمین قرار دادیم

پس میان مردم به حق حکم نما»(1)

گرچه داود و سلیمان پیامبر در مقام قضاوت نیاز به گواه و شاهد نداشتند اما امام عصر(عجل الله تعالی فرجه الشریف) در قضاوت های خود نیاز به بینه و شاهد ندارد(2)

و بلکه به واسطه روح القدس تأیید و یاری می شود.

گوید به امام صادق(علیه السلام) گفتم: آنگاه که قضاوت نمایید به چه وسیله ای حکم می کنید؟ آن حضرت فرمود: به حکم خدا و داود حکم می کنیم آنگاه افزود هرگاه چیزی به ما رسد که درباره آن چیزی نباشد روح القدس ان را به ما القا می کند.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: آنگاه که قائم آل محمد(عجل الله تعالی فرجه الشریف) به پاخیزد... به دانش خود حکم می کند و پنهان های دل های مردم را می گوید و دوستان خود را از دشمنان با خواست می شناسد...(3)

رسول مکرم اسلام(صلی الله علیه واله) می فرماید:... (مهدی(علیه السلام)) پیشوای متقی و پاکیزه و انتخاب شده است او هدایت یافته و هدایت گری است که به عدل حکم نموده و فرمان می دهد...(4)

ص: 175

1- قال الله تعالی: «یا داود انا جعلناک خلیفه فی الأرض فاحکم بین الناس بالحق». ص: 26.

2- قال(علیه السلام):... و لایسأل البینه... بحار الانوار: ج 50 / 264 و ج 52 / 320.

3- بحار الانوار: ج 52 / 56. قال الصادق(علیه السلام):... یلهمه الله فی حکم بعلمه... بحار الانوار: ج 52 / 339.

4- عن النبی(صلی الله علیه واله):... فهو امام تقی نقی سار مرضی هاد مهدی یحکم بالعدل... بحار الانوار: ج 52 / 210.

آشکار شدن گنج ها و معادن در عصر ظهور

بدیهی است عامل گستره ناعدالتی در زمینه اقتصاد، فقر و سلطه سرمایه دارانی است که با افزون طلبی های زورگویانه ی خود اموال های جهان را در خزان های خویش انداخته و سبب محرومیت و ظلم و ستم بر گروه مستمندان شده اند؛ باید مصلح جهان آمده و در عصر رشد فرهنگ الهی اقتصادی نوین بر اساس عدالت همه جانبه برپا نموده و بشریت را از محرومیت، در مسیر رفاه و پیشرفت مادی و معنوی قرار دهد، جهان تاکنون چنین راحتی و آسایش به خود ندیده باشد.

امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) یاور مستضعفان و خود پیشوا و وعده خدا بر آنها است که قرآن می فرماید: «و نرید أن نمنّ علی الذین استضعفوا فی الأرض و نجعلهم ائمه و نجعلهم الوارثین»⁽¹⁾.

در نتیجه باید در عصر ظهور و گستره ی عدالت اجتماعی و اقتصادی در همه شئون زندگی، نیروی ولایت الهیه و امکانات فراوان

ص: 176

1- قصص: 5.

با دانایی و توانایی و پیشرفت عادلانه به جایی برسد که زمین گنج ها و معادن خویش را آشکار نموده و بشر از همه ابزار فراوانی و آسایش بهره مند گردد.

گوید از عبدالله بن عباس شنیدم: در زمان مهدی (علیه السلام) زمین را پر از عدل و داد نموده پس از آنکه پر از ظلم و جور باشد به گونه ای که چهارپایان و درندگان در امنیت می چرند زمین آنچه درون خود است آشکار می نماید، پرسیدم: افلاذ کبد چیست؟ گفت: همچون شمش طلا و نقره ظاهر می سازد. (1)

ص: 177

1- منتخب الأثر: 472. قال رسول الله (صلى الله عليه واله):... أنه يستخرج الكنوز. منتخب الأثر: 472. عن موسى بن جعفر (عليها السلام) في قوله تعالى «وأسبغ عليكم نعمه ظاهره و باطنه» قال: النعمه الظاهره الإمام الظاهر و الباطنه الإمام الغائب يغيب عن أبصار الناس شخصه و يظهر له كنوز الأرض... منتخب الأثر: 472.

ظهور همه برکات و نعمت ها در دولت کریمه امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف)

یکی از انتظارات بشر و کمال آسایش او، فراوانی نعمت و داراشدن از جهات گوناگون منافع و ثروت های فراوان است در عصر ظهور نه تنها زمان تجلی سیطره الهیه و سلطنت ولایه علوم در دولت مهدویه است بلکه شکوفایی فراوانی نعمت ها و ثروت ها به شمار می آید چنانچه همه انسان ها از حضور در بهشت جاودانه محروم شده و تا روز رستاخیز وعده به آنها داده شده می توان گفت در زمان ظهور عصر درخشش کمالات از علم و عقل و شکوفایی تمدن کاملی است که جهان به انتظار آن نشسته و از سویی ظهور سرمایه های اندوخته و گنجینه های بی شماری است که از آسمان و زمین سرازیر می گردد،

درب های آسمان گشوده و برکات از زمین و آسمان بر همه موجودات سرازیر می شود.

رسول خدا (صلی الله علیه واله) می فرماید: امت من در زمان مهدی به چنان نعمتی می رسند که هرگز همانند آن تنعم نشده اند آسمان بر آنها می بارد و زمین همه گیاهان را خارج می سازد، ثروت فراوان است به طوری که

هر شخص می ایستد و به مهدی می گوید: به من بده و او می گوید بگير. (1)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... (در زمان ظهور مهدی (علیه السلام)) برکت از آسمان و زمین فرود می آید به گونه ای که از درخت هر میوه ای که خدا بخواهد می روید، هر آینه میوه تابستان را در زمستان و میوه زمستان را در تابستان می خورید و این همان گفتار پروردگار است: «ولو أن أهل القرى آمنوا واتقوا لفتحنا عليهم بركات من السماء والأرض...» (2).

دو بال پرواز هر انسان و رسیدن به آرامش و آسایش در دو جهت علم و عقل و دیگری وجود نعمت و فراوانی ثروت است.

بدیهی است اعتدال که در عصر ظهور در زمینه های گوناگون، همگام با رشد عقلی و پیشرفت های علمی و کمالات روحی و ایمانی سبب فراوانی برکات و شکوفایی نعمت ها و عامل آرامش روانی و

ص: 179

1- التشریف بالمنن: 149.

2- اعراف: 96؛ بحار الانوار: ج 53 / 63. قال أمير المؤمنين (عليه السلام): ... تخرج الأرض نباتها و تنزل السماء بركتها... بحار الانوار: ج 44 / 32؛ احتجاج: ج 2 / 291. عن الصادق (عليه السلام): ... يسوق الله به بركات السموات و الأرض و ينزل السماء قطرها و يخرج الأرض بذرها و تأمن و حوشها و سباعها... غيب طوسی: 115. عن زين العابدين (عليه السلام): ... و تجتمع اليه أموال أهل الدنيا كلها من بطن الأرض و ظهرها فيقال للناس تعالوا... فيعطى عطاء لم يعط أحداً من قبله... معجم أحاديث مهدی: ج 3 / 86. قال (عليه السلام): ... فوالذي فلق الحبه و برء النسمه ليأتينّ عليكم وقت لا يجد لأحدكم لديناره و درهمه موضعاً يعني لا يجد عند ظهور القائم موضعاً يصرفه فيه لاستغناء الناس جميعاً بفضل الله و فضل وليّه. غيب نعمانی: 150.

آسایش جسمانی می‌گردد و به طور خلاصه دل‌ها سرشار از شادمانی و برطرف شدن ناتوانی می‌گردد.

به قدری نعمت فراوان می‌گردد که نظام اقتصادی سامان می‌یابد که بشر نیازمند تقسیم اموال به طور مساوی یا توسعه بیشتر در اقتصاد نیست زیرا مردم بخاطر بی‌نیازی از گرفتن ثروت‌ها اجتناب نموده و کسی نیست که به دنبال ثروت و توسعه بیشتر باشد.

زمان ظهور روز شکوفایی عدالت کامل میان همه جهانیان است زمان نمایش آرامش و آسایشی است که حق تعالی بشارت آن را داده در واقع جلوه‌ای از بهشت جاودان را به نمایش گذارده است (1) بدین جهت از ابتدای آفرینش تاکنون وعده آن را به همگان داده و خود با همه هستی به انتظار آن نشسته است که می‌فرماید: «فانتظروا ائیی معکم من المنتظرین» (2).

ص: 180

1- قال کنا عند ائیی عبدالله (علیه السلام) فقال رجل فی المجلس أسأل الله الجنة وقال أبو عبدالله (علیه السلام): أنتم فی الجنة وأسأل الله أن لا یخرجکم منها فقال: جعلنا فداک نحن فی الدنيا فقال: أستم تقرّون یا مامتنا؟ قالوا: نعم فقال: هذا معنی الجنة الذی من أقرّ به کان فی الجنة وأسأل الله أن لا یسلبکم. محاسن: 161.

2- قال الله تعالی: «ولقد کتبنا فی الزبور من بعد الذکر انّ الأرض یرثها عبادی الصالحون». انبیاء: 105.

شکوفایی عقل ها در زمان ظهور

یکی از امتیازات و برتری های مهمی که انسان را بر همه موجودات حتی ملائکه برتری داده وجود سرمایه ی نهفته باطنی یعنی عقل است انسان با وجود عقل و علم به کمال انسانی رسیده و به قله شرافت دست می یابد اما چون تاکنون نتوانسته کاملاً آن را شکوفا نماید از این سرمایه بزرگ بهره کافی نبرده و از توانایی نور عقل و فکر بازمانده است چنانچه بشر در صدد دست یابی به منتها آرزوی همیشگی خود است یعنی ترقی و پیشرفت کامل انسانی را در تمام جهات بخواهد باید فکر عقل خویش را به کمال رسانده تا توان ظرفیت خویش را دریافته و به اوج کمال رسد.

از این رو نیازمند پرشی عقلانی و تکاملی نوین در نیروی عقل ضروری به نظر می رسد این دگرگونی را چه کسی ایجاد می کند؟ چه کسی اسباب نهفته باطنی انسان را شکوفا می نماید؟ کسی که خود نه تنها برابری با همه عقل های شکفته رهبری می کند بلکه عقل کل و کل عقل است او خود همانگونه که شکافنده همه دانش ها و ویژگی های بلند انسانی است، شکوفاکننده همه ظرفیت های فکری عقلی است

بدین جهت دست گشاده و توانای پروردگاری است که بر سر هر که نهد او را اثری ارزشمند و انرژی الهی به آن می دهد پس عصر ظهور زمان شکوفایی، نیروی باطنی از علم و عقل و روح و کمالات نیز به شمار می آید که به دست توانای امام عصر حجه ابن الحسن العسکری (علیهما السلام) شکوفا می گردد.

امام باقر (علیه السلام) می فرماید: هرگاه قائم ما به پاخیزد دست خویش را بر سر بندگان خدا می گذارد و به این وسیله خردهای آنان را جمع (کامل) نموده و اخلاق ایشان را کامل می کند. (1)

گوید به امام صادق (علیه السلام) گفتم: می ترسیم که ما مؤمن نباشیم... تا آنجا که فرمود: هرگز شماها مؤمنان هستید اما شما ایمان خود را کامل نمی کنید تا قائم ما خروج نماید آنگاه خداوند عقل های شما را جمع (کامل) می نماید و از مؤمنان کامل می شوید... (2)

ص: 182

1- بحار الانوار: ج 52 / 328 / 333؛ کافی: ج 1 / 25؛ اکمال الدین: ج 2 / 675.

2- بحار الانوار: ج 67 / 350.

بدون تردید تشکیل یک حکومت فراگیر در جهان اسلام با نمایش همه داده های وحیانی و بهره گیری از همه امکانات آسمانی در رسیدن به آخرین قله رستگاری با اجراء همه پیشرفت های چشم گیر که زمینه ساز یک دولت جهانی با سیطره دست توانا و چشم بینا و تجلی صولت هاشمی بر عرصه گیتی ظاهر می گردد تا محرومیت و کمبود را در تمام زمینه های فرهنگی و علمی اخلاقی اجتماعی دینی سیاسی از میان برداشته شود و هدایت و سعادت جاودانه و کمالات انسانی به اتمام رسد امام زمان (علیه السلام) آن چنان تصرف و تحول در عالم ایجاد می کند که تا روز ظهور هیچ کس ندیده و نخواهد دید برکات آسمانی و زمینی و توسعه روحی و فرهنگی با امدادهای غیبی خود نمایانگر ظهور شخصی از دودمان و چکیده نیکان عالم از آدم تا خاتم است با نیرویی برتر از همه توانایی ها و دانشی فراتر از همه دانستنی ها و هیبتی با وحشت برتر از همه قدرت ها، تجسمی فراتر از همه ویژگی های انسان کامل که به دست نمایانگر عدالت دست توانا و چشم بینای الهی ظاهر خواهد گردید آن روز عصر تجلی همه سرورها زمان ظهور

سیطره نیکان بر عالم و روشنایی بر تیرگی و تباهی، برچیده شدن دولت همه ستمگران، پایان همه اندوه ها، پاکیزگی از همه آلودگی ها، شکوفایی کامل عقل ها و ارتباط در ملکوت اعلا و پرواز بر فراز آسمان ها به سروری سلطان عالم قائم آل محمد (عجل الله تعالی فرجه الشریف) برپا خواهد شد.

آن روز، روز تجلی ولایت کلیه الهیه و سیطره دولت علویه به دست آخرین جانشین پاکیزه آشکار می گردد و آن روز همه چیز در خدمت او و فرمان برداری کامل ترین و برترین نیروی الهی است ملائکه، اجنه، باد و هوا، خورشید و ماه، آسمان و زمین، علم و عقل، حیوان و جماد و نبات، مردگان، پیامبران و آنچه خدا آفرید، تحت اختیار و مطیع او هستند (1) خدای تعالی نمونه ای در زمین نشان داده

ص: 184

1- ... هو رجل من ولد الحسين (عليه السلام)... فعند ذلك تفرح الطيور في اوكارها و الحيات في بحارها... و الأنهار و تفيض العيون و تنبت الأرض ضعف أكلها... بحار الانوار: ج 52 / 34. عن الباقر (عليه السلام): يجمع اليه اموال الدنيا من بطن الأرض و ظهرها... غيبت نعماني: 237. قال رسول الله (صلى الله عليه واله)... حجه الله في ارضه و بقيته في عباده ابن الحسن بن علي ذاك الذي يفتح الله عزوجل ذكره على يديه مشارق الأرض و مغاربها... تأويل الآيات: ج 1 / 141. قال رسول الله (صلى الله عليه واله):... لا مكنته مشارق الأرض و مغاربها و لاسخرن له الرياح و لاذللن له السحاب الصعاب و لارقينه في الأسباب و لانصرته بجندی و لامدنه بملائكتي... بحار الانوار: ج 52 / 312. في دعاء ندبه:... قد آتاكم الله يا آل يس خلافته و علم مجاری امره فيما قضاه و دبره و رتبه و اراده في ملكوته. بحار الانوار: ج 94 / 31. قال أبو عبد الله (عليه السلام):... فاذا نشر رأيه رسول الله (صلى الله عليه واله) انحط اليه ثلاثة عشر الف ملك و ثلاثة عشر ملكاً كلهم ينتظر القائم... كمال الدين: ج 2 / 672. عن أبي جعفر (عليه السلام):... و على هذا حال المهدي... فله نور يرى به الأشياء من بعد كما يرى من قريب و يسمع من بعيد كما يسمع من قريب و انه يسبح في الدنيا كلها على السحاب مره و على الريح مره و تطرى له الأرض مره... تفسير عياشي: ج 2 / 329. عن الباقر (عليه السلام):... و انه ينصر بالسيف و الرعب... معجم احاديث: ج 4 / 362؛ كمال الدين: ج 1 / 327. قال رسول الله (صلى الله عليه واله):... يرضى بخلافته اهل السماء و اهل الأرض و الطير في الهواء... معجم احاديث: ج 1 / 130.

است گرچه مقایسه سلطنت سلیمان به عصر ظهور، خود ستمی بر حضرت مهدی (عجل الله تعالی فرجه الشریف) است زیرا پروردگار خواسته اندکی از سیطره ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) را به نمایش گذارد و خط و نشانی از آن سلطنت ترسیم نموده و اساساً سلیمان بخاطر ایشان صاحب مُلک و سلطنت شد. (1)

او از این رو از پروردگار خواست که پادشاهی به من عطا کن که برای هیچ کس پس از من سزاوار نباشد، (2) اما در پاسخ خداوند چه زیبا او را در قرآن پاسخ داده است (3) بلکه حکمرانی او را بزرگ نشمرده بلکه سلطنت و ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) را در عصر ظهور بزرگ خوانده است. (4)

ص: 185

1- قال علی (علیه السلام):... وانی سألت الله بكم اهل البيت فأعطيت ذلك الملك. البرهان: ج 4 / 659.

2- قال الله تعالی: «و هب لی ملكاً لا ینبغی لأحد من بعدی». ص: 35.

3- قال الله تعالی: «و آتیناهم ملكاً عظیماً». نساء: 54. قال الله تعالی: «اذا رأیت نعیماً و ملكاً کبیراً». انسان: 20. قال الله تعالی: «آتاکم الله ما لم یؤت احداً من العالمین». مائده: 20. قال الله تعالی: «هذا عطاؤنا فامنن او امسک بغیر حساب». ص: 39. قال الله تعالی: «ان الأرض یرثها عبادى الصالحون». انبیاء: 105. عن أبی جعفر (علیه السلام) فی قوله تعالی «و آتیناهم ملكاً عظیماً» قال: الطاعه المفروضه. البرهان: ج 2 / 94.

4- عن أبی جعفر (علیه السلام):... یرسیر بسیره سلیمان بن داود و یدعوا الشمس و القمر فیجیبانه و تطوی له الأرض و یوحى الیه فیعمل بالوحى بأمر الله... بحار الانوار: ج 52 / 390. عن الصادق (علیه السلام) فی قوله تعالی «هذا عطاؤنا فامنن...» قال: اعطى سلیمان ملكاً عظیماً ثم جرت هذه فی رسول الله (صلی الله علیه واله) و كان له أن یعطى ما یشاء لمن یشاء و یمنع من یشاء و أعطاه الله أفضل مما اعطى سلیمان لقوله «ما آتاکم الرسول فخذوه و ما نهاکم عنه فانتهوا». البرهان: ج 4 / 657.

سلیمان از پیامبران اولوالعزم نبوده، بر آنان که بودند همچون عیسی روح الله لازم شد او را یاری نمود و در پس او نماز گذارده و مطیع او باشند. (1)

فرمانروایی گسترده و دایره سیطره او نه تنها برای همه جهان خواهد بود (2) بلکه به آسمان و آسمانی ها نیز سرایت می کند و همه را به اطاعت فرا می خواند که توصیف و تصور ملک عظیم او از حیثه افکار بشر خارج است. (3)

امام باقر (علیه السلام) ذیل آیه شریفه «و اذا رأیت ثم رأیت نعیماً و ملکاً کبیراً» می فرماید: مقصود از آیه شریفه ولی خدا است که در آید به آن اشاره شده از احسان و نعمت و سلطنت بزرگی که خدا به او عطا می نماید همانا ملائکه مأمور پروردگار از او اجازه گرفته و بدون اذن او بر او وارد نمی شوند این همان ملک بزرگ پروردگار است. (4)

ص: 186

1- بصائر الدرجات: ج 1 / 70 / 106.

2- عن النبی (صلی الله علیه واله): ... و يبلغ سلطانه المشرق و المغرب. کمال الدین: ج 1 / 280. و فی روایه: ... حتی لایبقی المشارق و المغرب احداً الا و حّد الله. تفسیر عیاشی: ج 1 / 183. عن الباقر (علیه السلام) فی قوله تعالی «الذین ان مکناهم...» قال: نزلت فی المهدی و اصحابه یملکهم الله مشارق الأرض و مغاربها و یظهر الله بهم الدین حتی لایری اثر من الظلم و البدع. احقاق الحق: ج 13 / 341. در زیارت سرداب آمده: ... تجمع به الممالک کلها قریبها و بعیدها عزیزها و ذلیلها شرقها و غربها... یملأها قسطاً و عدلاً کما ملئت ظلماً و جوراً. بحار الانوار: ج 99 / 85.

3- عن أبی جعفر (علیه السلام): ... و سلطان جدید من السماء... غیبت نعمانی: 262.

4- عن أبی جعفر (علیه السلام) فی قوله تعالی «و اذا رأیت ثم رأیت نعیماً و ملکاً کبیراً» قال: یعنی بذلک ولی الله و ما هوفیه من اکرامه و النعیم و الملک العظیم ان الملائکه من رسل الله ذکره یستأذنون علیه فلا یدخلون علیه الا یأذنه فذلک الملک العظیم. البرهان: ج 5 / 554.

سلیمان نبی با داشتن سلطنت بر نیمی از جهان به این جهت پادشاهی در آخرت بازمانده و آخرین پیامبری است که به بهشت می رود، (چون با شناختی که از محمد و آل محمد (علیهم السلام) داشت درخواست بزرگی کرد) اما خاتم پیامبران و خاندان پاکیزه او با عدم سنجش سلطنت و سیطره ولایت آن ها (1) با او در آخرت نیز اولین افرادی که به بهشت برین اجلال نزول نمایند ایشان می باشند.

مفضل گوید به امام صادق (علیه السلام) عرض کردم: فدای شما شوم سلطه شیطان چقدر است؟ آن حضرت فرمود: به مقدار وسوسه ای است که در دل های مردم می افکند، پرسیدم: ملک الموت چقدر بر مردم مسلط است؟ امام فرمود: او به مقدار اینکه روح را بگیرد، گفتم: آیا آن دو به راه های شرق و غرب تسلط دارند؟ فرمود: آری، پرسیدم: فدای شما گردم پس برای شما چگونه سلطنت می باشد؟ آن حضرت فرمود: بدان من بر شرق و غرب و آنچه در آسمان ها و زمین و آنچه در دریا و خشکی و مقدار آفریده های در میان آن ها آگاه هستم و چنین چیزی برای شیطان و ملک الموت نیست. (2)

با توجه به آنچه در مباحث گذشته پیرامون قدرت ولایت کلیه و

ص: 187

1- ... قال له الیهودی فان هذا سلیمان اعطی ملکاً لاینبغی لأحد من بعده فقال له علی (علیه السلام): لقد کان کذلک و محمد اعطی ما هو افضل من هذا انه هبط الیه ملک... یا محمد عش ملکاً منعماً و هذه مفاتیح خزائن الأرض معک و تسیر معک جبالها ذهباً و فضه لاینقص لک فیما ادخر لک فی الآخره... بحار الانوار: ج 10 / 40.

2- بحار الانوار: ج 60 / 676.

گواه و شاهد بودن محمد و آل محمد (علیهم السلام) به همه هستی، دنیا و آخرت، ملک و ملکوت، آسمان و زمین، ملائکه و اجنه و جماد و نبات و به طور خلاصه هر آنچه حق تعالی آفریده داشته و دارند، گفته می شود که سیطره و فرمان روایی امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) در زمان ظهور فرا بشری و خلقی است. (1)

او با اراده خلل ناپذیری که حق تعالی به او عطا نموده و نیروی رعب و وحشت و کوچکی که در ذات بشر نهفته بر آنچه خداوند آفریده توانا بوده و هرگونه تحول و دگرگونی در ان ایجاد نموده و بر جهانیان حکومت و سلطنت پروردگار را به نمایش خواهد گذارد و خدا را از انتظار به در خواهد آورد.

روز تمام و کمال سیطره ولایت خدا و محمد و آل محمد (علیهم السلام) خواهد بود روز گرایش به دعوت پیامبران، روز اجابت خواسته خدا و رسولان، روز دعوت عمومی و شادابی و فتح جهانی که آرزوی پروردگار است. (2)

روز به پا خواستن برای یک مقصود و منظور آفرینش یعنی ظهور ولایت، روز ظهور شریعتی و قرآن نوین که دست خوش حوادث قرار گرفته، عصر نابودی شیاطین انس و جن با برپایی بندگی خدا در

ص: 188

1- قال أبو جعفر (عليه السلام):... اما انّه سيركب السحاب و يرقى في الأسباب أسباب السموات السبع... بصائر الدرجات: ج 1 / 409.

2- قال الله تعالى: «إذا جاء نصر الله و الفتح...». نصر: 1.

دولت کریمه و تجلی قدرت کلیه، روزی که همه جهانیان از پیشرفت های بلند و مانده و به سوی بهره مندی و توان مندی از نیروی الهی پیش می رود تا به اوج قله سعادت دست یازد.

آن روز خواهد رسید و انتظار رخت بسته و اضطراب پایان یافته به سوی ظهور تمدنی و پیشرفتی تمام گام بر خواهد داشت.

آن زمان عصر ظهور است دیدگاه آن روز تفاوت می کند حضور را به ظهور تبدیل نموده از همه جا و همه چیز می بینند، می شنوند، نیاز به حضور با اذن شهود و ظهور آشکارا معنا می یابد.

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: همانا آنگاه که قائم ما بپاخیزد خداوند نیرویی در گوش ها و چشم های شیعیان ما ایجاد می کند که... او با آنان سخن می گوید و آن ها می شنوند و به او نگاه می کنند در حالی که او در مکان خود می باشد. [\(1\)](#)

قطعاً چنین تحول در زمان غیبت نبوده که پس از ظهور به نمایش گذارده شده شگفتی های عصر ظهور از تصور افکار ما خارج می باشد عصر نفوذ خواسته هایی است که با اراده انسان تحقق و جامه عمل می پوشد چنانچه بهشتیان اینگونه می خواهند، به طور چکیده اسرار واقعی جهان فاش می گردد اما بسیاری از رازهای نگفته آن فقط با ظهور یگانه مظهر کمال پروردگار و معنی بشریت آشکار شد.

ص: 189

به امید آن روز برای فرج و ظهور دعا کنیم که گشایش همه امور در همین است.

اللهم عجل لولیک الفرج و النصر و العافیة

ص: 190

ظهور امام عصر (عجل الله تعالى فرجه الشريف) نزد 313 اصحاب خاص

بدیهی است که دنیای کنونی در کفر و شرک و لجام گسیختگی و روی گردان از کانون وحی است بشر خود را در پرتگاه نابودی افکنده باید روزی به مشاهده هدایت و کمال گام نهاد و جامعه ای بر اساس رشد و ترقی کمال و اجتماعی فراتر از قوانین خو ساخته بشری را بیابد.

باید یک حکومت فراگیر جهانی با شکوفایی همه دانش ها و دادهای وحیانی و بهره گیری از همه امکانات آسمانی به پا شود تحولی با همه برکات و امدادهای غیبی به ظهور برترین و بالاترین چکیده نیکان آفرینش، خلاصه دودمان آدم تا خاتم، و علی تا عسکری (علیهم السلام)، حجه بن الحسن العسکری (عجل الله تعالى فرجه الشريف) به پا می گردد و همه به انتظار آن روز نشسته اند.

انتظار ظهور یعنی تجسی از همه خوبی ها و کمالات و نماینگر عدالت و سیطر بر همه ستمگران و پایان همه کمبودها و پاکیزگی از همه آلودگی ها، شکوفایی عقل ها و پرواز در ملکوت آسمان ها، انتظار ظهور با حضور چنین فرد هاشمی علوی از نسل سید الشهداء (علیه السلام) و

ص: 191

برپایی چنین انقلاب جهانی آمادگی می خواهد.

باید منتظران از ویژگی های فراوانی برخوردار باشند، باید شناخت کامل و ظهور چنین شخص و چنین دولتی نزد گروهی آشکار باشد تا به انتظار روز ظهور نشسته و هر لحظه خود را مهیای آن نمایند.

حس انتظار به آنان امید رسیدن به کمال و زندگی جاودانه را در روان آنان زنده می کند و سایرین را که با سرکشی و ستم سبب غیبت شده اند بیدار می کند و آن حضرت ذخیره روز شکوفایی همه ویژگی ها و علم و کمال و رحمت است در این میان تنها گروهی خاص از شیعیان آن حضرت به انتظار روز ظهور هر صبح و شام با ایمانی استوار به التجاء به درگاه الهی دعاء فرج می خوانند.

امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) نزد آنان ظاهرتر از خورشید پس ابر است و آنان از عنایت و الطاف او بهره مند می شوند و گشایش آنان در همین خواستن است. (1)

قطعاً عدم قابلیت دنیا برای بهره گیری از هدایت و کمال سبب محرومیت و جدایی و سیطره کفر و شیطان بر جهان امروز شده، خودکامگی و آلودگی و جدایی میان افکار و هوس های بشری آنان را از علم و نور و کمال فاصله افکنده. (2)

ص: 192

1- قال رسول الله (صلى الله عليه واله): افضل اعمال امتي انتظار فرج. كمال الدين: ج 2 / 644.

2- عن أبي الحسن الماضي (عليه السلام)... قال: يقول الله «و الله متم نوره» ولایه القائم «و لو کره الکافرون» بولایه علی... کافی: ج 1 / 432.

باید قابلیت را منتظر در خود ایجاد کند، باید روح و روان خود را از آلودگی ها پاکیزه نماید تا بتواند به ملکوت اعلا و زندگی جاودان رسیده و جهان را تجسمی از همه ویژگی های انسان کامل پذیرا شود. (1)

در این میان تعدادی اندک خود را کاملاً مهیا نموده مورد رحمت خاصه و لطف الهی واقع شده اند، آنان معنای ظهور و حضور را به نیکی دریافته اند که با شناختی شگرف از واژه ظهور به انتظار حضور یگانه مصلح و منجی بشریت نشسته اند، آنان کمالات وجودی و حیانی و بقایی امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) که ظاهر و آشکار است می یابند، آنان شناختی برتر از همه انسان ها به آن حضرت یافته و غیبت را اختفاء مراتب شئون او می دانند.

خوب می دانند ظهور او یعنی تجلی و شوکت و بزرگی خدا، ظهور همه شئون انبیاء، جلوه ای از همه خواسته ها و خوبی ها و کمالات، به حقیقت آنان به انتظار روز موعود و برپایی دولت کریمه علویه و سیطره ولایت کلیه الهیه و سلطنت و آقایی محمد و آل محمد (علیهم السلام) که منظور از آفرینش همه هستی است.

منتظر زندگانی جاودانی ای هستید که فقط صاحب اختیار جهان آن را شکوفا و به ثمر خواهد رساند.

ص: 193

1- قال الصادق (علیه السلام): من سرّه أن یكون من اصحاب القائم فلینتظر و لیعمل بالورع و محاسن الأخلاق و هو منتظر... غیبت نعمانی: 200.

آن سیصد و سیزده نفر اینگونه آزموده شده و از گروه رستگاران و نجباء همچون اصحاب بدر خوانده شده اند، به راستی توصیف آنان نیز از حیطة افکار ما خارج می باشد.

مهم ترین امری که ایشان روشن تر از خورشید پس ابر می باشد و آنان می دانند که حق تعالی برای چه سفره عالم را گشوده و همه را به انتظار نشانده سروری و ولایتی است که به انتظار آن نشسته اند.

البته در دولتی که کامل ترین و جامع ترین سیطره الهی و وعده گاه خدا و فرستادگان و نیکان جهان است باید برترین و پاکیزه ترین افراد آفریش نیز سروری نموده و آنان از خالص ترین و نقباء و مخصوصین پروردگار می باشند که حق تعالی آنان را برای روز ظهور ذخیره نموده است. (1)

برخی از اصحاب خدمت امام صادق (علیه السلام) رسیدند و پرسیدند: ... شیعیان شما چه بسیارند... آن حضرت فرمود: اگر تعداد آنها به 313 نفر رسید آنچه به دنبال آن هستید خواهید یافت...

به امام (علیه السلام) عرض کردم: پسر رسول خدا چرا آن حضرت را قائم می خوانند؟ ... تا آنجا که فرمود: ... مخلصان و پاکیزه شدگان منتظر قیام او هستند...

ص: 194

1- قال الصادق (علیه السلام): ... فیقول یا معشر نقبائی و اهل خاصی و من ذخرهم الله لنصرتی قبل ظهوری... بحار الانوار: ج 6/53.

امام باقر(علیه السلام) می فرماید: ... آنگاه که (امام عصر(علیه السلام)) به کوفه بازگردد... با دست خویش بین دو کتف و سینه های آنان (313 نفر) می کشد و پس از آن در قضاوت نمی مانند... (1)

امام صادق(علیه السلام) ضمن آیه کریمه «أینما تکنوا آیات بکم الله» می فرماید: ... بعضی از آنها شبانگاه یافت نمی شود و صبح به مکه می باشند و گروهی در روز برابر سیر می کنند... از حضرت پرسیدم: فدای شما شوم کدامین آنها در ایمان برتر است، حضرت فرمود: آنها که در روز برابر سیر می کنند برترند... (2)

امام صادق(علیه السلام) می فرماید: ... (مهدی(علیه السلام)) نهیبی می زند و می فرماید: ای گروه نقباء و مخصوصین من، ای کسانی که حق تعالی برای یاری من شما را پیش از ظهور روی زمین انتخاب نموده با اطاعت نزد من آید، فریاد امام(علیه السلام) به ایشان می رسد در حالی که در محراب عبادت بر روی فرش های خود در مشرق و مغرب نشسته اند و همه آنها فریاد حضرت را می شنوند... (3)

امام باقر(علیه السلام) ضمن آیه شریفه «فاستبقوا الخیرات» می فرماید: ... ولایت است «أینما تکنوا یأت بکم الله جمیعاً» مقصود سیصد و سیزده نفر اصحاب قائم می باشند... آنگاه افزود: سوگند به خدا این ها

ص: 195

1- بحار الانوار: ج 52 / 345.

2- غیبت نعمانی: 319؛ البرهان: ج 1 / 163.

3- بحار الانوار: ج 53 / 7.

همان هایی از امت پیامبر هستند (برای امروز) که شمارش شده اند همگی برای خدا در یک ساعت اجتماع می کنند. (1)

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: (نزد خدا) صاحب این امر یعنی قائم محفوظ می ماند اگر همه مردم بروند حق تعالی اصحاب او را می آورد در حالی که خداوند آنها را دوست می دارند و آنان نیز پروردگار را دوست می دارند... (2)

امام صادق (علیه السلام) ذیل آیه شریفه «لو انّ لی بکم قوه» می فرماید: مقصود نیروی قائم ما است و مراد از پایه استوار سیصد و سیزده نفر اصحاب او می باشند. (3)

امیر مؤمنان علی (علیه السلام) می فرماید: ... سوگند به خدا همانا من به نام های آنان و قبیله ها و نام رئیس آنها آگاه تر از خود ایشان می باشم. (4)

امام باقر (علیه السلام) ذیل آیه شریفه «الذین ان مکناهم» می فرماید: (مقصود) حضرت مهدی و اصحاب او هستند، حق تعالی آنان را مالکان شرق و غرب جهان می نماید. (5)

ص: 196

1- منتخب الأثر: 475؛ ینابیع الموده: 421.

2- ینابیع الموده: 424.

3- منتخب الأثر: 476؛ در حدیث دیگر می فرماید: کعده اهل بدر... تأویل الآیات: 230.

4- منتخب الأثر: 476.

5- تفسیر علی بن ابراهیم: ج 2 / 87.

در این راستا باید شیعیان پاکیزه ای که تاکنون به انتظار سختی غیبت روح و جان آنها خسته نیمه جانی برای آنها باقی گذارده با همه وجود حس امید را با وظائفی که به عهده یک فرد منتظر است در خود زنده نمایند آنان خوب می دانند که هر شخص دو گونه حیات و زندگانی دارد یکی با روح نباتی و دیگری با روح ایمانی و تنها کسانی می توانند ویژگی های منتظران را داشته باشند که دل های آنان با تقوا و ایمان و در صدد حیات پاکیزه ای هستند (1) که با روحی سرشار از امید و انتظار و دوستی خدا و اولیاء او خود را برای زمان ظهور آماده می نمایند آنان خوب می دانند که حکمت حقیقی غیبت عدم قابلیت بشر است و حق تعالی چنین خواسته تا شیعیان نیز آزموده شوند و زمین از گمراهان و منافقان آنان پاکیزه گردد.

امام صادق (علیه السلام) می فرماید: ... و زمان قائم ما این چنین است به قدری ایام غیبت او به درازا می کشد تا حق خالص آشکار و ایمان ها پاکیزه

ص: 197

1- قال الصادق (علیه السلام): من سرّه أن یكون من اصحاب القائم فلینتظر و لیعمل بالورع بمحاسن الأخلاق. غیبت نعمانی: 200

می‌گردد و هر کدام از شیعیان ما خمیره ای پست داشته باشند که از نفاق آنها بیم رود از گروه آنان بیرون و مرتد شوند. (1)

در حدیث از امام پرسیدم: ای پسر رسول خدا چرا او را منتظر می‌نامند؟... حضرت فرمود: انتظار آمدن او را فقط آزموده شدگان خالص می‌کشند امام آنان که در تردید هستند او را انکار نموده و منکران یاد او را به استهزاء می‌گیرند... تنها آنانی که تسلیم او هستند نجات می‌یابند... (2)

شیعه دل‌باخته و منتظر ظهور با آمادگی به انجام وظائف خویش مردم را به یاد و دوستی امام عصر (علیه السلام) زنده می‌کند و جامعه را برای عصر ظهور مهیا نموده و امام خویش را شناخته و معرفی می‌نماید تا با سایرین اشتباه نگردد آنان خوب می‌دانند که به قدری ایام غیبت به طول می‌انجامد که جز کسانی که ایمانی استوار و شناختی کامل و پاکیزه داشته و به طور کامل تسلیم خاندان عصمت می‌باشند و به آنچه فرموده اند بی‌هیچ کم و زیاد پذیرا هستند نجات نمی‌یابند. (3)

آنان معنای ظهور را فقط در تسلیم بودن بر همه ویژگی‌ها که از

ص: 198

1- عن الصادق (عليه السلام):... و يصفوا الايمان من الكدر يارتداد كل من كانت طينته خبيثه من الشيعة الذين يخشى عليهم النفاق. غيبت طوسی: 172.

2- قال أبو جعفر (عليهما السلام):... فينتظر خروجه المخلصون... كمال الدين: ج 2 / 378.

3- قال رسول الله (صلى الله عليه واله):... يغيب عن أوليائه غيبه لا يثبت فيها الا من امتحن الله قلبه للإيمان... الزام الناصب: ج 1 / 385.

امام عصر (علیه السلام) می دانند داشته و اظهار می دارند. (1)

هر صبح و شام با او تجدید و پیمان نموده که روزی آرامش قلب خستگان غیبت به در آید به نیکی می یابند که او ذخیره خدا و همه پیامبران و ملائکه و نیکان جهان برای روز ظهور است منتظر برپایی دولت کریمه و سلطنت الهی و دولتی سراپا شکوفایی با همه توانایی ها و دانایی ها هستند که برترین و کامل ترین انگیزه آفرینش (ولایت) را بر عرصه گیتی به پا دارند به حقیقت او چکیده دودمان پاکان و نیکان است که برای برقراری جلوه های فروزان و شئونات برجسته محمد و آل محمد (علیهم السلام) اندوخته شده است.

او ذخیره روز ظهور و سیطره و سلطنت ولایت کلیه الهیه است یعنی آنچه که بشر را برای رسیدن به آخرین درجه کمال رسانده و به ثمر می رسد به ظهور می رسانند حدود الهی برپا و استوار می گردد و بالاترین ویژگی های برجسته ی ایشان آشکار می گردد.

منتظر خوب می داند که زمان فقدان و محرومیت و غیبت روزی به پایان خواهد رسید و دولت کامل الهی به پا خواهد شد او به انتظار نشسته تا شکوفایی آن را در تمام عرصه های اخلاقی و اجتماعی و اقتصادی و سیاسی و فرهنگی و دینی بیابد او امام زمان خویش را

ص: 199

1- عن علی بن الحسین (علیهما السلام): انّ اهل زمان غیبت و الغائبین یامامته و المنتظرین لظهوره افضل من اهل کل زمان لأنّ الله تعالی أعطاهم من العقول و الأفهام و المعرفة ما صارت به الغیبه عندهم بمنزله المشاهده اولئک هم الخالصون حقاً و شیعتنا صدقاً. کمال الدین: ج 1 / 320.

رئیس قوه مقننه و مجریه بلکه برترین و کامل ترین وجه و نور پروردگار به پیشوایی پاکیزه خدا می داند که با اجرای عدالت بر همه حدود الهی دولت کریمه ای را به پا می نماید که خواسته پروردگار است.

باید همه آرزوی منتظر، تحقق چنین ظهوری قبل از آمدن آن حضرت باشد که با حضور او، ظهور او آشکار و بر عرصه گیتی حضور معنا یابد.

شیعه باید منتظر ظهور همه ویژگی های برجسته امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) پیش از آن باشد که با حضور او زندگانی پاکیزه و آمادگی کامل یافته باشد.

امام صادق (علیه السلام) احیاگر مکتب تشیع و وظیفه خود را نسبت به امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) چنین بیان می دارد که (لو أدركته لخدمته ایام حیاتی) چنانچه زمان او را درک نمایم تا زنده باشم به او خدمت می کنم او سراپا شیفته ایام ظهور بود که همچون مادر فرزند از دست داده با اندوه فراوان فریاد غربت و محرومیت می کشید با آن که خود احیاگر مذهب تشیع اثنی عشری است اما درد فقدان و حرمان چه گم شده ای دارد او به نیکی می داند تنها چیزی که تاکنون مظلوم تاریخ و مقصود آفرینش بوده زنده کردن ولایت محمد و آل محمد (علیهم السلام) به سرپرستی و سروری یگانه باقیمانده و ذخیره الهی حجه بن الحسن العسکری (علیهما السلام) است به این جهت منتظر بوده تا روزی شکوفایی آن را ببیند و بیش از پیش آمادگی خدمت به ساحت دولت کریمه او را به شیعیان منتظر ظهور

بیاموزد نه تنها منتظر ظهور او امام صادق (علیه السلام) است بلکه پیامبران از آدم تا خاتم به انتظار نشسته و مَهر اولوالعزمی را به این جهت به پیشانی خود زدند و همچون عیسی روح خدا خود را برای خدمت و فرمانبری از پیشوای آخرین ذخیره الهی پیشاپیش وعده دادند که پس آن حضرت نماز گذارد.

منتظر ظهور را بر حضور ترجیح می دهد درک ظهور یعنی نیروی برتر از همه آفرینش، دانشی فراتر از همه امور، تحول و تصرف و بهره گیری از همه امکاناتی که خدا در اختیار او گذارده با داشتن هفتاد و دو اسم اعظم و به خدمت گرفتن همه ابزار آفرینش از ملائکه، اجنه، انسان ها، مردگان، آسمان و زمین، خورشید و ماه و سیاران و... و تجلی نیروی معجزه و وسایل فوق تصور بشر که به دست برترین ولی خدا ظاهر می گردد.

باید بالاترین و کامل ترین ویژگی های برجسته پروردگار از رخساره آخرین تجلیگاه الهی به نمایش و آشکار گردد، با چنین اعتقاد منتظران آن حضرت ظهوری همراه با حضور می طلبند او را دست توانا، چشم بینا، گوش شنوا، و قلب آگاه خدا می دانند و با چنین شوق به انتظار نشسته اند که روزی آقای همه هستی و ولی خدا ظاهر گردد و همه هستی فرمانبردار او باشند.

آری او خواهد آمد و خدا را از انتظار بیرون آورده (1)

و خواسته های او را که برترین آنها تجلی ولایت کلیه محمد و آل محمد (علیهم السلام) که همان ولایت اوست به منصفه ظهور خواهند گذارد.

انتظار روز ظهور به طوری شیعه منتظر را به آرزو واداشته که از پروردگار خویش می خواهد و آرزو می کند چنانچه قبل از ظهور مرگ او را فراگیرد خداوند او را زنده نماید تا امام زمان خویش را یاری نموده و شکوفایی دولت بلند پایه آخرین ذخیره الهی را ببیند. (2)

به امید آن که اینگونه آمادگی را خداوند در ما ایجاد کند و با پذیرایی کامل فرمانبردار پاکیزه او باشیم و از خداوند خویش اینگونه بخواهیم:

اللهم انا نرغب اليك في دولة كريمه تعز به الإسلام و اهله و تذلل بها النفاق و اهله و تجعلنا من الدعاه الي طاعته.

ص: 202

1- قال الله تعالى: «فانتظروا اني معكم من المنتظرين». اعراف: 71.

2- در دعای عهد می خوانیم: ... اللهم ان حال بيني وبينه الموت الذي جعلته على عبادك حتماً مقضياً فأخرجني من قبري مؤتراً كفني شاهراً سيفي مجرداً قناتي ملبياً دعوه الداعي في الحاضر و البادي...

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می دانند و کسانی که نمی دانند یکسانند؟

سوره زمر / 9

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک 129/34 - طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: 03134490125

دفتر تهران: 021 - 88318722

بازرگانی و فروش: 09132000109

امور کاربران: 09132000109

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

